

Is é Forfás an bord comhairleach agus polasaí náisiúnta do fhiontar, thrádáil, eolaíocht, theicneolaíocht agus nuálaíocht.

Don Aire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta

De bhun an Achta um Fhorbairt Tionscail, 1993, tá a thuarascáil agus a chuntais don bhliain dar críoch 31 Nollaig, 2005, á dtíolacadh ag Forfás.

To the Minister for Enterprise, Trade and Employment

Pursuant to the Industrial Development Act, 1993, Forfás herewith presents its report and accounts for the year ended 31 December 2005.

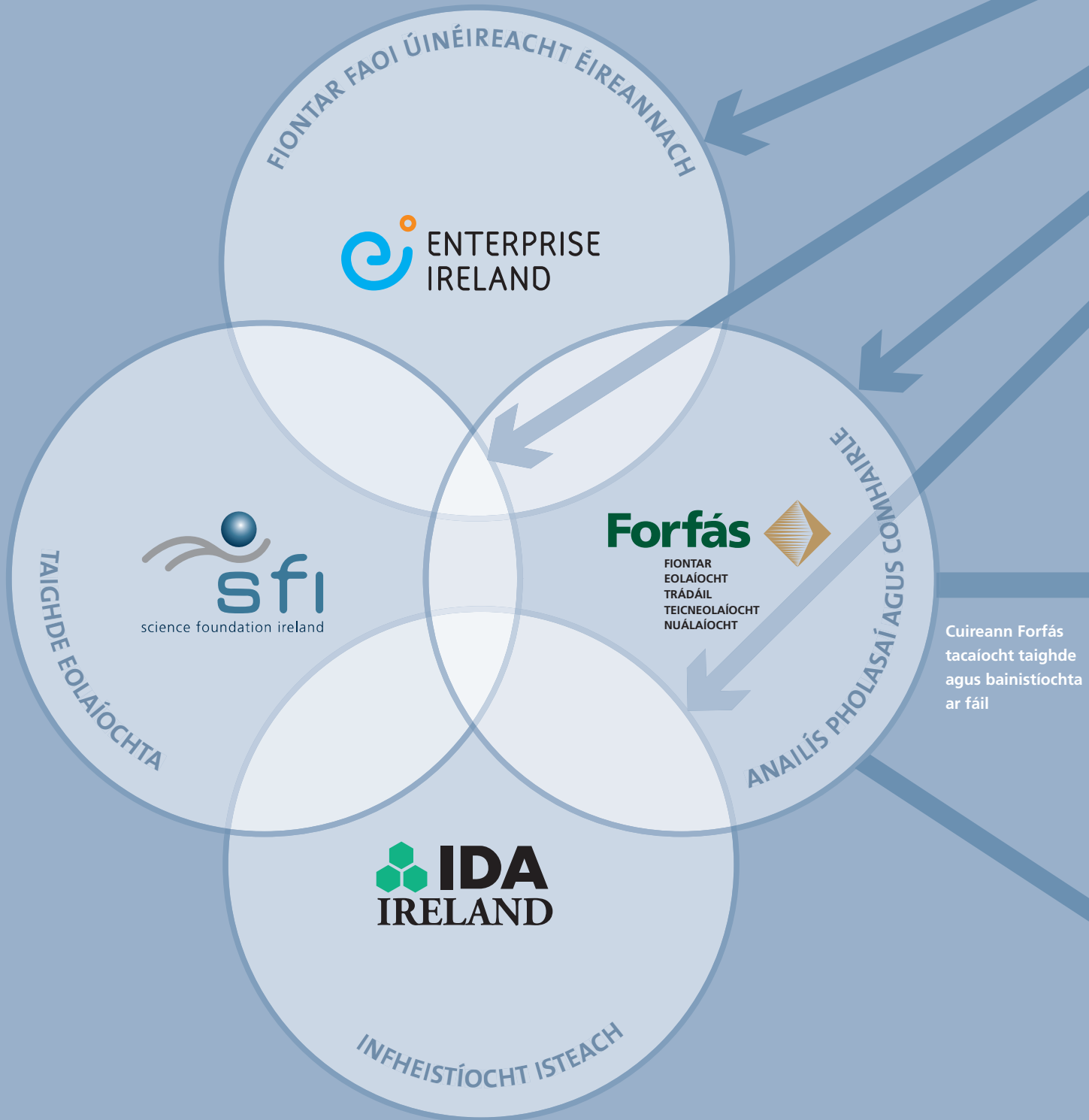

Martin Cronin
Príomh-Fheidhmeannach

Eoin O'Driscoll
Cathaoirleach

Forfás, a Shiúr-Ghníomhaireachtaí agus Comhairlí Comhairleacha

An tAire Fiontar,
Trádála agus
Fostaíochta

**COMHAIRLÍ
COMHAIRLEACHA**

National Competitiveness Council

Expert Group on Future Skills Needs

Advisory Council for Science, Technology and Innovation
An Comhairle Eolaíochta

Tuairiscíonn an NCC don Taoiseach ar Phríomh Shaincheisteanna Iomaíochta

Tá an EGFSN freagrach don Aire Oideachais agus Eolaíochta chomh maith

Department of the Taoiseach
Roinn an Taoisigh

DEPARTMENT OF EDUCATION
AN RÓINN OIDEACHAIS AGUS EOLAÍOCHTA

Office of the Chief Science Adviser to the Government

Coiste Rialtais ar Eolaíocht, Teicneolaíocht agus Nuálaíocht

Functions

Forfás is the national policy and advisory board for enterprise, trade, science, technology and innovation. It is the body in which the State's legal power for industrial promotion and technological development has been vested. It is also the body through which powers are delegated to Enterprise Ireland for the promotion of indigenous industry and to IDA Ireland for the promotion of inward investment. Science Foundation Ireland was established as a third agency of Forfás in July 2003. The broad functions of Forfás are to:

- Advise the Minister on matters relating to the development of industry in the State;
- Advise on the development and co-ordination of policy for Enterprise Ireland, IDA Ireland, Science Foundation Ireland and such other bodies (established or under statute) as the Minister may by order designate;
- Encourage the development of industry, technology, marketing and human resources in the State;
- Encourage the establishment and development in the State of industrial undertakings from outside the State; and
- Advise and co-ordinate Enterprise Ireland, IDA Ireland and Science Foundation Ireland in relation to their functions.

Feidhmeanna

Is é Forfás an bord comhairleach agus polasaí náisiúnta do fhiontar, thráchtáil, eolaíocht, theicneolaíocht agus nuálaíocht. Is é an comhlacht ina bhfuil cumhacht dlíthiúil an Stáit dílsithe i leith tionscail a chur chun cinn agus forbairt teicneolaíochta. Is é an comhlacht freisin trína thiomnaítear cumhachtaí go Enterprise Ireland chun tionscal dúchais a chur chun cinn agus do IDA Ireland chun infheistíocht isteach a chur chun cinn. Bunaíodh Science Foundation Ireland mar thrú gníomhaireacht de Forfás in Iúil 2003. Is iad na feidhmeanna leathana de Forfás ná chun:

- Comhairle a thabhairt don Aire ó thaobh cúrsaí a bhaineann le forbairt tionscail sa Stát;
- Comhairle a thabhairt maidir leis an bhforbairt agus an gcomhordú de pholasaí do Enterprise Ireland, IDA Ireland, Science Foundation Ireland agus d'aon chomhlacht eile dá leithéid (bunaithe nó faoi reacht) mar a d'fhéadfadh an tAire a thiomnú de réir ordaithe;
- An fhorbairt de thionscal, theicneolaíocht, mhargaíocht agus acmhainní daonna a spreagadh sa Stát;
- An bunú agus an fhorbairt sa Stát de ghnóthais tionsclaíochta a spreagadh ó áiteanna lasmuigh den Stát; agus
- Enterprise Ireland, IDA Ireland agus Science Foundation Ireland a chomhairliú agus a chomhordú maidir lena bhfeidhmeanna.

Clár Abhair

Baill Bhord Forfás	6
Ráiteas an Chathaoirligh agus an Phríomh-Fheidhmeannaigh	7
Forbhreathnú Staitistiúil	11
Gníomhaíochtaí i 2005	19
Irish National Accreditation Board	47
Dualgais Reachtúla	51
Comhairlí Comhairleacha agus Struchtúr Bainistíochta Forfás	53
Foilseacháin 2005/2006	60
Ráitis Airgeadais	63

Baill Bhord Forfás

- 1 An tUasal Eoin O'Driscoll
Cathaoirleach Stiúrthóir Bainistíochta,
Aderra
- 2 An tUasal Martin Cronin
Príomh-Fheidhmeannach, Forfás
- 3 An tUasal Sean Dorgan
Príomh-Fheidhmeannach, IDA Ireland
- 4 An tUasal Sean Gorman
Ard-Rúnaí, An Roinn Fiontar, Trádála agus
Fostaíochta
- 5 An Dr. William Harris
Ard-Stiúrthóir,
Science Foundation Ireland
- 6 An tUasal Pat Barry¹
Comhairleoir Cumarsáide
- 7 An Dr. Rosheen McGuckian
Príomh-Oifigeach Feidhmiúcháin, GE Money

- 8 An tUasal Roddy Molloy
Ard-Stiúrthóir, FÁS
- 9 An tUasal William O'Brien
Stiúrthóir Bainistíochta,
William O'Brien Plant Hire Limited
- 10 Anne Heraty Uasal
Príomh-Fheidhmeannach
Computer Placement Resources (cpl) plc
- 11 An tUasal Frank Ryan
Príomh-Fheidhmeannach, Enterprise
Ireland
- 12 An Dr. Don Thornhill
Cathaoirleach, National Competitiveness
Council
- 13 Jane Williams Uasal
Stiúrthóir Bainistíochta, The Sia Group
- 14 An tUasal Michael O'Leary
Rúnaí don Bhord

D'éirigh na baill seo a leanas as bheith ar Bhord Forfás i mí na Nollag 2005:

An tOllamh Michael Hillery, Ollamh Emeritus Innealtóireachta, Ollscoil Luimnigh, William Murphy, Páirtí, Tynan Dillon and Company Feargal O'Rourke, Páirtí Cánachais, PricewaterhouseCoopers.

Coiste Iniúchta Forfás

Jane Williams, Cathaoirleach

An Dr. Rosheen McGuckian

Eoin O'Driscoll

William O'Brien

Ráiteas an Chathaoirligh agus an Phríomh-Fheidhmeannaigh

An tUasal Martin Cronin
Príomh-Fheidhmeannach
An tUasal Eoin O'Driscoll
Cathairleach

Feidhmíocht Eacnamaíoch

D'éirigh go maith le geilleagair na hÉireann i 2005. Meastar gur fhás OTN 5.4 faoin gcéad i 2005 i gcomparáid le meán an OECD de 2.7 faoin gcéad. Tá fás tapaigh tar éis ioncam in aghaidh an duine a ardú sa tír seo chuig ceann de na leibhéil is airde ar domhain. Léiríonn figiúirí sealadacha do 2005 gur shroich OTN in aghaidh an duine €31,741, a chuireann Éire os cionn meán an AE.

Ba é 1.98 milliún iomlán na fostaíochta ag deireadh 2005 fad agus atáthar ag súil go rachadh an lucht oibre thar dhá mhilliún don chéad uair i rith an tsamhraidh i 2006. Tá an stáitcheiste sláintiúil.

Tá athruithe tagtha ar thiománaithe fháis na hÉireann le blianta beaga anuas. I mblianta tosaigh an “Tíogar Ceilteach” ba í feidhmíocht mhaith in onnmhairí an bhunchloch. Le blianta beaga anuas ba í an chúis a bhí le fás na hÉireann ná ardú i gcaiteachas tomhaltóra agus Rialtais agus an fás san earnáil tógála.

Is geilleagar beag oscailte sinn agus is gá dúinn leanúint ar aghaidh ag díriú ar thógáil ar an rath sna margáí idirnáisiúnta, de réir mar a leanfaidh onnmhairí a bheith mar cheann de na dearbhuithe riachtanacha inár rathúlacht fhadtéarmach. Léiríonn straitéis nua Enterprise Ireland d’idirnáisiúniú, fás onnmhairithe agus taighde agus nuálaíocht faoi stiúir tionsclaíoch an fhírinne seo.

Cé go bhfuil feidhmíocht eacnamaíoch na hÉireann fós láidir, tá dúshlán gan fasach ós a comhair anois chun a feidhmíocht a choimeád chun tosaigh sa todhchaí.

Dúshlán an lae inniu Domhandú

I ngeilleagar an lae inniu, tá gnólachtaí, caipiteal agus daoine oilte ag éirí níos soghluaiste, agus is féidir le costas íseal, cóngarach do mhargáí, rochtain ar gheilleagair atá ag fás go tapa, agus – i gcás daoine oilte – ardchaighdeán beatha iad a mhealladh.

Osclaíonn sé seo deiseanna nua d’Éirinn – rochtain ar mhargáí nua agus ar earraí agus seirbhísí ar chostas níos ísle. Tá iomaíocht níos géire romhainn, áfach, do scair den mhargadh, do dhaoine oilte agus chun infheistíocht a mhealladh. Tá roinnt mhaith áiteanna sa tSín, san India, in Oirdheisceart na hÁise agus i Lár na hEorpa ag díriú ar an sórt déantúsaíocht ard-teicneolaíochta agus gníomhaíochtaí seirbhíse a bhí mar chúis le fás na hÉireann le 15 bliain anuas.

Tábhacht Leanúnach na Déantúsaíochta

Cuireann earnáil déantúsaíochta na hÉireann, in úinéireacht dhúchasach agus sheachtrach araon, lenár ngeilleagair go suntasach. Tá 220,000 duine fostaithe aici agus chaith sí sa bhreis ar €25 billiúin ar phárolla, i seirbhísí agus ar amhábhair i ngeilleagair na hÉireann i 2004. Sa bhliain chéanna bhí luach €84.3 billiúin ar onnmhairí déantúsaíochta. Is príomhghné de gheilleagair na hÉireann thar dhá scór bhliain an déantúsaíocht agus leanfaidh sé ag cur le honnmhairí, le fostaíocht agus le fás geilleagair go suntasach sa todhchaí. Fad agus a admhaítear tábhacht lárnach i gcur ar aghaidh na déantúsaíochta i dtáirgeacht agus i maoin in Éirinn, tá sé tábhachtach tuiscint a bheith ann ar na hathruithe móra atá ar siúl ar fud an domhain agus a gcuid impleachtaí. Tá Éire láidir a dhóthain ó gcúrsaí déantúsaíochta nua-aimseartha de chun a háit a dhaingniú, agus ag an am céanna a bheith ag tógáil ar earnáil nua cumais agus buntáiste iomaíochais.

Tábhacht Níos Mó na Seirbhísí

Glacann gníomhaíochtaí seirbhíse le tábhacht bhreise i ngeilleagair atá níos forbartha agus táimid ag feiceáil cheana féin an bogadh seo i mbéim i struchtúir gheilleagair na hÉireann. Baineann aon triain d’onnmhairí na hÉireann anois le seirbhísí idirnáisiúnta atá á thrádáil, ginte go príomha ag fochomhlachtaí seachtracha atá bunaithe in Éirinn.

Táimid ag feiceáil chomh maith tionchar méadaithe idirnáisiúnu seirbhísí ar an gcoibhneas ard d’fiontair Éireannacha a fheidhmíonn sa mhargadh intíre. D’fheidhmigh an earnáil seo, go stairiúil, i dtimpeallacht cosanta, rialaithe, iomaíoch, ach inniu, cuireann sraithe idirnáisiúnta thar réimse earnálacha comhlachtaí dúchasacha i láthair ag trádáil go háitiúil le hiomaíocht dhian. Cuireann an treocht seo deis i láthair, áfach, do ghrúpa comhlachtaí seirbhísí Éireannacha atá ag fás chun straitéisí infheistíochta díreacha mar seo a leanúint chun a gcuid seirbhísí a sholáthair go háitiúil i margáí seachtracha.

Caithfidh an gluaiseacht seo a aithint agus éascú gníomhach a dhéanamh ar fhás leanúnach i dtrádáil idirnáisiúnta seirbhísí. Caithfear cur ar chumas úinéirí gnó agus bainisteoirí leis an gcumas, an uaimhian agus leis an bhféidearthacht acu a gcuid comhlachtaí a fhás in aonáin trádála láidre i margáí idirnáisiúnta, a gcumas a bhaint amach.

Cinntíonn siad siúd a leanann ag trádáil go háitiúil, don chuid is mó, an bonn costais le haghaidh na tomhaltóra agus gnó eile agus ba cheart iad a spreagadh chun a bheith nuálaíoch i slite eile, chun éifeachtacht, táirgeacht agus caighdeán an táirge agus na seirbhíse a uasmhéadú.

Ag Freastal ar na Dúshláin

De réir mar a dhírionn Éirinn ar a bheith ina geilleagair bunaithe go fíor ar eolas, caithfidimid leanúint le cur lenár n-iomaíochas ag tógáil ó chostais iomaíocha, ard-scileanna agus cáin íseal. Mar gheilleagar forbartha, tá riachtanas ann dúinn

- ▣ Cur chuige comhpháirtíochta a thógáil agus feabhas a chur le comhoibriú trasna na dtionscal, oideachais agus an Rialtais;
- ▣ Cumas taighde agus forbartha dírithe a thógáil;
- ▣ Táirgeacht fheabhsaithe, agus
- ▣ Oideachas níos chun cinn agus níos forleithne chun tacú le fiontar atá dírithe ar nuálaíocht.

Comhoibriú

Sa phas nua seo i bhforbairt eacnamaíochta na hÉireann creideann Forfás go bhfuil cur chuige páirtíochta i dtreo borradh eacnamaíochta atá dírithe ar nuálaíocht ag teastáil. Tá freagrachtaí móra ag, i measc daoine eile, bainisteoirí chomhlachtaí aonair, oideachasóirí, cumainn tionscail agus ceardchumainn, as cumas comhlachtaí a chur chun cinn maidir le díolachán agus margaiócht idirnáisiúnta, as cultúr nuálaíochta a chur ina luí ar dhaoine agus as soláthar an-éifeachtach earraí agus seirbhísí de luach níos airde a stiúradh.

Beidh ról tábhachtach ag an Stát freisin. Tá Straitéis Rialtais chomh ábhartha agus a bhí riamh chun iomaíocht agus fás a chur chun cinn trí nuálaíocht sa bhfiontar. Beidh polasaithe poiblí nasctha ag teastáil a threisiú chun réamhghníomhach gníomhaíochtaí gnó faoi leith inar féidir le hÉirinn a bheith ina hiomaitheoir tábhachtach i gcomhthéacs idirnáisiúnta.

Glacfaidh na gníomhaireachtaí seo ról a bheidh níos tábhachtaí de shíor maidir le cruthú líonraí do chumainn fhiontar agus trádála, ollscoileanna, ionad nuálaíochta agus teicneolaíochta a sholáthraíonn bonneagar do roinnt eolais, comhoibriú agus nuálaíocht i dtionscail dhifriúla.

Eolaíocht agus Teicneolaíocht – An Bhunchloch

Tá an t-ardú tapaigh inár mbonn costais ins na blianta is déanaí ag díriú ar n-aird ar ár n-aistriú a thapú ó ghníomhaíochtaí dian oibre le luach íseal go coibhneasta chuig eacnamaíocht atá faoi cheannas ag gníomhaíochtaí de dian eolach le luach níos airde.

Leagfaidh Straitéis an Rialtais d'Eolaíocht agus do Theicneolaíocht an léarscáil chun na leasa eacnamaíochta agus sochaí a uasmhéadú ó hinfheistíochta suntasach na hÉireann i dtaighde eolaíochta. Tá torthaí na hinfheistíochta atá déanta cheanna agus atá geallta ag an Rialtas ag teacht chun chinn agus daingneoidh Straitéis dírithe cultúr atá tiomáinte ag taighde, cur le cumas na hinstiúidí taighde chun pleanála go straitéise agus chun a

láidreachtaí taighde a fhorbairt. Cabhróidh an cur chuige dírithe seo an sprioc de leibhéal gníomhaíochta iomaíochais a choinneal a bhaint amach ar chomh leibhéal leis na cinn is fearr ar domhain.

Más mian linn dul i gcomórtas ar eolas caithfidimid a bheith níos fearr, ní amháin ag dul i mbun taighde ach ag an nuálaíocht agus ag feidhmiú ghnó a leathnaíonn an slabhra luach ó deiseanna a aithint go dtí forbairt agus tráchtáil táirge agus seirbhíse.

Táirgeacht agus Nuálaíocht – Ag coinneal Buntáiste Comórtais

Tá sé riachtanach go bhfuil polasaithe ag Éirinn a thacaíonn le fás na táirgeachta a bheith ag an deireadh mar an cinnteoir fad-tréimhse ar n-iomaíochais.

Braithfidh ár gcumas chun a bheith ar chomh-chaighdeán maireachtála leis na réigiúin is saibhre ar domhain níos lú ar líon na fostaíochta a ardú agus níos mó ar tháirgeacht iad siúd atá ag obair a ardú thar gach earnáil na heacnamaíochta.

Caithfidimid ár dtuiscint ar cad a thiomáineann nuálaíocht agus ardú táirgeachta a fhorbairt de réir mar a leanann na seirbhísí i ról níos mó in earnáil na seirbhísí agus tionscnaimh polasaí agus cláir oiriúnacha a chur i bhfeidhm.

Oideachas agus Fiontar - Comhpháirtíocht

Ghlac córas oideachais na hÉireann – córas bunoidreachais, meánoideachais agus ardoideachais – ról tábhachtach in athrú eacnamaíochta na tíre thar na trí deichniúir seo caite. Tá cumas freagartha ár gcóras oideachais riachtanach dár rathúlacht sa todhchaí. Beidh níos mó scileanna agus scileanna difriúla ag teastáil chun smaointe nuálaíochta nua a chruthú agus chun leas a bhaint as athrú teicneolaíochta. Beidh geilleagair agus sochaithe ardfheidhmíochta ag brath ar chultúr foghlama agus oiriúnaithe leanúnaigh. Rinne Tuarascáil an Enterprise Strategy Group, Ahead of the Curve, scileanna ar chaighdeán domhanda, oideachas agus oiliúint mar cheann de na príomh earnáil buntáiste féideartha d'Éirinn.

Tá oideachas chun cinn agus leathan ag teastáil ó fhiontar ard luach le haghaidh na rathúlachta. Is fíor a rá go bhfuil chomh-sprioc ag na hearnáil fiontar agus oideachais go mbainfeadh daoine amach gach rud go bhfuil ar a gcumas acu a bhaint amach agus tá an sprioc seo bainte amach don chuid is fearr trí oideachas níos leithne.

Ar an lámh eile de teastaíonn uaidh seo gealltanais airgeadais méadaithe don oideachas agus cumasaítear breis maoiniú trí fhiontar níos rathúla. Gan ghealltanais comhpháirtíochta idir an t-oideachas agus fiontar ní éireoidh lenár lucht oibre na rudaí a baineadh amach roimhe seo a bhaint amach arís.

Tá ceithre phrionsabal ina gcreideann Forfás gur cheart go mbeidís mar eolaí ag an gcur chuige náisiúnta maidir leis an ról a bheidh ag oideachas sa todhchaí. Caithfidimid:

- ▣ Gealltanas d'infheistíocht dhóthanach agus do mhúinteoireacht barrfheabhas inár gcóras oideachais;
- ▣ Na gealltanas seo a thaispeáint thar an gcóras oideachas go léir ón mBunleibhéal go dtí an Ceathrú leibhéal;
- ▣ An t-idirspléachas atá ag fás, ag baint an úsáide is fearr as an gciall seo, idir fhiontar agus oideachas, agus
- ▣ scileanna nua a thabhairt don lucht oibre atá ann faoi láthair agus leibhéal iomlainan iomlána an a ardú.

Tá achar le dul againn maidir le foghlaim fad-saoil. Fáiltítear roimh na tionscnaimh atá ar bun ins an earnáil seo chun feabhas a chur ar rochtain ar an oideachas ach tá fócas leanúnach ag teastáil ar an ábhar seo. Ní féidir iad siúd atá ar scileanna ísle a fhágáil taobh thiar agus sinn ag gluaiseacht i dtreo eacnamaíochta eolais.

Aitheantais

Braitheann Forfás go mór ina a cuid oibre laethúil ar chur chuige pháirtíochta maidir lena cuid rathúlachta. Bhí na rudaí a bhaineamar amach i rith 2005 bunaithe ar chomhoibriú agus ba mhaith linn an cur isteach a rinne a lán daoine agus eagraíochtaí eile i rith na bliana a admháil. Ar an gcéad dul síos an Taoiseach, an tUasal Bertie Ahern TD, agus an tUasal Micheál Martin TD agus an tAire Fiontair, Trádála agus Fostaíochta agus Airí agus Ranna Rialtais eile.

Chuir na gníomhaireachtaí forbartha go léir, Enterprise Ireland, FÁS, IDA Ireland, Shannon Development agus Údarás na Gaeltachta go suntasach ina réimsí faoi seach ag tacú le fiontar bunaithe in Éirinn agus thacaigh siad go láidir agus chuireadar le hobair Forfás i rith na bliana chomh maith. Science Foundation Ireland, an earnáil oideachais, eagraíochtaí fostaithe, eagraíochtaí gnó, ceardchumainn agus na meáin a chur le rathúlacht Forfás i rith na bliana.

Ba mhaith linn buíochas a ghabháil chomh maith leis an Irish National Accreditation Board leis an Dr Máire Walsh mar Chathaoirleach, the Interim Board of the National Consumer Agency, Ms Ann Fitzgerald, Cathaoirleach Feidhmeannach, agus na grúpaí comhairlithe neamhspleácha lenar oibrigh Forfás go dlúth leo i rith na bliana, ina measc:

- ▣ Advisory Council on Science Technology and Innovation, Mary Cryan Uasal mar Chathaoirleach;
- ▣ Business Regulation Forum, leis an Uasal Dónal de Buitléair mar Chathaoirleach;
- ▣ Discover Science and Engineering, leis an Uasal Leo Enright, mar Chathaoirleach;
- ▣ The Expert Group on Future Skills Needs, faoi chathaoir ag Anne Heraty Uasal.
- ▣ National Competitiveness Council, leis an Dr Don Thornill, mar Chathaoirleach;

Déanfaimid comhbhrón ó chroí le teaghlach an Uasail William Burgess, a fuair bás níos luaithe sa bhliain. Chaith William seacht mbliana mar bhall agus dhá bhliain mar Chathaoirleach an Chomhairle;

- ▣ Oifig an Phríomh chomhairleora Eolaíochta. Guímid gach rath ar an Uasal Barry McSweeney ina ról nua ins an Roinn Cumarsáide, Mara agus Acmhainní Nádúrtha, agus
- ▣ Small Business Forum, leis an Uasal Joe Macri mar Chathaoirleach.

Chonaic 2004 roinnt scoir agus roinnt bhaill nua do Bhord Forfás. Is mór dúinn an obair a rinne an Uasal William Murphy a thug seirbhís do Bhord Forfás ó bhunaíodh é i 1994 agus an tOllamh Michael Hillery agus an tUasal Feargal O'Rourke, a thug seirbhís ar an mBord ar feadh seacht mbliana. Rinneadar rannchur luachmhar ar obair Forfás, agus tuiscint láidir acu ar réimse leathan ábhair a phléann an eagraíocht.

Fáiltimid roimh an Uasal Pat Barry, Comhairleoir Cumarsáide, Anne Heraty Uasal, Príomhfheidhmeannach, CPL Resources Plc agus an tUasal William O'Brien, Stiúrthóir Bainistíochta, Wm O'Brien Plant Hire Ltd a tháinig ar an mBord go luath i 2006.

Mar fhocal scoir mar sin, is mór dúinn díograis na foirne bhainistíochta agus na foirne agus an méid a bhaineadar amach i rith 2005. Díreach mar atá an timpeallacht fiontair ag éirí níos casta, éagsúil agus dúshlánach, tá obair Forfás chomh maith. Is lena leithéid de dhíograis bainistíochta agus foirne gur féidir le Forfás freastal ar na dúshláin atá os comhair fiontair na hÉireann.

Forbhreathnú Staitistiúil

Bailíonn Forfás réimse táscairí fiontair. Ina measc seo tá an cur isteach a rinne agus na leibhéil fostaíochta i gcomhlachtaí atá tacaíthe ag gníomhaíochtaí agus réimse sonraí a léiríonn dul chun cinn na hÉireann i dTaighde agus i bhForbairt agus ár bhforbairt mar gheilleagar tiomáinte ag an eolas. Tugann an rannóg seo forbhreathnú ar na táscairí seo.

Caiteachas ag Gnólachtaí Tacaithe ag Gníomhaireacht i nGeilleagar na hÉireann

Tá an Irish Economy Expenditure Survey mar chuid den Annual Business Survey of Economic Impact. Cuireann se torthaí i láthair maidir le gach seirbhís déantúsaíochta agus seirbhís atá ag trádáil go hidirnáisiúnta (le 10+ fostaí) agus atá faoi choimirce IDA Ireland Enterprise Ireland, Shannon Development agus Údarás na Gaeltachta. Leanann sé dul chun cinn comhlachtaí atá mar chliant agus a fhaigheann cabhair ó gníomhaire, maidir le aschur (díolacháin, onnmhairí, agus aschur glan) agus déanann sé monatóireacht ar chaiteachas díreach na gcomhlachtaí seo laistigh de eacnamaíocht na hÉireann i dtéarmaí costais phárolla agus ceannach ábhair agus seirbhísí a sholáthraíodh in Éirinn.

I 2005, rinneadh suirbhé ar 3,805 comhlacht, ina measc 2,908 dúchasach agus 897 comhlacht ar úinéireacht seachtrach. As na comhlachtaí seo a rinneadh suirbhé orthu i 2005, tá 2,728 ag feidhmiú sa tionscail déantúsaíochta agus 1,077 ins an earnáil seirbhísí trádála idirnáisiúnta.

Chuir Forfás agus na gníomhaireachtaí (Enterprise Ireland, IDA Ireland, Shannon Development agus Údarás na Gaeltachta) sonraí le chéile i rith 2005 maidir le caiteachas díreach ar chostais phárolla, amhábhair agus seirbhísí a ceannaíodh in Éirinn i dtaobh comhlachtaí a fuair tacaíocht ó ghníomhaireacht.

Mhéadaigh aschur iomlán na ngnólachtaí tacaithe ag gníomhaireacht i ndéantúsaíocht agus seirbhísí trádáilte go hidirnáisiúnta faoi 3.8 faoin gcéad i 2004 (i dtéarmaí ainmniúla) fad is a mhéadaigh caiteachas díreach sa gheilleagar faoi 0.8 faoin gcéad.

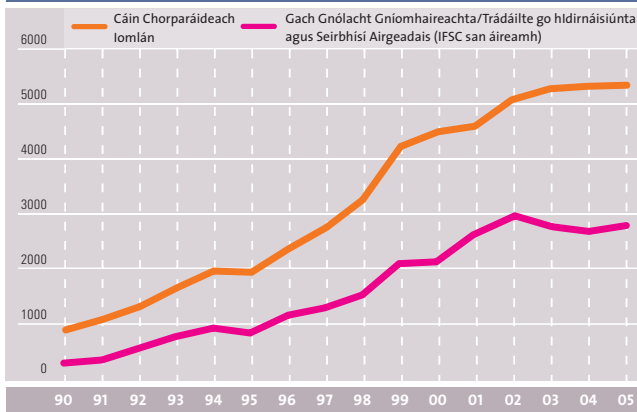
Bhí caiteachas iomlán de €34.2 billiún ag na gnólachtaí seo i 2004, déanta suas de chostais phárolla (€10.9 billiún), amhábhair Éireannacha (€13.5 billiún) agus caiteachas ar sheirbhísí Éireannacha (€9.8 billiún). Comhlachtaí faoi úinéireacht Éireannach ba chúis le €16.2 billiún den chaiteachas díreach seo, le hionchuir amhábhair mar bhunús den scair is mo de. Chaith comhlachtaí faoi úinéireacht eachtrach €18.0 billiún díreach sa gheilleagar agus bhí sé seo leata amach go cothrom idir na trí chatagóir de chostais phárolla, ceannacháin amhábhair agus seirbhísí ceannaithe in Éirinn.

Tábla 1
Ranníocaíocht ag Gnólachtaí Tacaithe ag Gníomhaireacht i nGeilleagar na hÉireann

		GNÓLACHTAÍ FAOI ÚINÉIREACHT ÉIREANNACH		GNÓLACHTAÍ FAOI ÚINÉIREACHT EACHTRACH		GACH GNÓLACHT		
		2003	2004	2003	2004	2003	2004	CHANGE
Díolacháin	€M	22,460	23,708	79,006	81,612	101,466	105,319	3.8%
Costais Phárolla	€M	4,325	4,492	6,121	6,390	10,446	10,882	4.2%
Amhábhair Éireannacha	€M	8,201	8,660	5,426	4,824	13,628	13,485	-1.1%
Seirbhísí ceannaithe in Éirinn	€M	2,863	3,050	6,962	6,751	9,826	9,801	-0.3%
Caiteachas Díreach sa Gheilleagar	€M	15,389	16,202	18,509	17,965	33,900	34,168	0.8%
Caiteachas Díreach mar % de Dhíolacháin	%	68.5	68.3	23.4	22.0	33.4	32.4	-2.9

Foinse: Annual Business Survey of Economic Impact, comhordaithe ag Forfás agus riartha ag an Aonad Suirbhé, ESRI

Figiúr 1
Íocaíochtaí de Cháin Chorparáideach, 1990 - 2005
(Pragsanna Seasmhacha 2005)

Foinse: Exchequer Returns for 2005, An Roinn Airgeadais. Annual Business Survey of Economic Impact, comhordaithe ag Forfás agus riartha ag an Aonad Suirbhé, ESRI

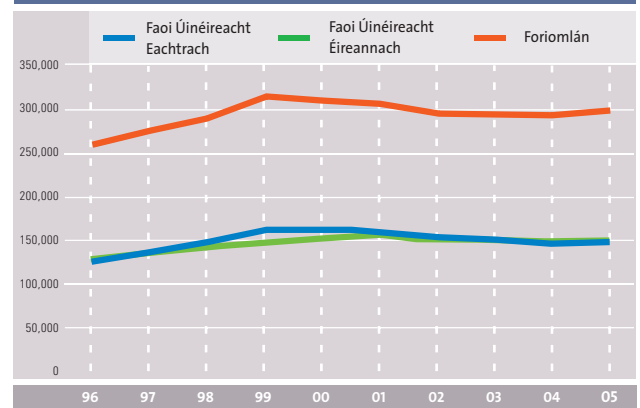
Íocaíochtaí de Cháin Chorparáideach

Mar aon le caiteachas sa gheilleagar, cuireann comhlachtaí déantúsaíochta agus trádáilte go hidirnáisiúnta agus seirbhísí airgeadais aischur díreach suntasach ar fáil don Státhiste trí íocaíochtaí cáin chorparáideach.

Bhí teacht isteach iomlán de 5.5 billiún ó cháin chorparáideach ó gach foinse i 2005, méadú beag i ndáiríre ar an mbliain roimhe sin. Ceaptar go raibh gnólachtaí le tacaíocht ghníomhaireachta mar bhunús do €2.8 billiún (51 faoin gcéad) den iomlán de €5.5 billiún de cháin chorparáideach íoctha sa gheilleagar.

Bhí comhlachtaí le tacaíocht ghníomhaireachta i seirbhísí ceimice/cógaisíochta agus seirbhísí airgeadais idirnáisiúnta mar bhunús do thart ar 26 agus 27 faoin gcéad den €2.8 billiún, faoi seach, le crua-earraí agus bogearraí TFC freagrach as 19 faoin gcéad den fhigiúr iomlán.

Figiúr 2
Fostaíocht Bhuan Lánaimseartha 1996-2005
Déantúsaíocht agus Seirbhísí Trádáilte go hidirnáisiúnta/Seirbhísí Airgeadais

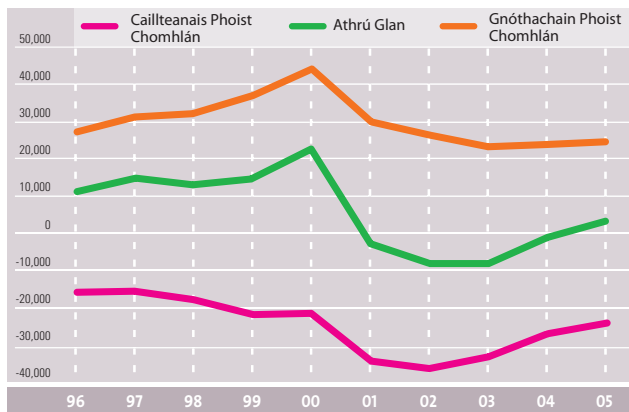
Foinse: Forfás – Annual Employment Survey.

Fostaíocht i gComhlachtaí Tacaithe ag Gníomhaireacht

Ba é méid iomlán na fostaíochta lánaimseartha i gcomhlachtaí faoi choimirce Enterprise Ireland, IDA Ireland, Shannon Development agus Údarás na Gaeltachta ná 298,372 i 2005, méadú de 2,879 ar an mbliain roimhe. Cé go léiríonn figiúirí ó 2002 fás íosta i líon na bpost, is é seo an t-ardú glan is airde i líon na bpost a taifeadh ó 2000. Tá 52,016 níos mó daoine i bhfostaíocht anois i gcomhlachtaí déantúsaíochta agus seirbhísí trádáilte go hidirnáisiúnta ná mar a bhí i 1996.

San ardú glan iomlán de 2,879 i 2005 bhí 1,610 post breise i gcomhlachtaí faoi úinéireacht eachtrach agus 1,269 post breise i gcomhlachtaí faoi úinéireacht Éireannach i ndéantúsaíocht agus seirbhísí trádáilte go hidirnáisiúnta. Tá ardú ó 125,611 i 1996 go 147,683 i 2005 tagtha ar fhostaíocht i ndéantúsaíocht agus seirbhísí trádáilte go hidirnáisiúnta faoi úinéireacht Éireannach. Tá ardú ó 120,745 i 1996 go 150,689 i 2005 tagtha ar fhostaíocht i ndéantúsaíocht agus seirbhísí trádáilte go hidirnáisiúnta faoi úinéireacht eachtrach.

Figiúr 3
Poist a Ghnóthú, a Chailliúint agus Athrú Glan i bhFostaíocht Bhuan Lánaimseartha 1996-2005
Déantúsaíocht agus Seirbhísí Trádáilte go hidirnáisiúnta/Seirbhísí Airgeadais

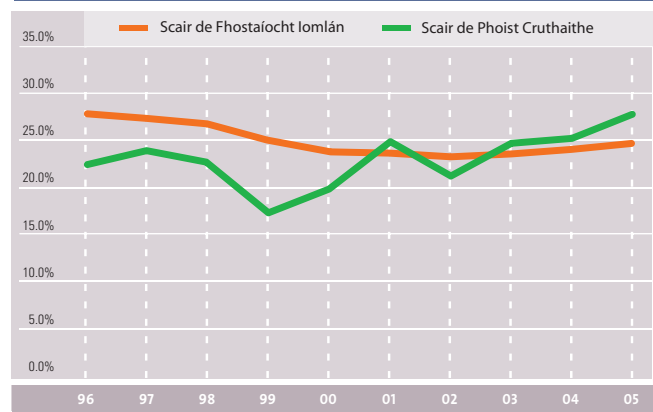

Foinse: Forfás – Annual Employment Survey

Cruthaíodh thart ar 27,055 post i ndéantúsaíocht agus seirbhísí trádáilte go hidirnáisiúnta i 2005 le 24,176 post caillte i rith na bliana. Léiríonn **Figiúr 3** an treocht i líon na bpost a cruthaíodh agus a cailleadh i rith na tréimhse 1996-2005 agus taispeánann sé gur laghdaigh an ráta cailleanas poist go mór ó 2002. Tá dinimic earnála spéisiúil ann freisin a tacaíonn leis na treochtaí comhiomlána seo:

- Thit fostaíocht bhuan i gcomhlachtaí déantúsaíochta don chúigiú bliain as a chéile go 215,686, laghdú 12 faoin gcéad óna bhuaicphointe i 2000. Ba í san earnáil traidisiúnta déantúsaíochta a raibh an chuid ba mhó de na poist caillte i 2005, ar nós táirgí bia agus deoch (-1,350), mianraí neamh-mhíotalacha (-889) agus páipéar, clódoireacht agus priontáil (-502), rud a léiríonn athstruchtúrú leanúnach, feabhsúcháin táirgiúlachta agus iomaíocht ó láithreacha ar chostas íseal.
- Bhí ardú glan poist in earnálacha níos nua-aimseartha ar nós trealamh leictreach agus optúil (gairis leighis san áireamh) (+2,042) agus ceimicí (earraí cógaisíochta san áireamh) (+286).
- Rinne ardú poist san earnáil seirbhísí trádáilte go hidirnáisiúnta níos mó ná cothromú ar an líon poist a cailleadh i ndéantúsaíocht i 2005. Mhéadaigh fostaíocht iomlán i seirbhísí airgeadais agus seirbhísí idirnáisiúnta eile go 71,296 i 2005 (+2,441), a bhí freagrach as 24 faoin gcéad d'iomlán na bpost i gcomhlachtaí le tacaíocht ghníomhaireachta i 2005, i gcomparáid le 10 faoin gcéad i 1996. Bhí an cruthú poist ghlan ba mhó i seirbhísí idirnáisiúnta (+1,702), le gnólachtaí i seirbhísí comhairlithe, bogearraí agus ríomhaireachta freagrach don chuid ba mhó as an ardú.

Figiúr 4
Scair de Fhostaíocht i gComhlachtaí Tacaithe ag Gníomhaireacht i Réigiún an TLI

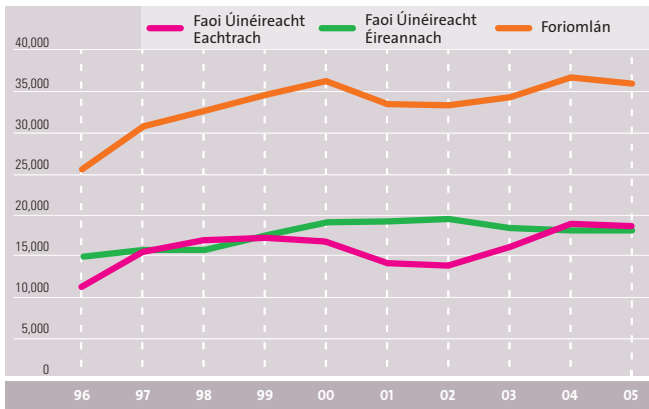

Dáileadh Réigiúnach na Fostaíochta

Léiríonn **Figiúr 4** an scair den fhostaíocht i ndéantúsaíocht agus seirbhísí trádáilte go hidirnáisiúnta i réigiún na Teorann, na Lár Tíre agus an Iarthair (TLI) sa tréimhse 1996-2005. I 2005 cruthaíodh breis agus 7,500 post i réigiún an TLI, cothrom le 28 faoin gcéad den mhéid a cruthaíodh i gcomhlachtaí tacaithe ag gníomhaireacht ar fud na tíre, i gcomparáid le 20 faoin gcéad i 2000, an bhliain ina raibh an leibhéal fostaíochta is airde i gcomhlachtaí tacaithe ag gníomhaireacht. Cé gur méadaigh scair réigiún an TLI de líon na bpost a cruthaíodh, d'fhan líon na bpost a cruthaíodh seasta ó 2002 i leith.

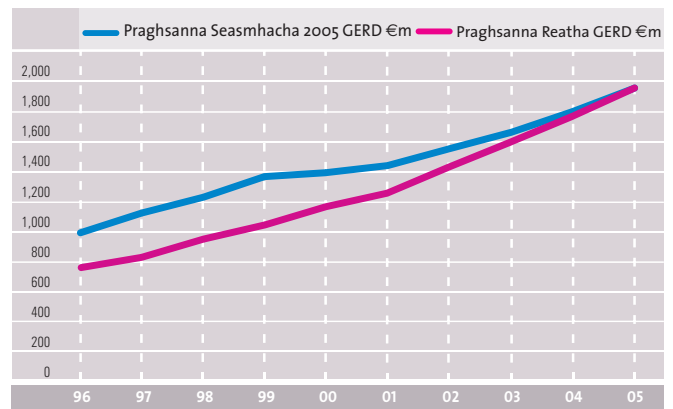
Mar sin féin bhí poist caillte i réigiún an TLI agus sa chuid eile den gheilleagar chomh maith. In iomlán, ba i réigiún an TLI a bhí thart ar 24.8 faoin gcéad den fhostaíocht bhuan iomlán i gcomhlachtaí tacaithe ag gníomhaireacht ar fud na tíre i 2005.

Figiúr 5
Treochtaí i bhFostaíocht Pháirtaimseartha, Shealadach agus Chonartha Ghearr-Théarmach 1996-2005* Déantúsaíocht agus Seirbhísí Trádáilte go hIdirnáisiúnta/Seirbhísí Airgeadais
 *Nil comhlachtaí faoi choimirce Shannon Development san áireamh

Foinse: Forfás – Annual Employment Survey

Figiúr 6
Caiteachas Comhlán ar Thaighde agus Fhorbairt (€milliún) Éire, 1996 - 2005 (praghsanna seasmhacha agus reatha)

Foinse: Diortha ón Survey of R&D in the Business Sector 2003 (Forfás); Survey of R&D in the Higher Education Sector, 2004 (Forfás); State Expenditure on Science & Technology, 2005 (Forfás)

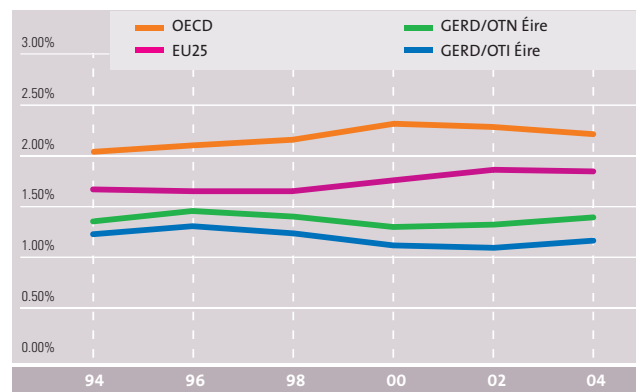
Fostaíocht Pháirtaimseartha, Shealadach agus Chonartha Ghearr-Théarmach

Mar aon leis an 298,372 duine fostaithe go lánaimseartha i ndéantúsaíocht agus comhlachtaí trádáilte go hidirnáisiúnta, bhí 36,156 duine fostaithe chomh maith i gconarthaí gearr-théarmacha i 2005. Tá fostaíocht sa chatagóir seo tar éis fáis thar na deich mbliana seo caite agus tá sé freagrach anois as 11 faoin gcéad de na poist go léir i gcomhlachtaí tacaíthe ag gníomhaireacht. Ag tógáil an dá chatagóir fostaíochta le chéile (buan lánaimseartha agus sealadach/gearr-théarmach), tá 334,528 duine fostaithe i gcomhlachtaí tacaíthe ag gníomhaireacht, suas ó 272,598 i 1996.

Taighde agus Forbairt

Lean an t-ardú láidir i gcaiteachas ar thaighde agus fhorbairt (R&D) i 2005. Léiríonn Figiúr 6 gur ardaigh Caiteachas Comhlán ar Thaighde agus Fhorbairt i ngach earnáil den gheilleagar (GERD) go dtí tuairim agus €1,910 milliún i 2005. Seasann sé seo d'ardú 7.3 faoin gcéad i dtéarmaí ainmniúla i gcomparáid le 2004, agus ardú tuairim agus 4.8 faoin gcéad i dtéarmaí réadúla. Lean an gníomhaíocht R&D méadaithe san earnáil ardoideachais a bheith mar an bpríomhthiománaí den ardú iomlán in R&D. Tháinig luas leis an R&D a rinneadh san earnáil ghnó arís i 2005, agus cinnteofar é seo i Suirbhé R&D Gnó 2005 atá le teacht.

Figiúr 7
Gníomhaíocht R&D iomlán mar % de Ghníomhaíocht Eacnamaíoch (1994 go 2004)

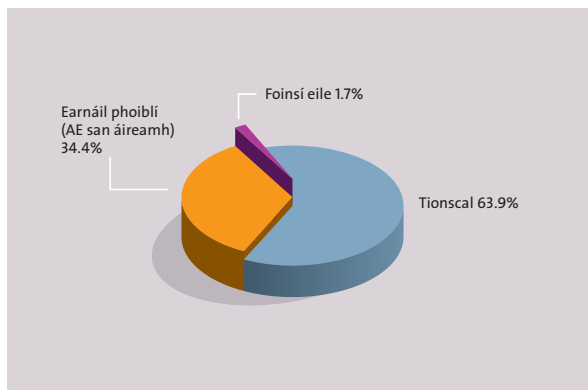

Foinse: Diortha ón Survey of R&D in the Business Sector 2003 (Forfás); Survey of R&D in the Higher Education Sector, 2004 (Forfás); State Expenditure on Science & Technology, 2005 (Forfás)

Léiríonn **Figiúr 7** mar a chruthaigh gníomhaíocht iomlán R&D i gcoibhneas leis an eacnamaíocht iomlán (bearta OTN agus OTI). D'ardaigh déine iomlán R&D go 1.43 faoin gcéad den OTN i 2004 - an déine chéanna is a bhí i 1998 - ach ardú ar an gcóimheas 1.32 faoin gcéad taifeadta i 2000. Tá an ráta déine R&D ag ardú de bharr an treocht leanúnach d'arduithe láidre i gcaiteachas ar R&D, cé go bhfuil sé fós níos ísle ná an meán déine R&D san AE agus san OECD a bhí ag 1.85 faoin gcéad agus 2.24 faoin gcéad faoi seach i 2004.

Figiúr 8

Foinsí maoinithe R&D (% den iomlán) 2004

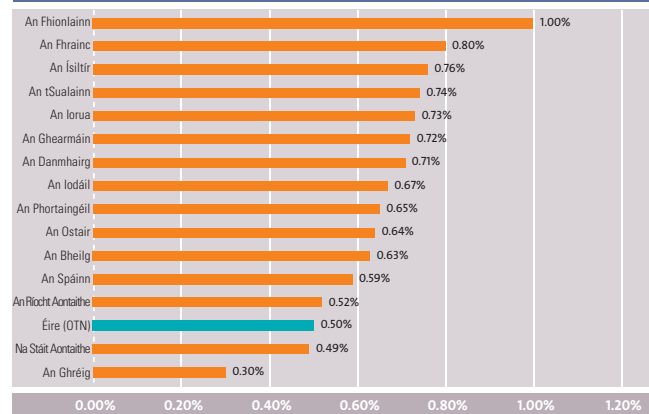

Foinse: *Diortha ón Survey of R&D in the Business Sector 2003 (Forfás); Survey of R&D in the Higher Education Sector, 2004 (Forfás); State Expenditure on Science & Technology, 2005 (Forfás)*

Figiúr 9

Dáileadh Buiséid Rialtais Idirnáisiúnta do R&D Cathartha* (GBAORD mar % de Ghníomhaíocht Eacnamaíoch) - 2004

*(seachas caiteachas R&D ar chosaint)

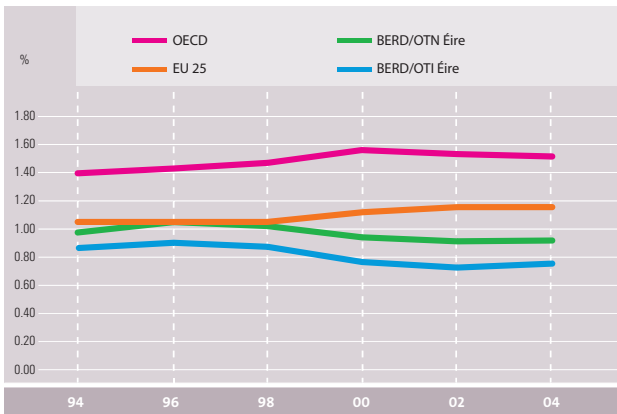
Foinse: *Diortha ó State Expenditure on Science & Technology 2005 (Forfás); Main Science & Technology Indicators, 2005-1 (OECD)*

Foinsí Maoinithe R&D

Tá ardú leanúnach ag teacht i dtéarmaí ainmniúla ar gach foinse maoinithe (poiblí agus príobháideach) i gcomhréim leis an ardú iomlán i ghníomhachtaí taighde. I 2004, den iomlán de €1.78 billiún de ghníomhachtaí R&D curtha i bhfeidhm, bhí €1.13 billiún maoinithe ón earnáil phríobháideach le €611.9 milliún de mhaoiniú faighte ón earnáil phoiblí agus €30.8 milliún maoinithe ó fhoinsí eile. Tháinig titim ó 71.7 faoin gcéad i 2000 go 63.9 faoin gcéad i 2004 ar a scair de mhaoiniú R&D iomlán a tháinig ón earnáil phríobháideach. I gcodarsnacht leis seo tháinig fás ar an scair de mhaoiniú R&D ó fhoinsí poiblí ó scair de 26.9 faoin gcéad i 2000 go scair 34.4 faoin gcéad i 2004. Tá na scaireanna aithreacha seo mar thoradh ar arduithe fáis an-láidre ar mhaoiniú ó fhoinsí poiblí, a shín thar an fás meánach i maoiniú R&D ó fhoinsí príobháideacha.

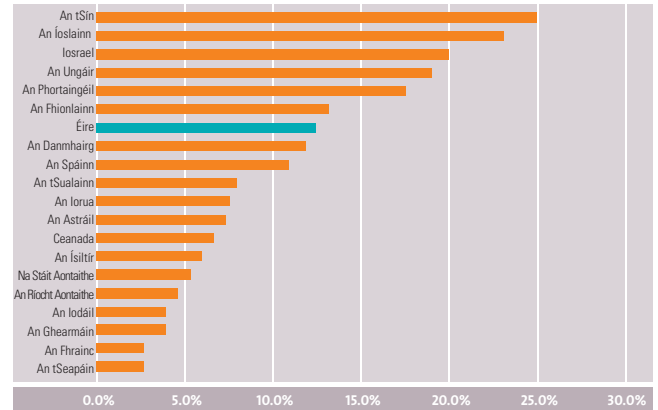
Díríonn **Figiúr 9** ar Dháileadh Buiséid Rialtais do ghníomhachtaí R&D agus déanann sé comparáid idirnáisiúnta eatarthu. In Éirinn d'ardaigh an dáileadh buiséid rialtais mar chéatadán de ghníomhaíocht eacnamaíoch go 0.50 faoin gcéad den OTN i 2004 (agus tuairim agus 0.51 faoin gcéad den OTN i 2005).

Figiúr 10
Feidhmíocht R&D na hEarnála Gnó mar % de Ghníomhaíocht Eacnamaíoch (1994 – 2004)

Foinse: Diortha ón Survey of R&D in the Business Sector, 2003 (Forfás); Main Science & Technology Indicators 2005-1 (OECD)

Figiúr 11
Meán Ráta Fáis Bliantúil BERD (1993-2003)

Foinse: Diortha ó State Expenditure on Science & Technology 2005 (Forfás); Main Science & Technology Indicators, 2005-1 (OECD)

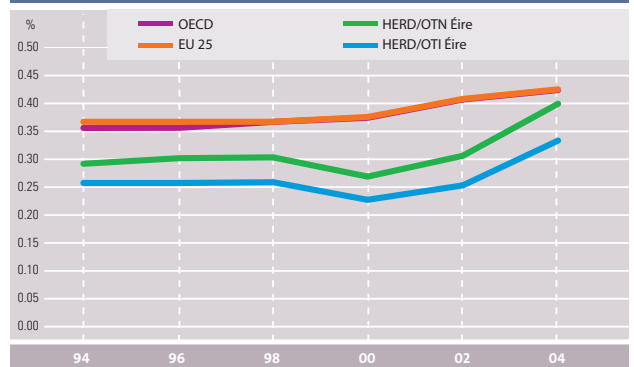
Business Expenditure on R&D (BERD)

D'ardaigh R&D déanta ag an earnáil ghnó (BERD) go dtí tuairim agus €1.15 billiún i 2004. Ardú 7.0 faoin gcéad a bhí i gceist leis seo i dtéarmaí ainmniúla i gcomparáid le BERD i 2003. Faoi láthair tá an coibhneas déine do BERD – caiteachas R&D san earnáil ghnó mar chéatadán de ghníomhaíocht eacnamaíoch - ag 0.93 faoin gcéad den OTN. Tá sé seo i gcomparáid le coibhneas déine de 1.03 faoin gcéad den OTN i 1998 agus 0.93 faoin gcéad den OTN i 2004. Ba cheart a thabhairt faoi deara cé go raibh arduithe móra i BERD le blianta beaga anuas (Figiúr 10), tá caiteachas R&D ag teacht le fás láidir trasna an gheilleagair iomláin, rud a choimeádann a coibhneas déine faoi bhun 1 faoin gcéad de OTN.

Higher Education Expenditure on R&D (HERD)

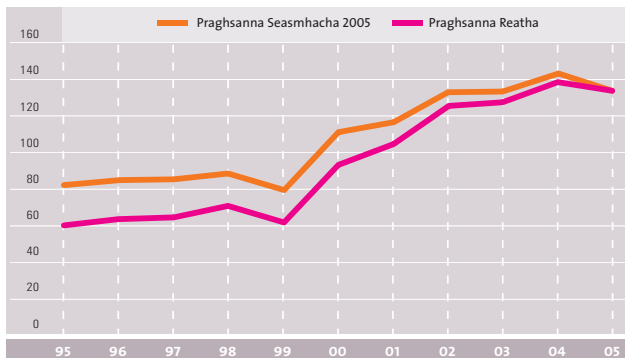
Tháinig ardú mór ar chaiteachas ar R&D san earnáil Ard-Oideachais i 2004 agus 2005. D'ardaigh caiteachas Ard-Oideachais ar R&D (HERD) go €491.7 milliún i 2004, ardú 23.5 faoin gcéad i dtéarmaí ainmniúla ar 2003. Ceaptar go raibh caiteachas HERD mar €550 milliún i 2005, tacaithe ag tuilleadh fáis ar mhaoiniú ó Science Foundation Ireland, Enterprise Ireland, an Programme for Research in Third Level Institutions agus ó fhoinsí Stáit eile. Tá arduithe suntasacha i maoiniú ó fhoinsí stáit tar éis an coibhneas déine HERD (HERD mar % de OTN) a bhogadh ó 0.27% den OTN i 2000 go 0.40% den OTN i 2004. Ardóidh an déine sin a thuilleadh de bharr arduithe breise i HERD i 2005, rud a cheadóidh laghdú sa difríocht sa déine idir é agus an meán-feidhmíocht san AE agus san OECD.

Figiúr 12
Caiteachas ar R&D déanta san earnáil Ard-Oideachais mar % de ghníomhaíocht eacnamaíoch (HERD) – 1994 go 2004

Foinse: Diortha ón Survey of R&D in the Business Sector 2003 (Forfás); Survey of R&D in the Higher Education Sector, 2004 (Forfás); State Expenditure on Science & Technology, 2005 (Forfás)

Figiúr 13
Caiteachas ar R&D san Earnáil Phoiblí (Praghsanna Reatha agus Seasmhacha) 1995 - 2005

Foinse: Diortha ón Survey of R&D in the Business Sector 2003 (Forfás); Survey of R&D in the Higher Education Sector, 2004 (Forfás); State Expenditure on Science & Technology, 2005 (Forfás)

Government Expenditure on R&D

Tháinig laghdú ar R&D in earnáil an rialtais go €135.1 milliún i 2005, titim de 2.5 faoin gcéad ar 2004. Sheas sé seo do 0.10 faoin gcéad den OTN.

Gníomhaíochtaí i 2005

Chomhlíon Forfás a mhisean trí díriú go réamhghníomhach ar líon roghnaithe réimsí polasaí poiblí a bhfuil an deis is fearr acu dul i bhfeidhm ar fhiontar in Éirinn.

Tugadh tús áite do cheithre réimse polasaí ar bhonn an méid a chuireann siad le hiomaíochas náisiúnta a chruthú agus le cumas Forfás saibhriú. Tugtar sonraí ar ghníomhaíochtaí Forfás i ngach réimse i rith 2005 agus 2006 sa mhír seo.

1

Ag Feabhsú Coinniollacha Creatlaí do Nuálaíocht agus Fhorbairt Fiontair

Annual Competitiveness Report and Competitiveness Challenge 2005	22
Tagarmharcáil Leathanbhanda	24
Tagarmharcáil Leictreachais	25
Tagarmharcáil Bhainistíochta Dramhaíola	25
Brath ar Ola	25
Business Regulation Forum	26
Trade and Investment Report	26
National Trade Forum	27
Trade Negotiations Impact Study	27
Polasaí Tomhaltóra	27

2

Polasaithe Comhtháite agus Dinimiciúla um Fhorbairt Fiontair a Chur Chun Cinn

Small Business Forum	29
Táirgiúlacht	30
Gateways Study	30
Treoirlínte um Chúnadh Réigiúnach 2007 – 2013	31
Tacaíochtaí Comhshaoil agus Spreagthaí Fiontair	32
Aighneacht Réamhbhuiséid	32
Ionaid Sonraí Idirlín	32
Straitéis ríomhghnó a chur i bhfeidhm	33
Open Source Software	33
Díolúine Paitinne Ríchiosa	34
Rannpháirtíocht Airgeadais Fostaithe	34
Deimhniú Réimsí Fiontair	34

3

Tuarascáil Bhliantúil Forfás 2005

Forbairt Chaipitil Daonna chun Geilleagar Treoraithe ag Nuálaíocht a Thacú	35
Riachtanais Scileanna i nGeilleagar na hÉireann agus Ról na hImirce	35
Taighde na Straitéise Náisiúnta ar Scileanna	36
Teangacha agus Fiontar	36
Oideachas agus Oiliúint In-fhostaíochta in Éirinn	36
Riachtanais Scileanna an Tionscail Ábhair Dhigitigh Idirnáisiúnta	36
Scaipeadh Eolais Gairmthreorach	37
Bearna Réigiúnach Scileanna in Éirinn	37
Aighneachtaí ón Expert Group on Future Skills Needs	37
Láthair Oibre Náisiúnta na Todhchaí	38
Aighneacht Forfás don NQAI ar Chreatlach Cháilíochtaí na hEorpa	38
Discover Science & Engineering	38

4

Tairbhí Eacnamaíocha a Ghabháil ó Infheistíocht Phoiblí i dTaighde

Straitéis do Eolaíocht, Teicneolaíocht agus Nuálaíocht 2006-2013	40
Measúnú ar Roghanna Infheistíochta Náisiúnta um Nanaitheicneolaíocht	41
Advisory Council for Science, Technology and Innovation	42
National Code of Practice for Managing and Commercialising Research from Collaborative Public Private Research	42
Athbhreithniú ar chur i bhfeidhm an National Code of Practice for Publicly Funded Research	43
An Bonneagar Tráchtálaíochta a Nearthú do Thaighde	43
Luacháil ar Science Foundation Ireland	44
Gnóthaíocht an EU Seventh Framework Programme	44
Rannpháirtíocht na hÉireann san Sixth EU Framework Programme for Research	45
European Strategy Forum on Research Infrastructure	46

1

Ag Feabhsú Coinníollacha Creatlaí do Nuálaíocht agus Fhorbairt Fiontar

Aithníodh le fada an lá go mbraitheann fiontar in Éirinn ar choinníollacha creatlaí tacúla i réimsí an chánachais, an oideachais, an airgeadais, an bhonneagair fhisicigh agus an rialúcháin. I 2005, ghlac an Rialtas leis an Enterprise Strategy Group Report, Ahead of the Curve, mar mhúnla do straitéis na hÉireann ar choinníollacha creatlaí fiontar agus chuir sé Enterprise Action Plan agus Enterprise Advisory Group ar bun chun moltaí na Tuarascála a chomhlíonadh.

Trí thagarmharcáil idirnáisiúnta ar pholasaithe agus fheidhmíocht, leagfaidh Forfás ar bhonn leanúnach, le tacaíocht ónár gcomhghníomhaireachtaí, IDA Ireland agus Enterprise Ireland agus an National Competitiveness Council agus Forfás Tax Advisory Group an clár oibre amach ar choinníollacha creatlaí d'fhiontar Éireannach sna príomhréimsí seo a leanas:

Annual Competitiveness Report and Competitiveness Challenge 2005

D'fhoilsigh an National Competitiveness Council (NCC) a ochtú Annual Competitiveness Report (ACR) agus Competitiveness Challenge i nDeireadh Fómhair 2005. Soláthraíonn Forfás tacaíocht taighde agus rúnaíochta don National Competitiveness Council.

Déanann an ACR tagarmharcáil ar fheidhmiú na hÉireann maidir le hiomaíochas. Rinneadh athbhreithniú ar leagan amach na tuarascála i 2005 agus rinneadh anailís ar iomaíochas na hÉireann ag úsáid 171 táscaire, ag tarraingt ar shonraí ó chomhlachtaí mar an OECD, IMD agus Eurostat.

Leagann an ACR a foilsíodh i Meán Fómhair 2005 béim ar fheidhmiú láidir gheilleagar na hÉireann thar an deichniúr seo caite, rud a léiríonn roinnt buanna náisiúnta.

- **Cánachas:** Tá Éire fós an-iomaíoch maidir le cáin chorparáideach (tá tús áite ag Éirinn as na 16 tír a rinneadh tagarmharcáil orthu agus tá tús áite aici as 15 tír maidir le cáinacha pearsanta).
- **Fiontraíocht:** Tá cultúr fiontraíochta láidir in Éirinn. Tá an dara háit ag Éirinn san AE agus tá an seachtú áit aici i measc tíortha an OECD do ghníomhaíocht fiontraíochta.

- **Inoiriúnaitheacht an mhargaidh saothair:** Breathnaítear ar rialacháin an mhargaidh saothair in Éirinn mar thar an meán i dtéarmaí gníomhaíocht ghnó a éascú (7 as 16).
- **Oscailteacht do thrádáil agus infheistíocht:** Tá Éire fós ar cheann de na geilleagair is oscailte ar an domhan maidir le trádáil earraí agus seirbhísí agus infheistíocht eachtrannach. Tá an stoc is airde d'infheistíocht eachtrannach dhíreach in aghaidh an duine i measc na dtíortha tagarmharcáilte fós ag Éirinn.

Freisin leagann an tuarascáil béim ar na réimsí ina gcaithfidh feabhas teacht ar fheidhmíocht na hÉireann chun ár mborradh agus ár bhfeidhmíocht a chothú.

- **Oideachas:** Cé gur tháinig méadú mór ar rátaí rannpháirtíochta in oideachas dara leibhéal, tá siad fós faoi bhun na rátaí i dtíortha tosaigh. Maidir le feidhmíocht, feidhmíonn daoine atá cúig bliana déag d'aois in Éirinn go han-mhaith maidir le scileanna léitheoireachta, cé nach bhfeidhmíonn siad chomh maith maidir le litearthacht eolaíochta agus matamaitice. Tá oideachas tríú leibhéal ag cuid de dhaonra na hÉireann san aoisghrúpa 25-34 atá sách ard, agus fós feidhmíonn Éire go maith maidir le céimithe eolaíochta agus innealtóireachta in aghaidh na míle duine sa daonra. Tháinig méadú mór ar fhoghlaim fadsaoil in Éirinn le blianta beaga anuas, cé go bhfuil bearna mhór fós idir Éire agus na tíortha tosaigh. D'ainneoin infheistíochta breise, infheistíonn Éire fós méid atá níos lú ná meánmhéid an OECD ag leibhéal bunscoile agus meánscoile.

Ag comhdháil Forfás, *Productivity and Public Policy*, tá An tUasal Andrew McDowell, Bainisteoir, An Rannóg Iomaíochais, Forfás, An tUasal Martin Cronin, Príomhfheidhmeannach, Forfás agus An tUasal Micheál Martin TD, An tAire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta

□ **Eolaíocht agus Teicneolaíocht**

Cé gur tháinig méadú mór ar infheistíocht na n-earnálacha poiblí agus gnó araon in R&D le blianta beaga anuas, tá siad fós faoi na leibhéil atá in ardghilleagair eile. Ainneoin an dul chun cinn tá iarratais ar phaitinní agus rátaí formheasta fós faoi mar atá i dtíortha eile.

□ **Praghsanna agus Costais**

Tá praghsanna agus costais fós ina bpríomhcheist iomaíochais. D'inis an ACR gur ísligh boilsciú praghsanna tomhaltóirí na hÉireann i ngar do mheánmhéid an AE agus an cheantar euro i rith 2004. Ach fós is í Éire an tír is costasá sa cheantar euro d'earraí agus sheirbhísí tomhaltóra agus is í an dara tír is costasá san AE i ndiaidh na Danmhairge.

Agus é ag tarraingt as an ACR, leagann an tuarascáil Competitiveness Challenge béim ar rath mór gheilleagar na hÉireann le blianta beaga anuas. Ach le rath, tagann dúshláin agus tugann an Competitiveness Challenge faoi deara go gcaithfear na straitéisí a cuireadh i bhfeidhm thar na cúig bliana déag seo caite a athrú chun athruithe forleithne sa gheilleagar intíre agus sa gheilleagar domhanda a thabhairt san áireamh. Dar leis an NCC go bhfuil cúig dúshláin meántéarmacha atá nasctha le chéile:

□ **Domhandú agus Iomaíocht Méadaithe:**

Tá luas agus scála domhandaithe, gluaiseacht caipitil, táirgí, seirbhísí, smaointe agus daoine trasna teorainneacha náisiúnta ag cur crutha nua ar roinnt an tsaothair agus struchtúr geilleagar i mbéal forbartha agus ardghilleagar araon.

□ **Ár mBonn Costais Ag Ardú**

Tharla géarú iomaíochta ó láithreacha íseal-chostais ag an am céanna le hardú géar ar bhonn costais na hÉireann le blianta beaga anuas. Mhéadaigh meánchostas earraí agus seirbhísí na hÉireann faoi níos mó ná aon chúigiú i gcomparáid lenár bpáirtithe trádála sa tréimhse 2000-2004.

□ **Tábhacht Mhéadaithe Seirbhísí Trádálaithe**

Agus iomaíochas méadaithe agus bonn costais méadaithe tógtha san áireamh, tá na codanna de gheilleagar na hÉireann is mó atá íogair ó thaobh costais de ag fulaingt. Tháinig laghdú ar fhostaíocht i ndéantúsaíocht don chúigiú bliain as a chéile i 2005. Ach chúitigh borradh ar fhostaíocht agus onnmhairí i ngníomhaíochtaí seirbhísí trádálaithe idirnáisiúnta a bhfuil breisluach ard acu an chuid is mó de na cailliúintí sa tréimhse sin.

□ **Ról Méadaithe Eolais agus Athrú Teicneolaíochta**

Tá athrú tapa ar theicneolaíocht nasctha i ngar do dhomhandú agus iomaíochas méadaithe, tá sé ag cruthú réabhlóide maidir le próisis ghnó agus ag giorrú saolré táirgí. Beidh cumas chomhlachtaí na hÉireann teicneolaíochtaí nua a fhorbairt agus a tharraingt isteach go tapa ina gcuid táirgí agus próiseas ina stiúthóir cinniúnach ag buntáiste iomaíoch sa todhchaí.

□ **Ceisteanna Cáilíochta na Beatha agus Athruithe ar Dhéimeagrafaíocht**

Tá an díriú méadaithe ar inbhuaine comhshaoil, ag nascadh borradh eacnamaíochta le cáilíocht na beatha agus na héifeachtaí a bheidh ag athruithe ar dhéimeagrafaíocht ag cur dúshláin nua i láthair.

Tá dhá ordaitheach straitéiseach eacnamaíoch atá comhlántach agus trasghearrtha le tuiscint ó na dúshláin seo.

□ **Bonn onnmhairí dinimiciúil agus iomaíoch a chur chun cinn.**

Tá borradh ard ar gheilleagar na hÉireann á chothú faoi láthair ag borradh ar chaiteachas intíre ag teaghligh agus an rialtas, in áit é a bheith á chothú ag borradh ar onnmhairí. Dar leis an NCC gur gá béim a chur ar pholasaí speisialta leanúnach ar iomaíochas ár n-earnálacha onnmhairí.

- **Ag méadú táirgiúlachta ar fud an gheilleagair ar fad**
Is é táirgiúlacht fós an príomhchinntitheach fadtéarmach maidir le caighdeán maireachtála agus iomaíochas náisiúin. Tharla borradh táirgiúlachta in Éirinn don chuid is mó i líon beag tionscal atá dian ar chaipiteal agus atá rialaithe ag comhlachtaí ilnáisiúnta, mar cheimicéir, earraí cógaisíochta agus earraí leictreonacha. Tá leibhéil agus borradh táirgiúlachta sna hearnálacha déantúsaíochta atá níos traidisiúnta, agus sna hearnálacha úd de gheilleagar na hÉireann nach bhfuil chomh nocht d'iomaíocht náisiúnta mar thógáil agus mhiondíol, níos measa. Mar sin, tá an chuid is mó de dheiseanna do mheántáirgiúlacht na hÉireann agus a caighdeán maireachtála a fheabhsú i dtrádáil áitiúil agus seirbhísí poiblí.

Leagann an tuarascáil *Competitiveness Challenge* amach réimse chuimsitheach de threorach polasaí a bheidh ag teastáil chun na gnéithe straitéiseacha riachtanacha seo a chur i bhfeidhm. Tá siad seo dírithe ar:

- An timpeallacht rialaithe agus cánachais a fheabhsú;
- Forbairt an bhonneagair eacnamaíoch a chur chun cinn;
- Ag cur ar chumas chóras oideachais agus oiliúna na hÉireann atá láidir cheana féin a bheith ar cheann de na córais is fearr ar domhain; agus
- Ag cruthú timpeallachta a thacaíonn le cruthú agus forbairt comhlachtaí dúchasacha a bhfuil borradh níos airde ag baint leo.

Tagarmharcáil Leathanbhanda

Rinne Forfás an dul chun cinn a thomhas maidir le soláthar agus éileamh ar theileachumarsáid leathanbhanda – rud atá ina phríomhábhar machnaimh maidir le hiomaíochas d'Éirinn. Déanann an tuarascáil, *Benchmarking Ireland's Broadband Performance*, a foilsíodh i Nollaig 2005, comparáid idir feidhmíocht leathanbhanda na hÉireann agus feidhmíocht tíortha eile.

Tá an staidéar seo, a fhoilsítear go bliantúil, ina rannpháirtí tábhachtach sa díospóireacht ar fheidhmiú polasaí i dteileachumarsáid agus na saincheistanna a bhaineann léi. Tógann an staidéar san áireamh comparáid idir Éire agus tíortha eile maidir le costas leathanbhanda, rochtain, caighdeán agus glacadh leis. I 2005, leathnaíodh an staidéar chun na cúiseanna le rangú idirnáisiúnta na hÉireann i bhfáil agus glacadh le leathanbhanda a thabhairt san áireamh. Freisin dhírigh sé ar na creatlacha institiúide agus polasaí i dtíortha eile, ónar féidir ceachtanna a fhoghlaim. Bhí na príomh-gheallchoimeádaithe ón Rialtas, an rialaitheoir, na gníomhaireachtaí fiontair, comhlachtaí réigiúnacha agus

gnóthaí roghnaithe i ngrúpa stiúrtha don staidéar. Freisin chuathas i gcomhairle leis na príomhsholáthraithe seirbhíse.

Príomhthorthaí

- **Glacadh le Leathanbhanda**
Ag deireadh Q2 2005, ba í Éire an 25ú tír de 32 tír um ghlacadh le leathanbhanda. Nuair nach gcuirtear ach na 21 tír a rinneadh tagarmharcáil orthu i staidéar 2004 sa ghrúpa comparáide, bhí stádas na hÉireann íslithe ón 18ú tír as 21 tír i 2004 go dtí an 19ú tír as 21 tír i 2005.
- **Costais Leathanbhanda**
Tháinig méadú mór ar chostas DSL ag leibhéal iontrála ó seoladh seirbhísí i 2002. Ar bhonn na gcostas míosúil amúchta do 1Mbit/s, ba iad costais DSL in Éirinn na seachtú costais is ísle as na 32 thír a rinneadh tagarmharcáil orthu.
- **Glacadh le Leathanbhanda ag SME**
Maidir le SME ag glacadh le leathanbhanda, as na 20 tír a tugadh san áireamh, is í Éire an seachtú tír déag um chomhlachtaí ag glacadh, a bhfuil lucht oibre idir 10 agus 49 fostaí acu agus í an naoú tír déag um chomhlachtaí ag glacadh a fhostaíonn idir 50 agus 249 duine.
- **Infhaighteacht Leathanbhanda**
Gan feabhais mhóra ar fháil DSL in Éirinn ó seoladh é i 2002 a thabhairt san áireamh, bhí clúdach DSL ar bhonn an daonra ag 72 faoin gcéad, ciallaíonn sé sin gurb í an dara tír is ísle as na tíortha EU-15. Mhéadaigh an figiúr seo ó foilsíodh an tuarascáil, mar cumasaíodh roinnt malartán DSL ó sin.
- **Caighdeán Seirbhíse**
Tugann innéacs nuálaíochta leathanbhanda a úsáidtear chun caighdeán seirbhíse a thomhas (acmhainn bandaraoin / rogha ardtáirgí) feidhmiú ar fud na dtíortha tagarmhairc, an rangú den 21ú tír as 30 tír go hÉirinn ar an táscaire tábhachtach seo. Ó shin i leith mhéadaigh roinnt oibreoirí acmhainn a gcuid táirgí leibhéal-iontrála i 2006.

D'ainmnigh an tuarascáil roinnt ceistanna le tuilleadh scrúdaithe a dhéanamh orthu agus seoladh próiseas comhairlithe chun cuidiú le conclúidí polasaí a thabhairt. Lean sé ar aghaidh go luath i 2006 agus san áireamh ann bhí iarratais ar aighneachtaí scríofa ó réimse mhór geallchoimeádaithe, cruinnithe déthaobhacha le comhlachtaí agus institiúidí roghnaithe agus grúpaí fócais le gnóthaí beaga i Sligeach agus i gCorcaigh. Foilseofar torthaí agus moltaí i rith 2006.

Tagarmharcáil Leictreachais

I 2005 chuir Forfás tús le taighde ar an éifeacht a bhíonn ag praghsáil agus fáil leictreachais ar stádas iomaíoch na hÉireann.

Tá leictreachas ina príomhbhonneagar d'fhiontar. Rinneadh staidéar comparáideach ar thréithe an leictreachais, praghas, fáil, cinnteacht soláthair agus caighdeán in Éirinn ag baint úsáide as na príomhtháscairí saothraithe. Aithníodh iad seo agus rinneadh tomhas orthu do na tíortha ar fad agus freisin rinneadh comparáid idir na struchtúir rialúcháin agus margaidh.

Tabharfaidh torthaí an staidéir eolas do Forfás dá ionchur i ngníomhaíochtaí eile, a bhfuil ina measc:

- Polasaí fuinnimh náisiúnta d'Éireann ag an Roinn Cumarsáide, Mara agus Acmhainní Náidúrtha; agus
- An chéad Phlean Forbartha Náisiúnta eile á ullmhú ag an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta.

Tagarmharcáil Bainistíochta Dramhaíola

I 2005 rinne Forfás taighde ar bhainistíocht dramhaíola, réimse polasaí a d'ainmnigh an National Competitiveness Council mar rud atá tábhachtach d'iomaíochas na hÉireann.

Tháinig méadú ar dhramhaíl, dramhaíl chathrach, dramhaíl thionsclaíoch agus dramhaíl ghuaiseach i dteannta le borradh eacnamaíoch na hÉireann. Tá rialú méadaithe i réimse an chomhshaoil ag moladh freagraí tosaíochta d'fhadhb na dramhaíola, ba é cosc an rogha ba mhó a rabhthas ar a thaobh agus ba é diúscairt an rogha ba lú a rabhthas ar a thaobh. Ó thaobh an fhiontair de, tá fáil réimse réiteach um chóireáil dramhaíola ina fhachtóir tábhachtach do bhorradh gnóthaí.

Rinne Forfás staidéar tagarmharcála trí roinnt tíortha agus réigiún a roghnú um chomparáid a dhéanamh eatarthu agus trí sraith táscairí a fhorbairt chun achoimre a dhéanamh ar shuímh choibhneasacha i bpríomhréimsí a raibh cruthú dramhaíola, áiseanna cóireála, costais, úinéireacht, inrochtaineacht agus acmhainn ina measc.

Fuair an tuarascáil amach gur fheidhmigh Éire go dona i gcomparáid le rogha tíortha eile maidir le freastal ar riachtanais fhiontar na dramhaíola, go háirithe maidir le costais agus áiseanna, rinneadh dul chun cinn maidir le hathchúrsáil dramhaíola cathrach.

Tá an chonclúid seo a leanas ag an ráiteas:

- Tá an cruthú dramhaíola is airde in aghaidh an duine ag Éirinn as na 11 tír tagarmhairc agus freisin tá cruthú dramhaíola déantúsaíochta in aghaidh an fhostaí ard go coibhneasach.
- Rinne Éire go leor dul chun cinn i réimse bhainistíocht dramhaíola cathrach le blianta beaga anuas, athchúrsáladh 33 faoin gcéad i 2004 i gcomparáid le 13 faoin gcéad i 2001. Ainneoin é seo tá an seachtú áit ag Éirinn as na deich dtír a rinneadh tagarmharcáil orthu maidir le méid na dramhaíola cathrach a rinneadh athchúrsáil uirthi. Freisin tá ár bhfeidhmiú maidir le dramhaíl thionsclaíoch, a raibh ráta aisghabhála de 35 faoin gcéad aige i 2004 (25 faoin gcéad i 2001), go dona i gcomparáid leis na tíortha tagarmhairc.
- D'fhéadfaí spleáchas na hÉireann ar líonadh talún a chur i leith an dul chun cinn teoranta maidir le bonneagar dramhaíola i roghanna cóireála dramhaíola roghnaithe mar chóireáil theirmeach agus cóireáil bhitheolaíoch a thabhairt. Is cosúil go rachaidh na heaspáí seo sa bhonneagar i bhfeidhm ar chumas na hÉireann na spriocanna atá leagtha amach i dTreoir an AE i leith Líonta Talún a bhaint amach.
- As na tíortha a rinneadh tagarmharcáil orthu, tá na costais bainistíochta dramhaíola do líonadh talún neamhghuaiseach agus chóireáil dramhaíola bitheolaí is airde ag Éirinn. Freisin tá costais athchúrsála gus costais cóireála dramhaíola guais níos airde ná an chuid is mó de na tíortha iomaitheora mar gheall ar spleáchas na hÉireann ar mhargaí onnmhairí do chóireáil ábhair ar féidir athchúrsáil a dhéanamh air.

Brath ar Ola

D'fhoilsigh Forfás staidéar, in Aibreán 2006, a rinne anailís ar an gcaoi a bhraitheann Éire ar ola. Rinneadh an staidéar i 2005 agus scrúdaigh sé ar cé chomh soghonta agus atá an geilleagar i gcás turrainge ola nó cnámhscéalta buaice ola.

Breathnaíodh ar na polasaithe a bhí ag teastáil trí hanailís náisiúnta agus idirnáisiúnta. Tá smaoineamh luath ar cheisteanna ag leibhéal idirnáisiúnta a d'fhéadfadh tionchar a bheith acu ar pholasaí fiontair in Éirinn ina príomhchuid de shainchuspóir Forfás

Breathnaíodh ar réimse spleáchais ar ola agus buaice ola maidir le ceisteanna forbartha spásúla, oibleagáidí na hÉireann maidir leis an gcomhshaol agus éiginnteacht ardaithe idirnáisiúnta maidir le soláthair ola.

I measc phríomchonclúidí na tuarascála tá:

- Luann fianaise méadaithe go bhfuil an ré ina bhfuil soláthar fairsing d'ola gnásúil ag teacht chun deiridh D'fhorbair saineolaithe éagsúla réamh-mheastacháin maidir leis an uair a tharlóidh buaic ola. Cé go bhfuil éagsúlacht fhairsing sna meastacháin faoin am is dóchúla, creideann an chuid is mó de thráchtairí saineolacha go mb'fhéidir nach mbeidh an soláthar ola gnásúil in ann freastal ar éileamh an domhain ar phragsanna reatha i gceann deich nó fiche bliain.
- Tá Éire ach go háirithe leochaileach i gcás turrainge ola, má tá sé i bhfoirm pragsanna arda nó dofhaighteacht ola. Agus brath coibhneasach na hÉireann ar ola allmhairithe agus scair choibhneasacha ola i gcaitheamh fuinnimh iomlán na hÉireann, tá Éire i measc na dtíortha is soghonta maidir le pragsanna ola ardaite agus mar sin tá sí i measc na dtíortha is leochailí i gcás cnámhscéil buaice ola.
- Chaith Éire naoi milliún tona ola i 2004, méid a dúbládh ó 1990. I 2002, ba í Éire an tríú tír ba airde i measc na dtíortha san EU-25 maidir le hola a úsáideadh in aghaidh an duine. Is iad cruthú leictreachais agus iompar an dá phríomhchúis le brath ard na hÉireann ar ola. Do chruthú leictreachais, is í Éire an séú tír is mó a bhraitheann ar ola as tíortha an EU-25. Le haghaidh iompair d'úsáid Éire 50 faoin gcéad níos mó in aghaidh an duine na meánmhéid an EU-25.
- Toisc go dtógfaidh sé deich go cúig bliana déag chun laghdú mór a dhéanamh ar an méid a bhraithimid ar ola, molann an tuarascáil gur ceart dúinn straitéis náisiúnta a réiteach chun dul i ngleic leis an dúshlán. Leag sé amach liosta de phríomhroghanna polasaí d'Éirinn ar ceart smaoineamh orthu a bhfuil ina measc tionscnaimh a bhfuil sé d'aidhm acu úsáid ola in iompar a laghdú, dul i ngleic le cinnteacht soláthar ola agus éifeachtacht fhuinneamh a fheabhsú.

Business Regulation Forum

D'fhógair an Rialtas bunú an Business Regulation Forum i Meitheamh 2005, mar chuid dá chlár ar rialú níos fearr. Déanann an Fóram anailís ar rialacha atá ann agus rialacha beartaithe agus an próiseas rialála níos leithne ó thaobh an ghnó de agus tabharfaidh sé moltaí do laghdú ualach an rialála ar ghnó. Is ball den Fóram é Forfás agus cuireann sé tacaíocht taighde agus comhairle ar fáil don Fóram.

D'fhógair an tAire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta ballraíocht an Business Regulation Forum i nDeireadh Fómhair 2005, a bhfuil ina measc cumainn gnó, gnóthaí aonar, Forfás agus ionadaithe ó roinnt Ranna Rialtais a bhfuil Roinn an Taoisigh, An Roinn Airgeadais agus an RFTF ina measc.

Tá Éire fós ag tarraingt cuid mhór d'insreabhadh domhanda infheistíochta díreach eachtrach de réir a méid. Cé gur tháinig laghdú mór ar ár scair i 2004, léirigh sé seo don chuid is mó athruithe ar fheidhmithe airgeadais comhlachtaí ilnáisiúnta atá lonnaithe anseo, in áit laghdú ar áiseanna feidhmithe nua. Déanta na firinne, tá líon na bpost nua atá tacaithe ag an IDA ag méadú go seasmhach ó 2003.

Trade and Investment Report

Chuir an International Trade and Investment Report 2005, a chuireann Forfás amach ar bhonn bliantúil, foilsithe i mí Feabhra 2006, anailís i láthair ar fheidhmíocht trádála agus infheistíochta na hÉireann i gcomhthéacs fhorbairtí idirnáisiúnta. Tarraingíonn an tuarascáil aird ar threochtaí i ngeilleagar na hÉireann a léiríonn go bhfuil Éire ag gluaiseacht i dtreo staid nua d'fhorbairt eacnamaíoch.

I measc phríomhthorthaí na tuarascála tá:

- Lean onnmhairí seirbhíse ag leathnú go mear, go háirithe seirbhísí ríomhairí, airgeadais agus árachais. Anois tá tábhacht níos mó ag baint le honnmhairí de sheirbhísí trádálaithe go hidirnáisiúnta don gheilleagar, tomhaiste mar chéatadán de OTI, ná mar atá in a lán tíortha forbartha eile faoi theorainn shuntasach.
- Cé go bhfuil sé fós mór de réir chaighdeán idirnáisiúnta, tá an farasbarr trádála marsantachta ag dul i léig ó 2002, a léiríonn fás onnmhairí mall agus borradh in allmhairí. Ba é éileamh tomhaltóra agus an tslí a braitheann Éire ar bhreoslaí allmhairithe atá ag éirí níos daoire ba chúis leis an méadú in allmhairí.
- Tá éabhlóid leanúnach gheilleagar na hÉireann léirithe i sreabhadh outward direct investment (ODI). Tá Éire ag leanúint ar an mbealach céanna le geilleagair forbartha ard-ioncain eile trína hinfeistíochtaí díreacha thar lear a mhéadú.

- Tá Éire fós ag tarraingt scair mhór de shreabhadh FDI an domhain, do thír bheag. Fad is a thit ár scair go suntasach i 2004, léirigh sé seo athruithe in oibríochtaí airgeadais na gcomhlachtaí ilnáisiúnta atá lonnaithe anseo go mór, seachas laghdú in áiseanna oibríochta nua. Is amhlaidh go bhfuil líon na bpost tacaithe ag an IDA ag méadú go seasta ó 2003 ar aghaidh.

National Trade Forum

I Meitheamh 2005, d'eagraigh Forfás agus an RFTF lena chéile an cruinniú tionscnaimh den National Trade Forum i dTeach Farmleigh.

Is é atá sa National Trade Forum ná fóram comhairlithe nua atá ceaptha chun deis a thabhairt do gheallchoimeádaithe leasmhara ionchur i gclár taighde trádála Forás agus polasaí trádála na hÉireann. Osclaíodh an imeacht le seoladh an National Trade Strategy a réitigh an RFTF le tacaíocht ó Fhorfás. Tháinig cur i láthair ón tOllamh Philip Lane ó Choláiste na Tríonóide a leag amach na dúshláin atá os comhair polasaí trádála agus cur i láthair le Forfás ag leagadh amach taighde reatha ar thrádáil i ndiaidh seo.

D'fhostaigh an cruinniú tionscnaimh ionadaithe sinseartha ó thionscal, na páirtithe sóisialta agus NGO i bplé ar phríomhcheisteanna trádála. Fuarthas freagra dearfach do bhunú an Fhóraithe agus don taighde ar thrádáil a rinne Forfás cheana. I measc na dtéamaí taighde a d'ainmnigh Forfás tar éis an Fhóraithe bhí:

- Measúnú a dhéanamh ar an ngaol idir thrádáil agus táirgiúlacht;
- Na treochtaí is deireanaí maidir le outward direct investment (ODI) agus buanna ODI a ainmniú;
- Deiseanna a tháirg an World Trade Organisation (WTO) do chomhlachtaí seirbhíse na hÉireann a ainmniú; agus
- Tuiscint níos fearr ar fheidhmiú trádála na hearnálacha seirbhíse a fhorbairt.

Táthar ag súil go reáchtálfar cruinnithe an Forum gach 18 mí chun forbairtí idir an dá linn a mheas, chun torthaí taighde a thuairisciú agus chun réimsí taighde nua a phlé.

Trade Negotiations Impact Study

Choimisiúnaigh Forfás staidéar ar son an RFTF i gcomhthéacs na hAireachta WTO a bhí le tarlú agus a reáchtáladh i Hong Cong i Nollaig 2005.

Chainníochtaigh an staidéar éifeachtaí na n-idirbheartaíochtaí ar an ngeilleagar agus a dtorthaí féideartha agus foilsíodh é i Nollaig 2005.

Príomhthorthaí:

- Chomharthaigh an taighde go mbíonn an tionchar a bhíonn ag tuilleadh léirscaoileadh trádála ar Éirinn beag go ginearálta agus go mbíonn sé dearfach.
- Ní bhíonn ach éifeacht bheag ag athrú ar an gcuid is mó d'earnálacha an gheilleagair. Cruthaíonn cnámhscéalta craobhscaoileadh seirbhíse agus tionscail gnóthachain dhearfacha d'Éirinn, cé go mbíonn éifeacht beagáinín diúltach ag craobhscaoileadh talmhaíochta.
- San iomlán, as an mborradh OTI ar fud an gheilleagair de 4.6 faoin gcéad in aghaidh na bliana a réamh-mheasadh don tréimhse ní féidir ach +0.01 faoin gcéad a chur i leith na n-athruithe trádála seo.
- Agus scála measartha na dtairbhí tugtha san áireamh is é an diriú is tábhachtaí i gcás polasaí trádála sa todhchaí sa coimeád an WTO mar chaomhnóir córas saorthrádála atá bunaithe ar rialacha agus forbairt leantach meicniúchta breithnithe éifeachtach i gcás díospóide.

Polasaí Tomhaltóra

Chuir Forfás taighde agus tacaíocht riaracháin ar fáil don Consumer Strategy Group (CSG), a d'fhoilsigh a thuarascáil i mBealtaine 2005. Tar éis glacadh an Rialtais leis an moladh sa Tuarascáil CSG chun gníomhaireacht náisiúnta um thomhaltóirí a bhunú, cheap an tAire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta Bord Eatramhach don National Consumer Agency (NCA) Cuirfidh Forfás tacaíocht riaracháin agus taighde ar fáil don NCA go dtí go n-achtófar an reachtaíocht riachtanach chun an Gníomhaireacht a bhunú mar chomhlacht reachtúil.

Déanann tomhaltóirí maithe gnóthaí maithe. Is féidir le tomhaltóirí urrúsacha, sofaisticiúla agus eolacha feidhmiú gnó a stiúradh tá siad ina gcuid riachtanach de gheilleagair tiomanta atá stiúrtha ag nuálaíocht.

Ag seoladh an National Consumer Rights Card bhí An tUasal Micheál Martin TD, An tAire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta agus Ann Fitzgerald, Uasal, Cathaoirleach.

Bunaíodh an CSG i 2004 chun comhairle agus moltaí a thabhairt ar fhorbairt straitéise um polasaí náisiúnta tomhaltóirí. Bhí sraith chuimsitheach moltaí a chlúdaigh athrú rialúcháin agus institiúide i dtuarascáil an Ghrúpa. D'aithin an tuarascáil, dár teideal, Making Consumers Count, na príomhchodanna de pholasaí tomhaltóra, d'athbhreithnigh sé an taithí go dtí seo agus an cur chuige a glacadh leis i dtíortha eile, rinne sé comparáid idir praghsanna in Éirinn agus i dtíortha eile an limistéir euro, rinne sé anailís ar phríomhearnálacha agus ar thorthaí suirbhéanna ar fheasacht tomhaltóirí agus rinne sé measúnú ar na córais cúitimh reatha atá ar fáil do thomhaltóirí.

I measc phríomhmholtaí na tuarascála bhí:

- Bunú gníomhaireachta náisiúnta um thomhaltóirí chun réimse seirbhíse a chur ar fáil do thomhaltóirí agus chun cuidiú le cumhacht a thabhairt dóibh; agus
- Fáil réidh leis an Ordú um Earraí Grósaera.

Ghlac an Rialtas le bunú gníomhaireachta náisiúnta um thomhaltóirí, agus cuirfidh Forfás rúnaíocht ar fáil do Bhord Eatramhach an National Consumer Agency go dtí go n-achtófar reachtaíocht dá bhunú mar chomhlacht reachtúil iomlán. Freisin bunaíodh grúpa ardleibhéal idir-rannach, chun athbhreithniú a dhéanamh ar na moltaí eile atá sa tuarascáil CSG agus comhairle a thabhairt don Rialtas dá réir sin.

Bhunaigh an tAire Martin próiseas comhairlithe ar fháil réidh leis an Ordú um Earraí Grósaera. Réitigh an NCA aighneacht ag moladh fáil réidh leis an Ordú agus rinne sé feachtas feasachta poiblí ag tabhairt eolais do thomhaltóirí ar an Ordú. I nDeireadh Fómhair 2005, d'fhógair an Rialtas an cinneadh fáil réidh leis an Ordú um Earraí Grósaera, mar a mhol an CSG. Fuarthas réidh leis i Márta 2006.

Freisin rinne an NCA mórfheachtas feasachta ar chearta tomhaltóirí a raibh ina measc:

- Feachtas fógraíochta teilifíse agus prionta;
- Soláthar ionad glaonna do thomhaltóirí chun eolas ar a gcearta a fháil; agus
- Scaipeadh cárta cearta tomhaltóirí do na teaghlaigh ar fad ar fud an náisiúin.

2

Polasaithe Comhtháite agus Dinimiciúla um Fhorbairt Fiontair a Chur Chun Cinn

Tá roinnt gníomhaireachtaí éagsúla um fhorbairt fiontair ag Éireann – IDA Ireland, Enterprise Ireland, Shannon Development, Údarás na Gaeltachta, Science Foundation Ireland, FÁS, na Boird Fiontair Contae – agus tá gach ceann acu dírithe ar ghnéithe difriúla d'fhiontar a chur chun cinn in Éirinn. Bíonn na tacaí Stáit d'fhorbairt fiontair is éifeachtaí nuair atá siad comhlántach agus nuair a réitíonn siad le fis uileghabhálach d'fhorbairt fiontair agus straitéis chun é a chomhlíonadh.

I rith 2005 d'fhéach Forfás le hobair a dhéanamh lenár RFTF agus ár gcomhghníomhaireachtaí chun comhleanúnachas agus freagrúlacht a thabhairt i bpolasaithe forbartha fiontair na hÉireann. Freisin d'oibríomar i dtreo caighdeán agus tráthúlacht na faisnéise atá á fáil ag an RFTF ar fhiontar a fheabhsú, agus chuireamar comhairle ar riachtanais straitéise fiontair na hÉireann ar fáil chun cinntiú gur féidir le hÉirinn dúshláin agus deiseanna atá ag teacht chun cinn a fhreagairt.

Small Business Forum

D'iarr an RFTF ar Fhorfás tacaíocht riaracháin agus taighde a chur ar fáil don Small Business Forum. Thionóil Mr. Mícheál Martin, T.D. an tAire Fiontar Trádála agus Fostaíochta (RFTF) an Fóram atá treoraithe ag tionscail chun smaoinemh ar an timpeallacht reatha do ghnó beag in Éirinn agus chun comhairle a thabhairt ar dhóthanach agus oiriúnacht polasaí poiblí i gcomhthéacs na timpeallachta sin, idirghábháil ag na gníomhaireachtaí um fhorbairt fiontair san áireamh.

I rith 2005, chomhordaigh agus réitigh Forfás páipéir ionchuir do gach cruinniú de chuid an Fhórais agus chuir sé tús le réimse tograí taighde inmheánaí chun eolas a thabhairt do théamaí plé a d'aithin an Fóram. Ina theannta, chomhordaigh Forfás próiseas comhairlithe poiblí agus chuir sé tacaíocht riaracháin agus éascaithe ar fáil do roinn seisiún for-rochtana poiblí a reáchtáladh i mBaile Áth Cliath, i gCorcaigh, i nGaillimh agus i gCeatharlach.

Foilsíodh tuarascáil an Small Business Forum, *Small Business is Big Business* i mBealtaine 2006 agus is féidir na príomhmholtaí a ghrúpáil faoi na ceannteidil seo a leanas:

- ❑ **Timpeallacht níos fearr do na gnóthaí beaga ar fad:**
 - ❑ Rialú níos fearr;
 - ❑ Cur chuige cothrom i dtreo táillí Údaráis Áitiúil;
 - ❑ Rochtain feabhsaithe d'eolas agus comhairle; agus
 - ❑ Foilseachán bliantúil de shonraí gnóthaí beaga.

- ❑ **Ag cothú mian agus deis borrrha trí:**
 - ❑ Rochtain d'airgeadas a leathnú;
 - ❑ Cumas bainistíochta a mhéadú;
 - ❑ TEC a ghíaráil; agus
 - ❑ Taighde, forbairt agus nuálaíocht a chothú.
- ❑ **Cultúr an fhiontair a spreagadh:**
 - ❑ Polasaí fiontair náisiúnta

Ag seoladh na tuarascála, d'fhógair an tAire Martin go bhfuil sé ag féachaint leis na moltaí ar fad atá laistigh de shainchuspóir an RFTF na tuarascála a chur i bhfeidhm a bhfuil ina measc:

- ❑ Caighdeán cumas bainistíochta a ardú trí Coiste Forbartha Bainistíochta a bhunú;
- ❑ Deontais Sealbhaithe Eolais a chur ar fáil;
- ❑ Dearbháin Nuálaíochta a chur ar fáil do ghnóthaí beaga;
- ❑ Maoiniú a chur ar fáil chun ligean do ghnóthaí beaga Iniúchadh TFC a fháil;
- ❑ Polasaí Náisiúnta Fiontair a fhorbairt;
- ❑ Líonraí de Aingil Ghnó a fhorbairt; agus
- ❑ Sonraí cuimsitheacha ar earnáil na ngnóthaí beaga a thiomsú agus a fhoilsiú.

Ag seoladh Report of the Small Business Forum, Small Business is Big Business leis An tUasal Micheál Martin TD, an tAire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta bhí baill Rúnaíocht an Small Business Forum (ó chlé go deis) Rosemary Sexton, Uasal, Enterprise Ireland, An tUasal Michael Johnson, Dun Laoghaire/Rathdown Enterprise Board, An tUasal Daniel Hickey, ISME, An tUasal Brian Cogan, Forfás, Jacqui McNabb, Uasal, Chambers Ireland, An tOllamh Frank Roche, UCD, An tUasal James O'Sullivan, M&P O'Sullivan Ltd, An tUasal Joe Macri, Microsoft Ireland agus Cathaoirleach an Small Business Forum, An tUasal Conor O'Mahony, DETE, Ms Rita Shah, Shabra Plastics & Packaging, Marie Bourke, Uasal Forfás agus An tUasal Des Cummins, Small Firms Association.

D'fhógair sé freisin go n-oibreodh sé go dlúth lena chomhghleacaithe sa Rialtas chun féachaint ar shlí feidhmithe don chuid eile de na moltaí. Chun próiseas feidhmithe atá gan uaim a chinntiú, fanfaidh baill an Small Business Forum ann chun athbhreithniú a dhéanamh ar chuir i bhfeidhm mholtaí na Tuarascála agus ar dhul chun cinn maidir le príomhchuspóirí na Tuarascála a bhaint amach.

Táirgiúlacht

I 2005, d'iarr an RFTF ar Fhorfás taighde a threorú ar fheidhmiú táirgiúlachta na hÉireann agus ar na polasaithe atá tábhachtach chun borradh táirgiúlachta sa todhchaí a stiúradh.

Chun an obair seo a chur ar aghaidh, d'eagraigh Forfás comhdháil ar tháirgiúlacht agus pholasaí poiblí i nDeireadh Fómhair 2005. Ba í aidhm na comhdhála ná fiosrú a dhéanamh ar an gcaoi a chuidigh anailís táirgiúlachta le lucht déanta polasaí i dtíortha eile agus ar an gcaoi a bhféadfadh polasaithe dul i bhfeidhm ar fheabhsúcháin táirgiúlachta.

I ndiaidh na comhdhála, d'fhorbair Forfás roinnt téamaí ar a mbunófar clár taighde a bhainfidh le táirgiúlacht do 2005 sna réimsí seo a leanas:

- ❑ Táirgiúlacht ag leibhéal earnála agus gnólachta;
- ❑ Táirgiúlacht na hearnála poiblí;
- ❑ Ról TEC i mborradh táirgiúlachta a stiúradh;
- ❑ Athbhreithniú ar shonraí reatha agus ar na sonraí atá ag teastáil chun measúnú a dhéanamh ar fheidhmiú táirgiúlachta na hÉireann;
- ❑ Ról R&D i mborradh táirgiúlachta a stiúradh; agus
- ❑ Conas is féidir anailís ar tháirgiúlacht a úsáid chun luacháil a dhéanamh ar pholasaí poiblí.

Gateways Study

Mar fhreagra ar mholtaí Thuarascáil an ESG, *Ahead of the Curve* agus an Plean Gnímh a lean air, rinne Forfás agus an Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil le chéile staidéar chun na gníomhartha atá ag teastáil chun forbairt na mbailte geatabhealaí a ainmníodh sa Straitéis Spásúla Náisiúnta mar phríomhstíúthóirí borradh geilleagair réigiúnaigh a chothú.

D'ainmnigh an *National Spatial Strategy* (NSS), a seoladh go déanach i 2002, naoi bpríomhshuíomh mar gheatabhealaí do na réigiúin. Tá forbairt rathúil na mbailte geatabhealaí seo riachtanach chun suímh scála a bhfuil an daonra, na scileanna, na seirbhísí gnó, an bonneagar agus an bonn fiontair atá riachtanach chun iomaíochas na hearnála dúchasaí agus infheistíocht eachtrannach dhíreach a tharraingt a chur ar fáil do gach réigiún.

Tugann an comhstaidéar íomhá de gach ceann de na geatabhealaí thar an réimse fachtóirí a bhfuil ina measc:

- ❑ Bonneagar fisiceach;
- ❑ Bonn fiontair agus eacnamaíoch;
- ❑ Lucht saothair, scileanna agus nuálaíocht;
- ❑ Fachtóirí caighdeán saoil, agus cumas ceannaireachta áitiúil; agus
- ❑ Tosaíochtaí infheistíochta gearrthéarmacha.

Deireann an tuarascáil cé go bhfuil pleannanna agus straitéisí ar bun ag leibhéal náisiúnta agus áitiúil araon agus go ndearnadh dul chun cinn mór cheana maidir le dul i ngleic le heaspaí bonneagair, tá dhá phróiseas athfhillteach a chaithfear a fheabhsú más féidir linn cumas na ngeatabhealaí mar stiúrthóirí geilleagaira bhaint amach:

❑ **Tosaíocht buiséid agus infhaighteacht mhaoinithe do na geatabhealaí.**

Tá dúshlán móra os comhair gach geatabhealach maidir leis an scála infheistíochta atá ag teastáil a mhaoiniú i réimse mar athnuachan bailte, bóithre neamh-náisiúnta, áiseanna cultúrtha agus margaíocht agus brandáil. Tá gealltanais maoinithe, ag leibhéal áitiúil agus náisiúnta araon, ag teastáil d'fhorbairt na ngeatabhealaí, chun na hinfeistíochtaí a tugadh tús áite dóibh agus a ainmníodh a thabhairt.

❑ **Comhordú pleanáil geatabhealaí agus infheistíochta laistigh de agus idir na leibhéil áitiúla agus náisiúnta.**

Tá ceannaireacht shoiléir agus dhinimiciúil agus comhordú líon mór geallchoimeádaithe ag leibhéal áitiúil, náisiúnta agus réigiúnach ag teastáil d'fhorbairt na ngeatabhealaí. Ní mór do na leibhéil seo fis roinnt a bheith acu don gheatabhealach agus comhaontú maidir leis na hinfeistíochtaí comhordaithe agus céimeanna eile atá ag teastáil chun é a bhaint amach.

Treoirínte um Chúnamh Réigiúnach 2007 – 2013

Chuir Forfás, i gcónaí le IDA Ireland agus Enterprise Ireland, taighde agus tacaíocht ar fáil den RFTF ag foirmlíú a sheasamh idirbheartaíochta faoi na Treoirínte um Chúnamh Réigiúnach leis an gCoimisiún Eorpach.

Úsáidtear cúnamh réigiúnach in Éirinn chun tacú le infheistíocht agus cruthú fostaíochta. Tá an Coimisiún Eorpach agus na ballstáit i mbun próiseas idirbheartaíochta faoi na Treoirínte um Chúnamh Réigiúnach don Aontas don tréimhse 2007-2013 le 18 mí anuas.

Is é príomhchuspóir an Choimisiúin ná na leibhéil de chúnamh stáit a laghdú trasna an AE, chun cúnamh stáit a dhíriú ar réigiúin faoi mhíbhuntáiste agus díchumadh iomaíochta a sheachaint laistigh den mhargadh inmheánach. Bhí tionchar ag méadú an AE agus ag an méadú OTN in aghaidh an duine ar chumas na hÉireann chun leanúint ag cur cúnamh réigiúnach ar fáil ar an leibhéal mar atá faoi láthair ag éirí óna rathúlacht eacnamaíoch le déanaí.

Ghlac an Coimisiún le Treoirínte Cúnamh Réigiúnach 2007-2013 i mí na Nollag 2005. Seo a leanas na príomhimpleachtaí do pholasaí fiontair na hÉireann:

Fiontair Mhóra (250+ fostaí)

- ❑ Laghdófar an t-uasleibhéal cúnamh do fhiontair mhóra i réigiúin na Teorann, na Lár Tíre agus an Iarthair (TLI) ar bhonn céimithe ón síleáil de 40% faoi láthair go dtí 30% i 2007, ansin go dtí 15% i 2011.
- ❑ Ní bheidh cuid de Réigiún an Deiscirt agus an Iarthair (Baile Átha Cliath agus contaetha mórchimpeall) i dteideal cúnamh infheistíochta tar éis 2006. Fanfaidh ceantair eile, nach bhfuil comharthaithe fós, i dteideal cúnamh infheistíochta go dtí deireadh 2008, i rith an ama seo beidh an uasráta cúnamh do chomhlachtaí móra sna ceantair seo ar 10%.

Fiontair Mheán-Mhéide (50-250 fostaí)

- ❑ Laghdófar an leibhéal cúnamh le fiontair mheán-mhéide sa réigiún TLI ón mbuaic faoi láthair de 55% go dtí 40% i 2007, ansin go dtí 25% ó 2011.
- ❑ I Réigiún an Deiscirt agus an Oirthir, tiocfaidh laghdú ar an leibhéal cúnamh le fiontair mheán-mhéide ón leibhéal 30% faoi láthair go dtí 20% sna ceantair seo a choimeádann teideal chun cúnamh infheistíochta.

Fiontair Bheaga (<50 fostaí)

- ❑ Laghdófar an leibhéal cúnamh le fiontair bheaga i réigiún an TLI ar bhonn céimithe. Tiocfaidh titim ar an ráta cúnamh dá leithéid de chomhlachtaí ón síleáil reatha de 55% go dtí 50% i 2007, agus ansin go dtí 35% ó 2011 ar aghaidh.
- ❑ I Réigiún an Oirthir agus an Deiscirt, fanfaidh an leibhéal cúnamh le fiontair bheaga ar 30% sna ceantair seo a fhanann i dteideal cúnamh infheistíochta.

Tá comhairliú ar siúl maidir le cúnamh comhshaoil stáit agus cúnamh do R&D agus nuálaíocht. Leanann Forfás ag obair go dlúth leis an RFTF agus le gníomhaireachtaí forbartha.

Tacaíochtaí Comhshaoil agus Spreagthaí Fiontair

Rinne Forfás taighde ar an gcleachtas is fearr ina bhfuil cúnamh comhshaoil á úsáid mar spreagadh chun forbairt fhiontair a chur chun cinn.

Tá saincheisteanna comhshaoil tagtha go mór chun cinn i bhforbairt polasaí fiontair in Éirinn le deich mbliana anuas. Cé go gcaithfidh fiontair raon leathan rialacháin chomhshaoil agus costais a chomhlíonadh, tá deiseanna ann chomh maith do ghnóthachain in iomaíocht ó tháirgí agus próisis nua a thabhairt isteach, breis éifeachta le húsáid acmhainní agus íomhá branda breisithe, ar féidir a sheachadadh le chleachtais mhaithe chomhshaoil.

I gcomparáid le tíortha eile san AE, is beag úsáid a baintear as chúnamh chomhshaoil in Éirinn faoi láthair. Mar shampla sa Danmhairg, léiríonn sé beagnach 45% de Chúnamh Stáit le fiontair, a tugtar i bhfoirm cúnaimh dheontais agus spreagthaí fíoscacha. Trasna an EU-15, is é an meán ráta cúnaimh dheontais do chuspóirí comhshaoil ná 18% den Chúnamh Stáit iomlán. In Éirinn, ní raibh ach 2.6 faoin gcéad de Chúnamh Stáit ar son cuspóirí comhshaoil.

Rinne an taighde seo measúnú ar an gcleachtas is fearr ina bhfuil cúnamh comhshaoil á úsáid chun forbairt fiontair a chur chun cinn, agus leagann sé amach tréithe scéimeanna rathúla i roinnt tíortha ceannródaí an AE. Bunaithe ar thorthaí an taighde seo, a d'ainmnigh roinnt cláir a d'fhéadfadh a bheith ábhartha i gcomhthéacs na hÉireann, déanfaidh na gníomhaireachtaí forbartha agus comhshaoil athbhreithniú ar an bhféidearthacht de bhreisiú a dhéanamh ar na cláir chomhshaoil agus fhorbartha atá ann faoi láthair, agus le scéimeanna nua a fhorbairt a thacóidh le forbairt fhiontair.

Aighneacht Réamhbhuiséid

Ina aighneacht i mbuiséad 2006 leis an RFTF, rinne Forfás iarratas gníomhaíochtaí nua a thabhairt isteach bainteach le nuálaíocht, taighde agus forbairt a chur chun cinn i measc comhlachtaí in Éirinn:

- Ag leathnú na bun-bhlíana 2003 chun creidiúintí cánach R&D céimseach a ríomh faoi Chreidiúint Chánach R&D thar an dáta rolladh amach faoi láthair 2006, ar feadh ceithre bliana eile go dtí 2010.
- Tacú le hinfheistíocht i agus le bainistíocht maoin intleachta in Éirinn, ag leathnú liúntais caipitiúil chun asbhaint a cheadú d'infheistíocht i sócmhainní caipitiúla (díscriobh ocht mbliana as a chéile) le cur san áireamh.

- Sócmhainní Doláimhsithe;
- Ag cur a leithéid de liúntas caipitiúil ar fáil san áit go bhfuil sócmhainní doláimhsithe faighte ó thríú páirtí agus;
- Ag ceadú tabhairt ar aghaidh gan críoch d'aon liúntais atá gan úsáid.
- An Díolúine Paitinne Ríchiosa a choimeád go dtí tar éis anailís costais/leasa cuimsitheach den scéim, go dtí go mbíonn tuairisceán Cánach Corparáideach don bhliain 2004 ar fáil. Mar réamhchúram eastramhach i gcoinne mí-úsáid a bhaint as an díolúine seo, ba chóir go mbeadh sé riachtanach cuardach cuí a dhéanamh faoi chritéir cháilíochta don díolúine.

Ionaid Sonraí Idirlín

Rinne Forfás agus IDA Ireland taighde comhaontaithe chun athbhreithniú a dhéanamh ar phríomhfhorbairtí san earnáil ISI go hidirnáisiúnta agus in Éirinn.

Áiseanna dian fuinnimh is ea na Ionaid Sonraí Idirlín (ISI) le ceangail ardluais leis an idirlíon. Ligeann siad d'iompróirí teileachumarsáide idir-nascadh agus do chomhlachtaí TF diana sonraí a mhalartú agus a stóráil (m.sh. soláthraithe seirbhíse idirlín). Tá na ISI ina chuid thábhachtach de shraith luacha na seirbhíse TF, toisc go bhfuil siad riachtanach chun oibreacha TF a mhealladh isteach atá á chomhdhlúthú (agus á fhoinsiú allamuigh) a thuilleadh ag comhlachtaí. Fuair an taighde:

- Go bhfuil éileamh an mhargaidh domhanda ag forbairt agus go bhfuiltear ag tosú ag úsáid farasbarr cumais. Tá úsáid cumas an mhargaigh in Éirinn ag 43 faoin gcéad. Cé nach bhfuil riachtanas práinneach le breis cumais d'ionad sonraí, caithfear dul i ngleic leis de bharr an méid ama a bhíonn riachtanach chun pleanáil (m.sh. bonneagar leictreachais) agus foirgnimh agus áiseanna ISI a thógáil.
- Trí ionaid ISI a chur ar fáil i láithreacha lasmuigh de Bhaile Átha Cliath cuirfí go mór leis na réigiúin dá mbeadh réimse leathan tionscail dian sonraí le tacú gníomhaireachtaí ar fáil.
- Tá an chuid is mó d'oibreoirí ISI ag iarraidh aistriú go dtí seirbhísí breisluacha, ina bhfuil scileanna níos ilchasta agus cumais i limistéir ar nós margáíocht dlí agus gnó agus córais oibríochta riachtanach.

I dtéarmaí timpeallacht ghnó iomaíoch a choimeád suas, ardaíodh dhá phríomhcheist:

- **Leictreachas:** i dtéarmaí costais agus sábháilteachta soláthair. Leanann Forfás ag dul i mbun taighde agus slat tomhais san earnáil agus ag cur ionchur faoi bhráid na straitéise náisiúnta forbartha.

- **Teileachumarsáid:** Faoi láthair tá Éire ag tairiscint na gcostas líne ar léas is ísle san OECD. Molann Forfás feidhmiú sciobtha de mholadh an Enterprise Strategy Group chun ráta náisiúnta singil a fhorbairt do rochtain cnámh-droma (gréasáin i seilbh an Stáit) agus ag moladh imlonnú rochtain leathanbhanda chun cumas a thabhairt do chomhlachtaí Éireannach buntáiste a bhaint as tairiscintí seirbhíse bainistithe.

Straitéis ríomhghnó a chur i bhfeidhm

I rith 2005 chuir Forfás tacaíocht taighde ar fáil don RFTF faoi roinnt ábhair a tháinig chun cinn ó fhoilsiú a straitéis ríomhghnó.

D'fhoilsigh grúpa tionscadail faoi stiúir an RFTF agus déanta suas d'ionadaithe ó ghníomhaireachtaí forbartha agus Bhoird Fhiontair straitéis ríomhghnó in Aibreán 2005, deartha chun spreagadh agus cúnamh a thabhairt do SME, mionfhiontair san áireamh, chun úsáid a bhaint as teicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide (TFC) chun an méid is mó a bhaint as a mbuntáiste iomaíoch.

Tar éis na straitéise a fhoilsiú, lean an grúpa ag déanamh monatóireachta ar an dul chun cinn agus rinne siad a thuilleadh taighde chun tuiscint níos fearr a fháil ar phríomheilimintí an ríomhghnó. Go háirithe chuir Forfás taighde ar fáil do RFTF faoi na hábhair seo a leanas:

- Nádúr beacht na mbac ar thrádáil ar-líne mar atá luaite ag na fiontair;
- Measúnú ar an gcumas chun deiseanna a ghíaráil agus bagairtí ó ríomh-sholáthar na hearnála poiblí a mhaolú; agus
- Spriocanna a bhunú a nglacfaidh TFC leo agus meicníochtaí chun monatóireacht a dhéanamh ar a leithéid de spriocanna.

Cuireadh tuarascáil dul chun cinn faoi bhráid an Aire Fiontar, Trádála, agus Fostaíochta i mí Aibreáin 2006. De réir torthaí an ghrúpa cé go bhfuil dul chun cinn maith déanta i dtéarmaí tacaíochtaí a chur ar fáil do SME, tá roinnt dúshlán thábhachtacha a bhfuil gá déileáil leo go réamhghníomhach. Go háirithe bainteach le feasacht, oiliúint agus ríomh-sholáthar:

Feasacht

In ainneoin go bhfuil roinnt mhaith treorach curtha ar fáil chun lucht gnó a chur ar an eolas faoi na buntáistí a bhaineann le TFC, tá feasacht íseal fós i measc na SME. Is é an cuspóir le dul ar aghaidh ná obair atá déanta cheana féin a ghíaráil; chun comhordú a mhéadú sa tslí atá ábhair bainteach le ríomhghnó comhordaithe chun ábhair bainteach le ríomhghnó a scaipeadh agus lena chinntiú go bhfuil na comhlachtaí ábhartha coimeáda suas chun dáta le heolas comhaimseartha.

Oiliúint

Príomhcheist ná an ganntanas de chúrsaí oiliúna agus oideachais a thugann aird ar riachtanas an bhainisteora neamh-theicniúil, agus a thugann leibhéal tuisceana agus feasachta faoi thábhacht straitéiseach an TFC do iomaíocht agus táirgiúlacht chomhlachta. San áit atá a leithéid de chúrsaí ar fáil, tá ábharthacht dhíreach, éifeachtúlacht costais agus rochtain éasca tábhachtach maidir lena rathúlacht.

Ríomh-sholáthar

Ag freagairt ar ríomh-fhorthairiscintí, tá moltaí dírithe ar an ualach stiúirthóireachta atá ar SME a laghdú, breisiú a dhéanamh ar shuímh idirlín ríomh-thairisceana mar áis do ríomh-thairiscintí comhaontaithe, agus ceardlanna agus seimineáir a chur ar fáil chun taithí agus comhairle a scaipeadh.

Open Source Software

Toisc go bhfuil Éire ina príomhionad forbartha bogearraí go hidirnáisiúnta, choimisiúnaigh Forfás anailís de na himpleachtaí a bhaineann le open source software (OSS).

Ciallaíonn cláir Open Source Software (OSS) cláir a thugann a cheadúnas cead d'úsáideoirí an clár a rith ar son aon chuspóir, staidéar agus taighde a dhéanamh ar an gclár agus é a athrú agus cóipeanna de a athdháileadh amach saor sa mhodh bunaidh nó mar chlár athraithe. Tá gluaiseacht ar siúl le breis úsáide a bhaint as OSS ar leibhéal domhanda, i bpáirt toisc go n-íslíonn sé baic iontrála le húsáid chun scileanna bogearraí a múineadh agus i bpáirt toisc go bhfeictear é ag méadú iomaíochta sa láthair margaigh agus ag spreagadh nuálaíochta.

Déanfaidh an tuarascáil, atá le foilsiú sa dara leath de 2006:

- Treoirínte a chur ar fáil do SME agus do institiúidí ardoideachais ag tabhairt faoi bhogearraí a fhorbairt i dtimpeallacht OSS;
- Cúnamh a thabhairt do ghníomhaireachtaí chun cinneadh a dhéanamh leis an modh is fearr chun luach ar airgead a bhaint amach ó infheistíocht i R&D i dtionscadail bunaithe ar OSS;
- Na fachtóirí a leagan amach a chaithfear a chur san áireamh go luath san fhorbairt lena chinntiú go bhfuil tuiscint iomlán faoi scóp dualgais leis an bpobal nuair atá foinsé oscailte á úsáid; agus
- Samhail cheadúnais agus cás-staidéir ar shamhail ioncam inoibríthe a léiriú chun forbróirí a chur ar an eolas.

Díolúine Paitinne Ríchiosa

D'fhógair an tAire Airgeadais athbhreithniú ar Bhuiséad 2005 isteach i raon scéimeanna spreagtha cánach, an Díolúine Paitinne Ríchiosa ina measc. Chun an próiseas athbhreithnithe a chur ar an eolas, chuaigh Forfás i mbun suirbhé faoi chliaint ghníomhaireachtaí forbartha fiontair agus úsáideoirí féideartha na díolúine seo chun méid agus nádúr a úsáide a fháil amach agus chun eolas a fháil faoi anailís leasa costais.

Mhol Forfás go mbeadh sé mí-chuí scóip na Díolúine Paitinne Ríchiosa a chur ar ceal ná teorainn a chur leis san fhoirm ina bhfuil sé faoi láthair. Thángthas ar an dearcadh seo ar bhonn nach féidir freagra ceart a bhaint as sonraí easnamhach agus suirbhé teoranta anailís leasa costais foirmiúil ag an bpointe sin. Ba chóir a leithéid d'anailise a dhéanamh uair amháin nuair a thagann staitisticí faoi úsáid na díolúine isteach i 2004. Mar réamhchúram eatramhach chun cosaint i gcoinne saothrú substaint na díolúine, molann Forfás athrú sna critéir loncaim, ina bhfuil sé riachtanach go dtaispeánann Paitinn Ghearrthéarmach a cháilíonn ar a laghad cuardach amháin bailí déanta ag Oifig na Paitinne chun tacú le nádúir nuálaíoch bunúsach an phróisis nó an táirge.

Rannpháirtíocht Airgeadais Fostaithe

I rith 2005, rinne Forfás athbhreithniú ar fhorálacha na hÉireann maidir le Rannpháirtíocht Airgeadais Fostaithe (RAF), leis an rún de bhearta a aithint chun úsáid an RAF a leathnú i measc comhlachtaí in Éirinn, go háirithe gnólachtaí beaga agus meán-mhéide (SME).

Tionscnaíodh an obair seo mar fhreagra ar mholadh ón Enterprise Strategy Group gur chóir féachaint isteach sa choincheap de roinnt ghnóthachain mar mheán féideartha chun táirgeacht a spreagadh i measc gnólachtaí in Éirinn. Rinne an ESRI athbhreithniú riosca ar shonraí Náisiúnta agus Idirnáisiúnta agus taighde bunúsach thar cheann Forfás. Foilseoidh Forfás an tuarascáil i 2006 a dhéanann moltaí faoi na ceannteidil seo leanas:

- Gníomhartha chun suntas a chur ar na leasa a bhaineann le feasacht faoi RAF atá ann;
- Athruithe suntasacha le scéimeanna scaipthe brabúis formheasta ag na Coimisinéirí loncaim do chomhlachtaí beaga neamh-luaite;
- Céimeanna chun an t-ualach stiúirtheoireachta a bhaineann le scéimeanna RAF a éascú; agus
- Tionscnaimh chun fiúntas an na ngnóthachan a scaipeadh a scrúdú.

Deimhniú Réimsí Fiontair

Molann Forfás, i gcónaí le gníomhaireachtaí forbartha, tionscadail le bheith measta ag an Aire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta faoin Enterprise Areas Scheme.

Tugadh isteach an Enterprise Areas Scheme san Acht Airgeadais 1995 chun spreagadh a chur ar fáil do thionscadail a bhí ag cur fúthu i gceantair faoi mhíbhuntáiste i mBaile Átha Cliath, i gCorcaigh agus sa Ghaillimh chun forbairtí eacnamaíocha a chur chun cinn sna ceantair sin. Faoi théarmaí an Achta Airgeadais, molann Forfás, i gcónaí le Enterprise Ireland, IDA Ireland agus Údarás na Gaeltachta (mar is cuí) tionscadail leis an Aire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta, a d'fhéadfadh teastas a eisiúint a chuirfeadh na comhlachtaí atá i gceist i dteideal leas a bhaint as spreagadh cánach agus spreagthaí eile. Déantar na moltaí de réir treoirínte leagtha síos ag an Aire.

Moladh ceithre chomhlacht nua do theastas Réimsí Fiontair i 2005, ag tabhairt an méid fiontair deimhnithe go dtí 112.

3

Forbairt Chaipitil Daonna chun Geilleagar Treoraithe ag Nuálaíocht a Thacú

Ghlac córas oideachais na hÉireann – córas bunoidreachais, meánoideachais agus ard-oideachais – ról tábhachtach in athrú eacnamaíochta na tíre thar na tríocha bliain seo caite. Chruthaigh infheistíocht phoiblí in ard-oideachas ó na 1980í luatha lucht oibre a raibh na cáilíochtaí teicniúla agus gnó acu a thacaigh leis an bborradh ar sheirbhísí déantúsaíochta agus trádála in Éirinn sna 1990í.

Ach agus iad os comhair iomaíochta domhanda agus costais intíre atá réasúnta ard tá an iomarca gnóthaí in Éirinn fós sáinnithe áit nach bhfuil a dhóthain scileanna acu agus bíonn siad ag sracadh chun leibhéal níos airde breisluacha a bhaint amach. Sa todhchaí beidh lucht oibre le leibhéal scileanna a bheidh ag feidhmiú i margadh saothair dinimiciúil agus solúbtha ag teastáil uainn. Beidh níos mó scileanna agus scileanna difriúla ag teastáil chun smaointe nuálaíochta nua a chruthú agus chun leas a bhaint as athrú teicneolaíochta. Beidh geilleagair agus sochaithe ardfheidhmíochta ag brath ar chultúr foghlama agus oiriúnaithe leanúnaigh. Tá próiseas athchóirithe ag teastáil i gcórais oiliúna agus oideachais na hÉireann chun ár muintir a ullmhú d'eacnamaíocht na todhchaí. Caithfidimid dul le gealltanais de dhóthain infheistíochta agus ceannródaíocht oideachais ardfeabhais domhanda, agus na gealltanais seo a thaispeáint trasna an chórais oideachais go léir ó bhunscoil go dtí an ceathrú leibhéal.

I measc na slite ina bhfuil Forfás dírithe ar an bpolasaí tosaíochta seo i 2005 tá taighde agus tacaíocht leis an Expert Group on Future Skills Needs (EGFSN) agus a bhainistíocht ar an Discover Science and Engineering Programme.

Riachtanais Scileanna i nGeilleagar na hÉireann agus Ról na hImirce

I mí Dheireadh Fómhair 2005, d'fhoilsigh Forfás agus an Expert Group on *Future Skills Needs (EGFSN) Skills Needs of the Irish Economy: The Role of Migration*. Rinne an tAire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta, An tUasal Micheál Martin, TD a tuarascáil a sheoladh agus a fhorghas.

I 2005, d'fhoilsigh an tAire Martin an Bille Ceadúnais Fostaíochta 2005. San áireamh sa Bhille tá foráil d'imirce eacnamaíoch níos bainistithe isteach go hÉirinn trí rialú aireachta le tionchar ón aeráid eacnamaíoch a bhíonn ann ag an am. Riachtanais Scileanna Gheilleagair na hÉireann: leagann Ról na hImirce amach na roghanna dá leithéid do chórais bainistithe.

Leagann an tuarascáil amach chomh maith na hearnálacha agus na gairmeacha ina bhfuil ganntanas oibreoirí agus scileanna.

Is iad na príomhchinntí ón tuarascáil ná:

- Go dtiocfaidh riachtanais oibre na hÉireann ó laistigh den European Economic Area (EEA);
- Leanfaidh an gá le himircigh le ardscileanna ó áiteanna lasmuigh de AE; agus
- Moladh dé-chóras cárta glas agus ceadúnais oibre chun imirce a rialú.

Taighde na Straitéise Náisiúnta ar Scileanna

I Meán Fómhair 2005, ar iarratas ón RFTF, bhunaigh an Expert Group on Future Skills Needs taighde chun forbairt na Straitéise Scileanna Náisiúnta a neartú.

Scrúdóidh an taighde riachtanais an gheilleagair suas go dtí 2020, bunaithe ar fhís bunaithe ar eolas, tiomáinte ag nuálaíocht, fás le geilleagar cuimsitheach agus rannpháirteach. Críochnófar an obair seo thar cheann an EGFSN i rith 2006.

Teangacha agus Fiontar

I mí an Mheithimh 2005, sheol an EGFSN a thuarascáil, Languages and Enterprises. Coimisiúnaíodh taighde chun fiosrú a dhéanamh faoi thábhacht teangacha eachtracha do fhorbairt fhiontair na hÉireann sa todhchaí.

San áireamh i bpríomhthorthaí na tuarascála tá:

- Beidh scileanna teangacha eachtracha tábhachtach i bhforbairt rathúil fiontair in Éirinn, ní bheidh comhlachtaí le heasnamh sa limistéar seo in ann a gcumas iomlán a bhaint amach.
- Ní raibh mórán fianaise ann go raibh easnamh sna scileanna teanga atá ar fáil faoi láthair, ach chuir an tuarascáil suntas ar ionchas leasa sa todhchaí do onnmhairí agus do infheistíocht dhíreach eachtrach, ag sreabhadh isteach ó bhéim níos mó a chur ar scileanna teanga ag fiontair Stáit.
- Tá próifíl na dteangacha atá staidéar á dhéanamh orthu sa chóras oideachais poiblí tagtha chun cinn i modh ad hoc de bharr fachtóirí stairiúla seachas aon anailís ar riachtanais na bhfoghlaimoirí agus an Stáit.

Oideachas agus Oiliúint In-fhostaíochta in Éirinn

D'fhoilsigh an EGFSN a thuarascáil, In-Employment Education and Training in Ireland, in Aibreán 2005.

Beidh ról níos tábhachtaí acu siúd san fhórsa oibre ag líonadh riachtanais scileanna geilleagair na hÉireann amach anseo. Dírionn an taighde seo, a foilsíodh in Aibreán 2005, ar leanúint le hoideachas gairmiúil agus oiliúint (LOGO) díobh seo ag obair agus tugann sé anailís ar chaiteachas, rannpháirtíocht agus rochtain, soláthraí, deimhniúcháin, gnóthachain oideachais dóibh seo ag obair agus comharthaithe comparáide LOGO. Chlúdaigh an taighde costas caiteachas poiblí agus príobháideach, cuireann sé comparáid idirnáisiúnta oideachais agus oiliúna in-fhostaíocht ar fáil tugann sé comharthaí faoi cá bhfuil bearnaí sna sonraí ábhartha atá ann faoi láthair.

Deimhníonn an tuarascáil go bhfuil rannpháirtíocht láidir gaolmhar le gnóthachtáil oideachais roimhe seo – dá airde an leibhéal gnóthachtála oideachais sea is airde an leibhéal rannpháirtíochta in oideachas gairmiúil agus oiliúint. Cuireann an tuarascáil sonraí bunúsacha ar fáil do thréithe áirithe den Taighde ar Straitéis Scileanna Náisiúnta.

Riachtanais Scileanna an Tionscail Ábhair Dhigitigh Idirnáisiúnta

Ar iarratas an EGFSN, d'ainmnigh Forfás riachtanais scileanna atá ag éirí agus a bheidh riachtanach sa todhchaí do chomhlachtaí ceannródaíoch idirnáisiúnta, trasna seacht fo-earnáil den tionscal ábhair digiteach, is iad sin, scannáin digiteach; teilifís digiteach; beochan ginte ag ríomhaire/maisiúchán; ríomhcheol; gan sreanga/soghluaiste; agus ríomhfhoghlaim. D'fhéach an taighde ar ghairmeacha ó ról ealaíonta/cruthaitheacha, ról teicniúla agus bainistíocht tionscadail laistigh den trí fo-earnáil seo.

I measc na bpríomhthorthaí bhí:

- Tá scileanna láidre ríomhchlárucháin bogearraí trasna fo-earnálacha agus oilteacht teicniúil méadaithe trasna ról gairme tábhachtach toisc go bhfuil an teicneolaíocht chomh fite fuaite isteach i ngach leibhéal laistigh den tionscal.
- Scileanna eile atá ag fás i dtábhacht is ea scileanna neamh-theicniúil ar nós bainistíocht, IPR, margaíocht, scileanna boga srl.
- Maidir leis an oideachas atá ar fáil faoi láthair, d'ainmnigh an taighde saincheistanna maidir leis an scóip cúrsaí atá ar fáil in Éirinn faoi láthair agus an gá atá le próiseas níos fearr chun cúrsaí a fhorbairt agus a thabhairt suas chun dáta.

Scaipeadh Eolais Gairmthreorach

I rith 2005, thosaigh an EGFSN i gcomhoibriú leis an National Guidance Forum, taighde chun scrúdú a dhéanamh ar straitéis chun scileanna agus eolas faoin margadh oibre a scaipeadh.

D'fhéach an taighde ar an eolas ar bhí ar fáil ag cur foghlaim fadsaoil chun cinn agus ar chomhairle a sholáthar ar riachtanais an mhargaidh oibre sa todhchaí trí struchtúir threoracha.

Leag an staidéar amach go raibh:

- Cé go bhfuil soláthar maith ag Éirinn i dtéarmaí ábhar agus soláthar eolais gairme, bíonn eolas faoin margadh oibre teagmhasach le cúrsaí agus eolas gairme a bhíonn ar fáil.
- Níl an oiread freastail ar riachtanais úsáideoirí níos aosta.
- Fuarthas go raibh feachtas faoi na suímh idirlín éagsúla a bhí ar fáil do ghairmthreoir an íseal i measc na ndaoine a ceistíodh faoin suirbhé.

Sa phictiúr ag seoladh tuarascála Forfás/EGFSN Skills Needs in the Irish Economy: The Role of Migration bhí An tUasal Micheál Martin TD, Aire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta agus Anne Heraty Uasal, Cathaoirleach, Expert Group on Future Skills Needs.

Bearna Réigiúnach Scileanna in Éirinn

Rinne an EGFSN measúnú ar an éagsúlacht réigiúnach a bhí san soláthar agus an t-éileamh a bhí ar scileanna i roinnt earnálacha tábhachtacha go dtí 2010.

Scrúdaigh an tuarascáil an toradh a bhí ag braisliú air sé earnáil (bogearraí TFC, cruu-earra TFC, cógaisíocht / bith-theicneolaíocht, innealtóireacht, uirlisí leighis agus seirbhísí trádáilte go hidirnáisiúnta) ar bhonn réigiúnach agus an t-éileamh agus an soláthar scileanna a bhí ar fáil laistigh de na réigiúin seo. Beidh toradh an taighde seo ina leas do fhorbairt polasaí réigiúnach maidir le scileanna agus beidh sé ábhartha do obair ar an Straitéis Láthair oibre Náisiúnta chomh maith. Foilsíodh an staidéar seo i mBealtaine 2006.

Fuair an taighde:

- De bhrí go bhfuil Éire chomh beag go geografach ba chóir go mbeadh sé ina príomhaidhm don Stát dul i ngleic le neamh-chothromas sa mhargadh saothair, dul i ngleic le coigeartú ar nós comaitéireacht agus imirce idir-réigiún trí bhonneagar iompair a chur ar fáil agus trí dhéileáil le saincheisteanna pleanála.
- D'fhéadfadh idirghabhálacha réigiúnach ról tábhachtach a bheith acu trí na hinstitiúidí ardoideachais, ag spreagadh fiontraíochta agus nuálaíochta trí scileanna níos airde a chur isteach sa réigiún.

Aighneachtaí ón Expert Group on Future Skills Needs

I rith 2005, rinne an Grúpa Saineolaíochta aighneacht leis an Roinn Oideachais agus Eolaíochta (ROE) ag leagan amach a ndearcadh faoi athbhreithniú an *OECD Review of Higher Education in Ireland Examiners Report, Chapter 7 Research and R&D and Innovation*.

Ina aighneacht, aontaíonn an EGFSN leis an bprionsabal de bhreis infheistíochta i R&D. Creideann siad gur chóir infheistíocht a dhéanamh laistigh de chomhthéacs plean náisiúnta soiléir a chinntíonn go bhfuil na scileanna cuí ar fáil.

Deir sé chomh maith ag dul le tógáil cumas taighde foirne in institiúid ard oideachais trí breis scil a thabhairt den fhoireann atá ann faoi láthair agus go gcaithfidh breis airgid dul le taighdeoirí nua.

Láthair Oibre Náisiúnta na Todhchaí

I rith 2005 rinne Forfás ranníocaíocht le hobair fheidhmiúcháin an *National Workplace Strategy*.

Tá ionadaithe ag Forfás ar Ghrúpa Forfheidhmithe Ardleibhéal don *National Workplace Strategy* (Leis an Aire Tony Killeen sa Chathaoir). Tá Forfás ainmnithe le ról a bheith acu i bhfeidhmiú roinnt moltaí sa *National Workplace Strategy*. Teann na moltaí thar earnálacha scileanna, rannpháirtíocht airgeadais fostaí, slat tomhais agus nuálaíocht sa láthair oibre. D'iarr an Grúpa go n-ullmhódh Forfás plean gníomhaíochta i gcomhairle le gníomhaireachtaí cuí agus a bhfeidhmiú a éascú. Lean forbairt mionsonraí na bpleananna gníomhaíochtaí seo isteach i 2006.

Aighneacht Forfás don NQAI ar Chreatlach Cháilíochtaí na hEorpa

I mí na Samhna 2005, thóg Forfás páirt i bpróiseas comhairleach faoi mholadh ó Choimisiún na hEorpa do European Qualifications Framework (EQF) do Fhoghlaim Fadsaoil. Chuir Forfás freagra comhpháirteach le IDA Ireland agus Enterprise Ireland.

Cuireann Forfás fáilte roimh agus tacaíonn siad le hobair an National Qualifications Authority of Ireland (NQAI) a chuireann chun cinn úsáid an National Framework of Qualifications (NFQ). Is iad cuspóirí uileghabhálacha an EQF a moladh san aighneacht ná foghlaim fad-saoil a chur chun cinn agus ar solúbthacht agus freagrúlacht margadh oibre na hEorpa bhreisíú trí bhreis soghluaisteachta i measc na n-oibríthe.

Dearcann Forfás ar fhorbairt an EQF mar chéim tábhachtach chun an European Higher Education Area agus an European Research Area a fheidhmiú rud ba chóir a chuirfeadh le iomaíocht an AE agus a chuirfeadh clár oibre na Liospóine chun cinn.

Discover Science & Engineering

Beidh todhchaí na hÉireann ag braith níos mó ar fás litearthacht eolaíochta ár sochaí. Clár feasachta náisiúnta comhtháite is ea an clár Discover Science and Engineering (DSE) bainistithe ag Forfás thar cheann Oifig Eolaíochta agus Teicneolaíochta an RFTF. Tá an clár dírithe ar glúine comhaimseartha agus sa todhchaí a spreagadh chun gairm in eolaíocht agus teicneolaíocht a leanúint.

Forbraíodh Fionnadh Eolaíocht agus Innealtóireacht i gcomhpháirt leis an Roinn Oideachais agus Eolaíochta, FÁS agus Engineers Ireland agus i gcomhairle le mórán grúpaí bainteach le heolaíocht a chur chun cinn ar fud na hÉireann. Tugann an DSE roinnt gníomhaíochtaí feasach faoi eolaíochta réamh-eiseacha le chéile agus bunaíodh é mar fhreagra ar molta an Tascfhórsa ar Eolaíochtaí Fisiceacha.

Is iad gcuspóirí iomlána DSE ná méadú a dhéanamh ar an líon daltaí atá ag déanamh staidéir ar na heolaíochtaí fisiceacha, dearcadh dearfach i dtreo slite beatha in eolaíocht, innealtóireacht agus i dteicneolaíocht a chur chun cinn agus tuiscint ar luach na heolaíochta don tsochaí a chothú.

Tá tacaíocht tabhartha ag tionscnaimh mhóra DSE chun bonn substaintiúil a chur síos agus gréasáin láidir cumarsáide a chruthú ar fud na tíre, ag forbairt an chláir agus ag saibhriú ár gceangal leis an eolaíocht. Mar shampla beidh an Discover Primary Science Programme ar tairiscint ag gach bunscoil náisiúnta (3,300) faoi dheireadh 2007. Dá bhrí sin, beidh timpeall 4,000 múinteoir rannpháirteach ag tabhairt, trína múineadh, timpeall 100,000 mac léinn sa bhliain isteach i 'dtaithí-láimhe' ar eolaíocht agus innealtóireacht.

Tá buiséad an DSE fásta ó €1.6 milliún i 2004 go dtí €2 milliún i 2005 ag taispeáint gealltanais an Rialtais chun tacú le forbairt na hÉireann mar gheilleagar faisnéise. I measc príomh thionscain DSE i rith 2005 bhí:

Seachtain Eolaíochta na hÉireann

Comheagraíonn an tionscain tábhachtach seo de chuid an DSE imeachtaí ar fud na tíre, cuireann sé seó bóithre eolaíochta ar fáil ag láithreacha roghnaithe timpeall na tíre agus cuireann siad Seachtain Eolaíochta chun cinn. I rith 2005, tionóladh ós cionn 350 gníomhaíocht Seachtain Eolaíochta Éireann i scoileanna, coláistí, ollscoileanna, eagraíochtaí eolaíochta, gnó agus leabharlainne poiblí. Tá Seachtain Eolaíochta na hÉireann dírithe ar phointe fhócais ilghnéitheach, thar réigiúin, faisnéiseach ag cur eolaíochta chun cinn agus chun suim an phobail a spreagadh.

Cuireann suíomh idirlín lán tiomnaithe www.scienceweek.ie acmhainní ar fáil, ar nós treoir le comhairle faoi conas fáil bainteach. Ligeann an suíomh do dhaoine imeachtaí a chlárú, earraí Seachtain Eolaíochta Éireann a ordú agus coimeád suas le cad atá ag tarlú i rith na seachtaine leis an fhéilire ar líne.

Sa phictiúr tá trí eolaithe óga ag na Awards of Science Excellence i Luimneach

Discover Primary Science

Tá an Discover Primary Science Programme ina phríomhghníomhaíocht ag an DSE i dtacaíocht le polasaí Rialtais san earnáil eolaíochta bunscoile. Deartha chun daltaí a chur in aithne ar eolaíocht i slí spórtúil agus idirghníomhach, tá tacaíocht tugtha ag Discover Primary Science do mhúinteoirí i seachadadh an churaclaim OSIE (Oideachas Sóisialta, Comhshaoil agus Eolaíochta) nua. Tugtar oiliúint taithí láimhe do gach múinteoir ag glacadh páirte, agus tugtar raon acmhainní do ranganna a ghlacann páirt.

Cuireann an suíomh lán tiomnaithe www.primaryscience.ie acmhainní ar fáil do mhic léinn agus do mhúinteoirí araon agus tá gníomhaíochtaí ar fáil as Béarla agus as Gaeilge.

Tá an Discover Primary Science Programme sa dara bliain acadúil faoi láthair, tar éis bliain ar rathúil a bheith acu anuraidh (timpeall 550 scoil ag glacadh páirt). Beidh an tógáil suas ar sa dara bliain (timpeall 600 scoil) timpeall 1,300 múinteoir bainteach ar fud na tíre a bheidh de ghnáth ag múineadh 32,000 mac léinn gach bliain. Ar deireadh ba chóir go mbeadh timpeall 4,000 múinteoir rannpháirteach ag deireadh 2007. Taispeánann rathúlacht an chláir an tacaíocht leanúnach ón Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta, agus ón Roinn Oideachais agus Eolaíochta. Tá ról tábhachtach pléite ag lárionaid oideachais ag éascú Laethanta Ionduchtúcháin do mhúinteoirí. Tugann a dtraenálaí tacaíocht leanúnach do fheidhmiú an chláir.

Moltar do scoileanna cláraithe le Discover Primary Science iarratas a chur isteach do Award of Science Excellence. Bhí 108 scoil rathúil ag baint na duaise amach i mbliain an tionscnaimh agus bronnadh plaic orthu ag na searmanais réigiúnach.

Teilifís

Clár rathúil siamsaíochta is ea SCOPE atá uraithe ag DSE. Thosaigh an chéad sraith i 2003 ar RTÉ 2 agus thosaigh an tríú sraith i mí Eanáir 2006. Tá an clár dírithe go speisialta ar mhic léinn iar-bhunscoile agus ar a dtuismitheoirí ag ardú feachtas faoi eolaíocht. Ag úsáid ábhair a mbíonn suim agus tóir ag déagóirí orthu (ceol, faisean, spóirt) taiscéalann siad eolaíocht agus innealtóireacht sa ghnáth shaol agus tugann siad isteach daoine óga gairmiúla chomh maith, nó céimithe eolaíochta nó innealtóireachta ag cur síos ar a bpost.

Bhí timpeall 78,167 de lucht féachana ar an meán ag gach clár den tríú sraith de SCOPE, a craoladh go luath i 2006, suas 12 faoin gcéad ar an meán fhiigiúir den dara sraith de 2005 de 69,500 de lucht féachana.

BT Young Scientist & Technology Exhibition

I 2005, rinneadh Páirtí Órga de Discover Science and Engineering don 2006 BT Young Scientist & Technology Exhibition. Bhí sheastáin DSE, faoin dtéama róbó, roinnte le clár Engineers Ireland, STEPS to Engineering, agus bhí roinnt díol spéise do pháistí agus dhaoine fásta ann chomh maith. D'urraigh an Clár DSE clár eile a raibh an thóir air, an Amharclann Eolaíochta ag an dtaispeántas.

Leanann an BT Young Scientist & Technology Exhibition ag fás gach bliain, ag taispeáint na hoibre is fearr is féidir le haigine eolaíochta óg in Éirinn a chur ar fáil.

4

Tairbhí Eacnamaíochta a Ghabháil ó Infheistíocht Phoiblí i dTaighde

Chun dul in inmhe, ní mór do chomhlachtaí Éireannacha an bhaint atá acu le margaí idirnáisiúnta a mhéadú trí tháirgí, sheirbhísí agus theicneolaíochtaí nua nuálaíochta a fhorbairt. Tá feabhas ag teacht ar fheidhmíocht nuálaíochta teicneolaíochta na hÉireann – ár gcumas chun deiseanna gnó brabúsacha a dhéanamh as taighde agus smaointe ó Éirinn agus ó thar lear – ach tá sé fós teoranta i gcomparáid le hard gheilleagair eile. Níl go leor comhlachtaí ag Éirinn fós, eachtrach ná áitiúil, ag obair ar aon leibhéal suntasach in eolaíocht ná innealtóireacht. Cé go bhfuil céim ar aghaidh le feiceáil in Éirinn in infheistíocht poiblí tá ár gcóras taighde fós i staid tosaíochta forbartha i gcomparáid lé tíortha eile san AE ar nós an Fhionlainn nó an Danmhairg.

Beidh taighde agus nuálaíocht teicneolaíochta méadaithe riachtanach chun ár leibhéal táirgiúlachta a mhéadú. Caithfidh an Stát, chun a chinntiú go mbíonn tacaíocht do thaighde curtha i slí a thacaíonn le cumas fhiontair Éireann táirgí agus seirbhísí nuálaíochta a fhorbairt, agus sa tslí sin sochar ard a shaothrú do íocóirí cánach na hÉireann.

I rith 2005 d'oibrigh Forfás le geall shealbhóirí éagsúla, RFTF san áireamh, agus leis an Advisory Council for Science, Technology and Innovation (an Science Council) leis an Údarás Ardoideachais faoi cheisteanna polasaí a mbeidh tionchar acu ar chumas na hÉireann chun a gcumas eolaíochta a aistriú isteach go leas eacnamaíochta agus sóisialta.

Straitéis do Eolaíocht, Teicneolaíocht agus Nuálaíocht 2006 - 2013

Chuir Forfás tacaíocht taighde agus teicneolaíochta ar fáil don Choiste Idir-Rannach Eolaíochta agus Teicneolaíochta agus Nuálaíochta, do roinne Rialtais, agus na Grúpaí Maoinithe Taighde leis an bPríomh Chomhairleoir Eolaíochta sa chathaoir, i bhforbairt straitéisí, polasaí agus infheistíochta don tréimhse 2007.

I 2004 d'ullmhaigh Forfás agus d'fhoilsíodar faoi choimirce an Choiste Idir-Rannach Eolaíochta Teicneolaíochta agus Nuálaíochta an Plean Gníomhaíochta R&D - "*Building Ireland's Knowledge Economy – The Irish Action Plan for Promoting Investment in R&D to 2010*"; Cuireann an Plean Gníomhaíochta roimhe:

- ▣ Fís de Éirinn mar gheilleagar tiomanta ag nuálaíocht;
- ▣ Spriocanna cuí do thaispeántas R&D na hÉireann agus forbairt caipitiúil daonna thar an tréimhse gearr téarma agus an meán téarma; agus
- ▣ Príomhriachtanais polasaí.

Ghlac an Rialtas leis an bPlean Gníomhaíochta i mí Eanáir 2005 agus d'iarradar straitéisí riachtanach a forbairt chun feidhm a thabhairt do chur i bhfeidhm an Plean Gníomhaíochta. Chuaigh an ISI i mbun na hoibre seo i rith 2005. Chuir Forfás tacaíocht taighde agus tacaíocht teicniúil ar fáil den ISI, do Ranna Rialtais agus an Research Funders' Group, leis an Chief Science Advisor sa chathaoir, i bhforbairt na bpolasaithe agus infheistíochta a bhí riachtanach don tréimhse, 2007 go dtí 2013.

Chríochnaigh an obair seo nuair a ghlac an Rialtas go luath i 2006 leis an straitéis STI, 2006-2013. Forálann an Straitéis do chreatlach de pholasaí iomlán STI agus infheistíochta thar na seacht mbliana atá le teacht. Siad na príomhchuspóirí ná:

- ▣ Luas a chur leis an ráta forbartha caipitil daonna sa tír, trí bhreis infheistíochta i dtaighde ag foirne ardfheabhais a chuirfidh scileanna ar fáil a bheidh riachtanach do chéimithe agus do dhea-bhail eacnamaíochta agus sóisialta;
- ▣ Tacú agus spreagadh réamhghníomhach a thabhairt do thráchtáil torthaí na taighde trí theicneolaíocht a aistriú go dtí fiontar agus leibhéal níos airde de fhiontair bunaithe ar theicneolaíocht atá ag tosú amach;

- Méadú suntasach a dhéanamh ar ár gcumas chun teicneolaíocht agus taispeántas fiontair R&D in Éirinn a thógáil isteach, chun an bonn fostaíochta atá ann faoi láthair a dhaingniú, poist nua a chruthú agus táirge a mhéadú. Is féidir é seo a dhéanamh trí F&T i-gcomhlacht a mhéadú agus ceangail níos mó a chur chun cinn idir an earnáil fiontair agus an bonn eolaíochta san earnáil acadúil; agus
- Thuilleadh idirnáisiúna a chur sa chóras nuálaíochta in hÉireann, trí tharraingteacht R&D fiontair soghluaiste de thaighdeoirí agus comhlachtaí in Éirinn le gréasáin teicneolaíochta, lárionaid feabhais agus struchtúr bonneagair ar oileán na hÉireann, san Eoraip, sa Stáit Aontaithe agus áiteanna eile.

Caithfidh Forfás déileáil le roinnt straitéisí thar na blianta atá le teacht. Ina measc seo tá:

- Comhleanúnachas a choimeád i measc ghníomhaireachtaí forbartha fiontair i gcur R&D chun cinn;
- Ag cur comhairle ar RFTF maidir le riachtanais polasaí sa straitéis, agus
- Ag déanamh monatóireacht agus luacháil ar dul chun cinn cuspóirí agus spriocanna.

Measúnú ar Roghanna Infheistíochta Náisiúnta um Nanaitheicneolaíocht

Tá forfás faoi láthair ag déanamh cleachtadh Measúnú Teicneolaíochta (TA) chun roghanna infheistíochta agus rialacháin a ainmniú ar mhaithe le forbairt rathúil agus feidhmiú nanaitheicneolaíochta in Éirinn. Tá an tionscadal NanoIreland dá dhéanamh thar cheann an RFTF.

Ciallaíonn nanaitheicneolaíocht, eolaíocht a bhaineann le ábhair an bheag, téarma comhchoiteann é a bhaineann le láimhsiú adaimh – aon bhilliúin de mhéadar, nó timpeall 80,000 níos lú ná ribe gruaige duine.

Geall Domhanda Nanaitheicneolaíochta

Teicneolaíocht aicmeach is ea nanaitheicneolaíocht a leanfaidh go dtí ábhair nua agus go dtí páirteanna le hairíonna nua. Féachann daoine ar mar an chéad réabhlóid tionsclaíochta eile, geallann nanaitheicneolaíocht ábhair níos láidre agus níos éadroime, déantúsaíocht níos éifeachtaí maidir le fuinneamh, dul chun cinn i monatóireacht leighis bith-leasúchán agus ríomhairí i bhfad níos cumhachtaí. Dá bhrí sin, tá an acmhainn ann chun deiseanna agus breisiú

iomaíochta agus próiseas a chur ar fáil in earnálacha ar nós:

- Uirlisí cógaisíochta agus leighis;
- Fuinneamh;
- Earraí tomhaltóra;
- Páirteanna Gluaisteán;
- Aeraspás; agus
- Comhshaol.

Tá mórán rialtais ar fud an domhain ag tabhairt tosaíocht do nanaitheicneolaíocht agus ag cur infheistíocht trom isteach i dtaighde nua. Tá an pobal gnó ag infheistiú i nanaitheicneolaíocht chomh maith le comhlachtaí nua ag éirí suas chomh sciobtha agus a bhí comhlachtaí idirlín nó bith-theicneolaíochta ag éirí suas sa 1990 í. Tá an National Science Foundation sna Stáit Aontaithe ag tuar go bhféadfadh nanaitheicneolaíocht bheith ina mhargadh domhanda de \$1 trilliún faoi 2015.

Tá tascfhórsa bunaithe ag Forfás, leis an Uasal Mike Devane, Leas Uachtarán agus Stiúrthóir Bainistíochta Lucent Technologies sa chathaoir, chun maoirseacht a dhéanamh ar an bpróiseas TA. Cuirfidh an próiseas an TA ar chumas Forfás anailís a dhéanamh ar fhíricí faoi na bhfuil polasaí bríomhar infheistíochta soiléir poiblí agus príobháideach bunaithe .

Tá an tionscadal seo tógtha ar láimh ar bhonn oileán uile agus seoladh é sa chead cheathrú de 2005. Tá Ceithre Phainéal bunaithe:

- **NanoBio**
Cathaoirleach, an tUasal Brian MacCraith, National Centre for Sensor Research, DCU.
- **NanoElectronics**
Cathaoirleach, Helen Keelan Uasal, Intel.
- **NanoMaterials**
Cathaoirleach, An tUasal Jim McLaughlin, Ollscoil Uladh, Jordanstown
- **Cumarsáid**
Cathaoirleach, An tUasal Paul Breen, Élan.

Is í Éire ceann de na céad tíortha chun cur chuige chomh onghníomhach, córasach, margadh-stiúrtha agus freagrach go sóisialta a ghlacadh maidir leis na roghanna infheistíochta náisiúnta is fearr a scrúdú don nanaitheicneolaíocht. Tríd an stádas tosaigh seo a ghlacadh ba chóir go dtabharfaí eolas cinnte d'infheisteoirí féideartha, poiblí agus príobháideacha, ar staid na hÉireann ar nanaitheicneolaíocht, mar sin ag cur creatlach níos daingne ar fáil i leith cinntí infheistíochta.

Advisory Council for Science, Technology and Innovation

Tugann Forfás tacaíocht taighde agus riaracháin don Advisory Council for Science, Technology and Innovation (Science Council) nua.

Tá an Science Council mar chomhlacht comhairlithe ardleibhéal an Rialtais ar shaincheisteanna polasaí eolaíochta, teicneolaíochta agus nuálaíochta (ETN). Tá sé mar an bpríomh-chomhéadan idir geallsealbhóirí agus lucht déanta polasaí sa réimse ETN. Bunaithe ag an Rialtas in Aibreán 2005 faoi reachtaíocht Forfás, tá sé ina chomharba ar an Irish Council for Science, Technology and Innovation (ICSTI).

Feidhmíonn an Chomhairle laistigh de chomhthéacs na socrúithe curtha ar bun ag an Rialtas i Meitheamh 2004 do chomhordú agus rialachas chúrsaí ETN, lena n-áirítear an Coiste Comh-aireachta agus an Coiste Idir-Rannach ar ETN agus an Office of the Chief Science Adviser.

Rinne an Coiste Idir-Rannach ar ETN Clár Oibre na Comhairle a fhorghas i Meán Fómhair 2005 agus tá na limistéir tosaíochta seo a leanas i gceist ann:

- ▣ Comhairle a chur ar an gCoiste Idir-Rannach ar ETN ar shaincheisteanna a bhaineann le foirmiú na Straitéise náisiúnta ar ETN 2006-2013. Cuirfidh an straitéis seo Plean Gníomhaíochta R&D an Rialtais - "Building Ireland's Knowledge Economy – The Irish Action Plan to Promote Investment in R&D to 2010" chun cinn (Forfás Lúnasa 2004).
- ▣ Comhoibriú Fiontair Ardoideachais – saincheisteanna agus riachtanais pholasaí a scrúdú chun comhoibriú fiontair ardoideachais níos fearr a chothú.
- ▣ Taighde Sláinte – fíis agus straitéis a fhorbairt chun athrú a stiúradh i leibhéal, cáilíocht agus tréith thráchtála an taighde sláinte le cúram othair níos fearr agus gníomhaíocht eacnamaíoch agus cruthú saibhris mar thoradh.

- ▣ Bith-theicneolaíocht – limistéir a aithint ina bhfuil deiseanna nua á chruthú ag bith-theicneolaíocht le haghaidh fáis agus fostaíochta chomh maith leis na limistéir inar féidir le hÉirinn buntáiste iomaíoch a fhorbairt.

National Code of Practice for Managing and Commercialising Research from Collaborative Public-Private Research

Thacaigh Forfás le hullmhú agus foilsíú an National Code of Practice for Managing and Commercialising Intellectual Property (IP) from Public- Private Collaborative Research ag an Science Council i 2005.

Léiríonn an Cod Cleachtais, a foilsíodh i Samhain 2005, an polasaí náisiúnta ar mhaoin intleachtach a bhainistiú agus a thráchtáil ó chomhthaighde idir fiontar agus páirtithe acadúla. Aontaíonn an foilseachán seo leis an National Code of Practice for Managing and Commercialising Publicly funded Research foilsithe ag an Irish Council for Science, Technology and Innovation (ICSTI) in Aibreán 2004. Cuireann sé treoirínte praiticiúla ar fáil chomh maith le creatlach uileghabhálach faoinar féidir le páirtithe i gcomhaontú MI idirbheartaíocht a dhéanamh.

Cuireann an Cód le cáil na hÉireann a neartú mar dhearogha do chomhthaighde trí shoiléireacht, chinnteacht agus ghné sothuartha a sholáthar do gach páirtí i mbun idirbheartaíochta ar thionscadail chomhthaighde maidir lena gcearta agus a ndóchais ar leith i mbainistiú MI. Forbraíodh teimpléid chomh maith do chomhaontuithe comhoibrithe le bheith úsáidte ag an tionscal agus páirtithe PRO ag dul i mbun tionscadail chomhthaighde.

Sa phictiúr ag seoladh an National Code of Practice for Managing and Commercialising Intellectual Property (IP) from Public-Private Collaborative Research tá An Dr Ena Prosser, Cathaoirleach ar Tascfhórsa an Science Council, An tUasal Micheál Martin TD, Aire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta agus Mary Cryan Uasal, Cathaoirleach, Science Council.

Athbhreithniú ar chur i bhfeidhm an National Code of Practice for Publicly Funded Research

Foilsíodh *The National Code of Practice for Managing Intellectual Property (IP) from Publicly Funded Research* in Aibreán 2004. Tá sé fíor-thábhachtach monatóireacht a dhéanamh ar fhorfheidhmiú an Chóid Chleachtais toisc go bhfuil na treoirínte deonach. Rinne Forfás iniúchadh ar pholasaithe MI in eagraíochtaí taighde poiblí (ETP), thar ceann an Science Council, 12 mí i ndiaidh fhoilsiú an Chóid.

Cé go raibh dul chun cinn maith á dhéanamh in athbhreithniú na bpolasaithe institiúideacha, d'aithníodh roinnt príomhlíonúir ar gá d'eagraíochtaí taighde poiblí a chur san áireamh ina bpolasaithe institiúideacha. Ina measc seo tá:

- ▣ Chun feidhmíocht MI a uasghrádú in institiúidí tríú leibhéal caithfidh bainistiú agus tráchtálaú MI a bheith mar chuid lárnach de mhisean na hinstitiúide agus stádas comhionann a bheith aige leis na gníomhaíochtaí traidisiúnta de mhúineadh agus taighde bunúsach.
- ▣ Ba chóir do pholasaí MI maith a bheith soiléir, gan a bheith débhríoch agus ba chóir dó polasaí an ETP a leagan amach maidir le gach prionsabal den Chód. Mar sin, ba chóir athbhreithniú a dhéanamh ar gach polasaí MI lena chinntiú go gcomhlíonann siad na critéir seo.

An Bonneagar Tráchtálaíochta a Neartú do Thaighde

I rith 2005 mhol Forfás straitéis chun tráchtálaú a mhéadú ar thaighde in institiúidí taighde faoi mhaoiniú poiblí.

Le blianta beag anuas tá méaduithe móra tagtha ar mhaoiniú poiblí do thaighde agus fhorbairt in Éirinn. Tá an cumas ag tráchtálaú maoiní intleachtach a éiríonn as an infheistíocht seo tairbhí forleathana a thabhairt don tsochaí iomlán. Tá gá le hathrú suntasach maidir le hacmhainní a chur ar fáil agus na socruithe eagraíochta do thráchtálaú taighde, comthomhaiseach le leibhéil infheistíochta reatha agus na leibhéil measta don todhchaí.

Maidir leis seo, d'fhorbair Forfás straitéis lena chinntiú go gcuirfeadh saineolas agus acmhainní fóna ar fáil chun tacú le feidhm aistriú teicneolaíochta gairmiúil in eagraíochtaí taighde poiblí (ETP) na hÉireann.

Mhol sé cur chuige déach i leith bonneagar tráchtálaithe ETP na hÉireann a neartú:

- ▣ Neartú na n-oifigí aistriú teicneolaíochta laistigh de ETP; agus
- ▣ Aonán lárnach a bhunú chun tacaíocht um aistriú teicneolaíochta speisialach a chur ar fáil do gach ETP: Ní maoiniú amháin a bhíonn ag teastáil chun acmhainní a chur ar fáil, ach bíonn gá freisin le saineolaithe le tairbhí gairmiúil agus speisialach chun idirbheartaíocht a dhéanamh leis an tionscal ar aistriú teicneolaíochta.

Chruthaigh an straitéis bonn ionchuir don Straitéis do Eolaíocht, Teicneolaíocht agus Nuálaíocht atá le teacht agus tógann Enterprise Ireland san áireamh í agus meicníochtaí tacaíochta aistriú teicneolaíochta á fhorbairt acu idir an earnáil ardoideachais agus tionscal.

Sa phictiúr ag seoladh Science Foundation Ireland, The First Years 2001-2005, Report of an International Evaluation Panel, tá an tOllamh Richard Brook Uasal, Cathaoirleach an International Evaluation Panel.

Luacháil ar Science Foundation Ireland

I 2005 choimisiúnaigh Forfás measúnú neamhspleách ar fheidhmíocht agus thionchar Science Foundation Ireland (SFI). Foilsíodh tuarascáil an International Review Panel i Nollaig 2005.

Bhunaigh an Rialtas an SFI chun taighde straitéiseach de scoth domhanda a dhéanamh agus a thacú i príomhréimsí eolaíochta, ag tacú le láidreachtaí fiontair na hÉireann. Tháinig sé i bhfeidhm i 2001.

D'iarr an RTFT, a mhaoiníonn SFI, ar Forfás athbhreithniú a eagrú ar fheidhmíocht agus thionchar an SFI go dtí seo. Tá tuiscint iomlán an go bhfuil SFI ina infheistíocht fadtéarmach agus go bhfuil forbairt luath na heagraíocht rí-thábhacht. Cuireadh painéal athbhreithnithe beag le chéile, ar a raibh an Ridire Richard Brook den Leverhulme Trust san RA mar chathaoirleach, chun an tasc seo a chomhlíonadh.

Sheol an tAire Martin tuarascáil an phainéil go poiblí i Nollaig 2005. Is é an príomhghné eolais a bhí inti ná go raibh an SFI, le cabhair ó ghníomhaireachtaí maoinithe eile ar nós an tÚdarás um Ard-Oideachais, ina fórsa stiúrtha dearfach ar son athrú i gcóras taighde na hÉireann agus go bhfuil sé tar éis léargas idirnáisiúnta na hÉireann i dtaighde a ardú ón leibhéal íseal ar a raibh sé roimh 2000. Tugadh dul chun cinn suntasach i dtaca ama gearr faoi deara i gcumas taighde láidir a fhorbairt i mbith-theicneolaíocht agus i TFC. Go háirithe tá an cumas ag Ionaid Eolaíochta, Innealtóireachta agus Teicneolaíochta an SFI tionchar láidir a bheith acu ar an idirchaidreamh idir taighde acadúil agus an tionscal.

Ba iad na ceithre príomhmholtaí a rinne an painéal ná:

- ▣ Caithfear leanúint le gradaim SFI a bhronnadh ar na critéir do bhreáthacht taighde;
- ▣ Tá sé riachtanach don Rialtas léargas straitéiseach fad-téarmach a ghlacadh maidir le taighde a mhaoiniú;
- ▣ Caithfidh gach gníomhaireacht maoinithe taighde comhfhreagracht a ghlacadh as cur chuige comhordaithe agus comhleanúnach i leith an chórais taighde a fhorbairt; agus
- ▣ Ba chóir go dtacódh institiúidí ábhartha leis an tráchtáil de thaighde maoinithe ag an SFI trí chóras comhtháite tógtha ar bhonn d'ionchais réadúla.

Gnóthaíocht an EU Seventh Framework Programme

Chur Forfás comhairle polasaí ar fáil don Oifig Eolaíochta agus Teicneolaíochta (OET) ag an RTFT ar mholtaí an Choimisiúin Eorpaigh don Seventh EU Framework Programme for Research (FP7) a bhí mar ábhar idirbheartaíochta polaitiúil le linn 2005.

Foilsíodh moltaí an Choimisiúin do FP7 in Aibreán 2005 (clár foriomlán) agus Meán Fómhair 2005 (cláir faoi leith) agus bhí siad mar ábhar díospóide idir Airí ag an European Competitiveness Council le linn 2005. Bunaithe ar phróiseas comhairlithe náisiúnta a thosaigh i 2004, chuir Forfás mionteagaisc ar fáil don OET ar thosaíochtaí na hÉireann do FP7. Is féidir achoimriú a dhéanamh ar phríomhthosaíochtaí na hÉireann mar seo a leanas:

- ▣ Ní chóir go mbeadh tionscnaimh nua (m.sh. European Research Council) i FP7 maoinithe ar chostas philéir bunaithe an chláir ar nós taighde comhoibríte tras-náisiúnta agus gníomhartha soghluaisteachta.

- Ba chóir tionscnaimh speisialta don SME, tacaíthe ag sprioc faoi leith do rannpháirtíocht SME, a chur san áireamh i ndearadh an chláir;
- Cé go bhfuil limistéir ar nós TFC, bith-theicneolaíocht agus nanaitheicneolaíocht mar thosaíochtaí do thaighde Eorpach, ba chóir suntasacht níos mó a thabhairt do réimsí acmhainní nádúrtha ar nós bia, talmhaíocht, foraoiseacht agus eolaíochtaí mara in FP7.

Le buiséad de €48 billiún thar an tréimhse 2007 go 2013, beidh na nithe seo a leanas mar phríomhghnéithe struchtúrtha FP7:

Comhoibriú	Comhthaighde ar ábhair théamúla, Comhthionscnaimh Theicneolaíochta agus comhordú cláir náisiúnta
Smaointí	Tionscnamh molta do bhreáthacht i dtaighde bunúsach a mhaoiniú lena n-áirítear an European Research Council (ERC) molta
Daoine	Tionscnaimh Marie Curie do oiliúint agus soghluaisteacht thaighdeoirí
Cumais	Meascán de ghníomhaíochtaí lena n-áirítear tacaíocht do bhonneagair thaighde, taighde do SME, Science in Society, International Cooperation
Maoiniú garraí - eile	Gníomhaíochtaí an Joint Research Centre, Euratom Framework Programme

Ar bhonn na hidirbheartaíochta go dtí seo, tá Éire sásta go bhfuil a tosaíochtaí léirithe go réasúnta maith i ndearadh deiridh an chláir.

Rannpháirtíocht na hÉireann san Sixth EU Framework Programme for Research

Déanann Forfás monatóireacht ar rannpháirtíocht na dtaighdeoirí Éireannacha san EU Framework Programme agus cuireann sé comhairle ar fáil don OET faoin tacaíocht atá ar fáil go náisiúnta chun rannpháirtíocht sa chlár a éascú.

Tá buiséad de €19.5 billiún i gceist leis an Framework Programme (FP6) reatha don tréimhse 2002 go 2006 leis an bpríomhaidhm de thacú le forbairt fhiontair trí chomhthaighde tras-náisiúnta a spreagadh idir páirtithe acadúla agus tionscail agus trí chabhrú le soghluaisteacht thaighdeoirí a fheabhsú ar fud na hEorpa trí ghníomhartha Marie Curie.

Faoi dheireadh 2005, bhí €160 milliún nó 1.1 faoin gcéad den mhaoiniú dáilte faighte ag taighdeoirí Éireannacha le 80 faoin gcéad den mhaoiniú seo ag dul chuig ardoideachas agus eagraíochtaí taighde poiblí eile. D'éirigh go han-mhaith le fiontair agus grúpaí acadúla Éireannacha maidir le maoiniú a fháil faoi ghníomhartha Marie Curie (2.8 faoin gcéad den bhuiséad dáilte) agus i réimsí áirithe comhthaighde. I gcodanna eile den chlár, tá scóip le haghaidh rannpháirtíochta níos mó ó Éirinn, go háirithe faoi threoir infheistíocht náisiúnta le déanaí chun cumas taighde a fheabhsú.

Ar iarratas an OET, thosaigh Forfás staidéar i 2005 chun scrúdú a dhéanamh ar an tacaíocht atá ar fáil go náisiúnta chun taighdeoirí a spreagadh chun leas a bhaint as na deiseanna a chuireann an clár ar fáil agus chun cabhrú leo a leithéid a dhéanamh. Áiríonn an staidéar comhairliú le húsáideoirí na seirbhíse tacaíochta ó na pobail acadúla agus fhiontair araon agus scrúdú den tacaíocht a chuirtear ar fáil i dtíortha eile na hEorpa. Tabharfaidh Forfás moltaí don OET i 2006 d'fhonn aon athruithe ar na struchtúir thacaíochta atá ann a bheith déanta i bhfad roimh na céad glaonna ar mholtaí faoi FP7.

European Strategy Forum on Research Infrastructure

Tá páirt á ghlacadh ag Forfás i gcleachtadh ón European Strategy Forum on Research Infrastructure (ESFRI) chun léarscáil bhóithre do bhonneagar taighde a chur ar fáil don 15 go 20 bliain amach romhainn.

Bunaíodh ESFRI i 2002 chun meicníocht a sholáthar trínar féidir le ballstáit tosaíochtaí a phlé do bhonneagair thaighde nua ar scála mór agus uasghrádú ar áiseanna atá ann cheana. Is í aidhm an Fhóiraim ná cur chuige níos comhtháite a aimsiú maidir le bonneagair thaighde speisialacha a phleanáil, a thógáil agus a chothú agus le dúbailt a sheachaint agus na háiseanna seo á thógáil.

Thug an ESFRI faoi chleachtadh suntasach i 2005 chun léarscáil bhóithre a chruthú d'infheistíocht i mbonneagar taighde thar an 15 go 20 bliain amach romhainn. Is é seo an chéad léarscáil bhóithre dá leithéid á chruthú ag leibhéal Eorpach agus beidh sé comhthreomhar le cleachtaí comhchosúla sna Stáit Aontaithe agus in áiteanna eile. Aithneoidh an léarscáil bhóithre tosaíochtaí don Eoraip a d'fhéadfaí a mhaoiniú sa todhchaí trí mheascán d'ionstraimí maoinithe, lena n-áirítear an fhéidearthacht de mhaoiniú ó fhoinsí Pobail.

Tá páirt á ghlacadh ag Forfás in obair an ESFRI i gcomhar leis an OET agus iarrfaidh sé ar leibhéal rannpháirtíochta cuí a chinntiú ó Éirinn. Tá grúpaí oibre curtha ar bun i dtrí limistéir fhorleathana (eolaíochtaí fisiceacha agus innealtóireacht; eolaíochtaí bitheolaíochta agus leighis; agus daonnachtaí agus eolaíochtaí sóisialta) agus tá ionadaithe Éireannacha i ngach ceann de na grúpaí seo. Tá an céad dréacht den Léarscáil Bhóithre Eorpach le bheith foilsithe i Lúnasa 2006.

The Irish National
Accreditation Board
(INAB)

The Irish National Accreditation Board (INAB)

Dr Máire C. Walsh
Cathaoirleach

Is é an Irish National Accreditation Board (INAB) comhlacht náisiúnta na hÉireann laistigh de líonra Eorpach de chomhlachtaí creidiúnaithe. Déanann INAB measúnú ar chomhlachtaí creidiúnaithe, shaotharlanna agus chomhlachtaí scrúduithe de réir caighdeán atá aontaithe go hidirnáisiúnta. Tugann an creidiúnú seo dearbhú go léiríonn na comhlachtaí seo inniúlacht agus cumas feidhmithe, de réir chaighdeán ábhartha an AE, agus a gcuid oibre á dhéanamh acu.

Tá ról tábhachtach ag creidiúnú ag ráthú rochtain ar tháirgí Éireannacha do na margáí AE agus domhanda araon. Cintíonn ballraíocht an INAB ar na comhaontaithe idirnáisiúnta seo go bhfuil teastais creidiúnaithe agus torthaí scrúdaithe a chruthaítear in Éirinn inghlactha ar fud an domhain agus mar thoradh go laghdaíonn siad fáilte teicniúla ar thrádáil idirnáisiúnta go mór.

Tá INAB, ina shínteoir do na comhaontaithe iltaobhacha don Eoraip tríd an European co-operation for Accreditation (EA) agus ar fud an domhain tríd an International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) agus an International Accreditation Forum (IAF). Is é INAB an t-údarás faireacháin reachtúil náisiúnta don Good Laboratory Practice (GLP) Scheme de chuid an OECD faoi I.R. Uimh. 4 de 1991 mar a leasaíodh ag I.R. 294 de 1999.

Greenhouse Gas Emissions Allowance Trading Scheme

I 2005, bhunaigh INAB i dteannta leis an Environmental Protection Agency (EPA) clár creidiúnaithe nua chun tacú le cur i bhfeidhm an Greenhouse Gas emissions trading allowance scheme atá leagtha amach sa Treoir Eorpach 2003/87/CE.

Tógann an Treoir seo san áireamh na gealltanais a cuireadh ar bun faoin Kyoto Protocol agus cuireann an scéim creidiúnaithe le tacaíocht an EPA uirlis úsáideach ar fáil don rialaitheoir chun comhlíonadh na Treorach a fhíorú.

Tugadh creidiúnú mar fhíoraitheoirí Gáis Cheaptha Teasa do thrí eagraíocht i 2005. Táthar ag súil go bhfaighfear tuilleadh iarratas ar chreidiúnú sa réimse seo de réir mar a fhorbraíonn an scéim.

Medical Laboratory Accreditation

I rith 2005 thug INAB creidiúnú do shaotharlann tástála míochaine faoin gcaighdeán idirnáisiúnta ISO 15189, ag tógáil líon iomlán na saotharlann míochaine a tugadh creidiúnú dóibh don chaighdeán seo le trí shaotharlann.

Freisin lean INAB air ag tacú le riachtanais na Roinne Sláinte agus Leanaí agus an Irish Medicines Board do chreidiúnú go ISO 15189 san earnáil sláinte, ag éirí as reachtaíocht náisiúnta nó idirnáisiúnta do shaotharlanna míochaine agus forbairt i gcreidiúnú seirbhísí ospidéal go ginearálta. Thrasuigh Ionstraim Reachtúil I.R. Uimh. 360 de 2005 an Treoir Eorpach 2002/98/CE ar chaighdeán cháilíochta a leagan amach do bhailiú, thástáil ar, phróiseáil, stóráil agus dáileadh fola daonna agus comhábhar fola. De réir an Ionstraim Reachtúil seo ní mór do bhainc fola (thart ar 60 saotharlann) feidhmiú de réir ISO 15189 faoi Shamhain 2008. Tá INAB ag súil go dtiocfaidh na saotharlanna seo i láthair do chreidiúnú thar thréimhse trí bliana agus go bhfaighfear líon mhór iarratas nua do chreidiúnaithe saotharlainne go ISO 15189 ón earnáil seo i rith 2006.

Deimhniú Bainistíochta Fuinnimh

I 2005, d'fhorbair agus thosaigh INAB scéim creidiúnaithe don Chaighdeán Bainistíochta Fuinnimh Nua IS 393.

Réitigh an National Standards Authority of Ireland (NSAI) caighdeán Bainistíochta Fuinnimh nua i gcomhpháirtíocht le Sustainable Energy Ireland (SEI) agus eagraíochtaí ábhartha eile mar uirlis chun cur chuige córasach a ghlacadh i dtreo feabhsú leantach feidhmiú fuinnimh. Ní mór d'eagraíochtaí atá ag glacadh le IS 393 dearbhú a fháil ó chomhlachtaí deimhnithe tríú páirtí go bhfuil siad ag feidhmiú de réir IS 393. Forbrófar an scéim seo ionas go mbeidh muinín ag an margadh as cumas agus ionracas na dteastas a eisíonn siad.

Comhaontaithe Iltaobhacha

Rinne INAB athbhreithniú iomlán ar a chuid córas agus nósanna creidiúnaithe chun na córais agus nósanna seo a ailíniú leis an gCaighdeán Idirnáisiúnta nua (ISO 17011) do Chomhlachtaí Creidiúnaithe.

Choinnigh INAB a bhallaíocht ar chomhaontaithe iltaobhacha don Eoraip tríd an European Co-operation for Accreditation (EA) agus ar fud an domhain tríd an International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) agus an International Accreditation Forum (IAF). Déantar piar-luachálacha idirnáisiúnta rialta ar ghníomhaíochtaí creidiúnaithe INAB chun socrú an bhfuil cead aige bheith ina shínteoir fós do na Comhaontaithe Iltaobhacha (CI) seo.

Rinneadh measúnú iomlán go luath i 2006 chun cur ar chumas EA luacháil iomlán a dhéanamh ar INAB. Mhol an grúpa piar-luachála go leanfadh INAB air mar shínteoir Chomhaontaithe Iltaobhacha na hEorpa (CIE) um thástáil, chalabrá agus dheimhniú do chórais bainistíochta caighdeán agus gur ceart an stádas sínitheora CIE a leathnú go creidiúnú comhlachtaí scrúdaithe.

Feidhmeanna INAB

Tá sé fheidhm ar leith ag an INAB, gach ceann ag feidhmiú de réir caighdeán agus/nó rialachán sainiúil Eorpach agus idirnáisiúnta.

Creidiúnú Saotharlainne

Soláthraíonn creidiúnú saotharlainne bronnta ag an INAB aitheantas foirmiúil d'inniúlacht na saotharlainne chun tástálacha sainiúla a dhéanamh.

I rith 2005 bhronn an INAB creidiúnú do 13 saotharlann agus tá 102 creidiúnú saotharlainne á choinneáil aige faoi láthair. Bhí 12 iarratas ar láimh ag deireadh na bliana. I rith na bliana rinne INAB 131 chigireacht ar-shuíomh ar shaotharlanna creidiúnaithe/iarrthóra laistigh den Laboratory Accreditation Programme.

Creidiúnú Comhlachtaí Deimhnithe

Creidiúnaíonn INAB comhlachtaí deimhnithe a dhéanann deimhniú táirge, deimhniú córais cáilíochta agus deimhniú foirne. Creidiúnaíonn sé comhlachtaí deimhnithe do chórais bainistíochta comhshaoil (CBC) freisin de réir caighdeán cosúil leis an sraith EN ISO 14000 agus EMAS – an EU Eco Management and Audit Scheme agus Information Security Management Systems (ISMS).

Ag deireadh 2005 choinnigh INAB comhlacht deimhnithe amháin mar sholáthraí seirbhíse deimhnithe don scéim creidiúnaithe ríomh-thráchtála ag tacú leis an Treoir AE ar ríomh-thráchtáil. I 2005 chreidiúnaigh INAB comhlacht creidiúnaithe nua do Dheimhniú Bainistíochta Caighdeán agus choinnigh sé trí chomhlacht deimhnithe eile sa chlár seo. Faoi láthair coinníonn INAB creidiúnú trí chomhlacht deimhnithe do Dheimhniú Táirge agus comhlacht deimhnithe amháin do Dheimhniú Bainistíochta Comhshaoil. Chreidiúnaigh na comhlachtaí creidiúnaithe seo, ar a seal, níos mó ná 2,000 eagraíocht don sraith caighdeán ISO 9000 agus níos mó ná 150 eagraíocht do ISO 14001 faoi chreidiúnú INAB.

Tá deimhniú táirgí bia fós ina réimse borrrha suntasach a bhfuil tábhacht náisiúnta ag baint leis mar thoradh go príomha ar ráigeanna GBB agus Galar Crúb agus Béal. Mar thoradh air sin ní mór do tháirgeoirí bia na hÉireann atá ag soláthar do mhargadh an RA deimhniú ar a dtáirgí bia a fháil ón British Retail Consortium (BRC). Ina theannta, teastaíonn ó dhíoltóirí Bia na hEorpa go mbeadh ar tháirgeoirí bia na hÉireann atá ag soláthar do mhargaí na hEorpa deimhniú a fháil ar a dtáirgí bia chun riachtanais EUREPGAP a chomhlíonadh.

I 2005, choinnigh INAB creidiúnú do thrí chomhlacht deimhnithe a sholáthraíonn scéimeanna dearbhú caighdeán bia de réir riachtanas idirnáisiúnta mar an British Retail Consortium (BRC) agus scéimeanna EUREGAP, chomh maith le scéimeanna náisiúnta um dhearbhu caighdeán bia, mar scéimeanna Bhord Bia agus Bhord Iascaigh Mhara. Mar sin beidh deimhniú táirge bia fós ar cheann de réimsí borrrha gníomhaíochta INAB don todhchaí atá romhainn. Freisin, d'fhorbair an International Organisation for Standardisation (ISO) caighdeán idirnáisiúnta nua ISO 22000 do bhainistíocht sábháilteachta bhia agus táthar ag súil go mbeidh creidiúnú do tháirgí bia faoin gcaighdeán sábháilteachta bia nua sin ag teastáil ó dhíoltóirí bia thar na céad cúpla bliain eile. Ina theannta, shonraigh an Roinn Talmhaíochta agus Bia creidiúnú INAB do dheimhniú gníomhaíochta feirmeoireachta orgánaí in Éirinn, de réir Threoir an AE ar Fheirmeoireacht Orgánach agus táthar ag súil go bpríseálfaidh an INAB roinnt iarratas don scéim seo thar na céad dhá bhliain nó trí bliana eile.

Creidiúnú Fianaithe agus Comhlachtaí Fianaithe

Is é atá i bhfianú ná scrúdú na gcoinníollacha faoina lorgaítear forthairiscintí do chonarthaí móra a tháirgeann na hearnálacha uisce, fuinnimh, iompair nó teileachumarsáide (fóntais). Tá critéir an chreidiúnaithe faoi réir na Treorach Eorpaigh EN 45503 agus rialachán INAB.

Creidiúnú Comhlachtaí Scrúduithe

Creidiúnaíonn INAB comhlachtaí a bhfuil scrúdú ábhar, táirgí, feistithe, planda, próiseas, modhanna oibre nó seirbhísí agus a gcloí leis na riachtanais a shocrú agus tuairisciú ar na gníomhaíochtaí seo ina dhiaidh i measc a gcuid oibre. Ag deireadh 2005 bhí creidiúnú trí comhlachtaí cigireachta coinnithe ag an INAB agus bhí dhá iarratais ar láimh aige.

Good Laboratory Practice

Is é INAB an t-údarás faireacháin náisiúnta do chigireacht agus do dheimhniú Good Laboratory Practice (GLP) faoi I.R. Uimh. 4 de 1991 European Communities (GLP) Regulations. I rith 2005, rinne INAB seacht n-iniúchadh staidéir GLP ar áis GLP Ceanadach i Quebec ar son an European Medicines Agency arb é an t-údarás ceadúnaithe é do scaoileadh táirgí míochaine sna ballstáit AE ar fad. Freisin rinne an INAB dhá iniúchadh staidéir ar son FDA (Food and Drugs Administration) na SA, arb é an t-údarás ceadúnaithe é do scaoileadh táirgí míochaine sna Stáit Aontaithe. Ag deireadh 2005 bhí GLP Compliance Statements faoin gclár seo ag cúig áis tástála.

National Competent Body for EMAS

Is é INAB an comhlacht comharthaithe forásach in Éirinn do chlárú suímh atá ag glacadh páirte san EU Eco Management and Audit Scheme (EMAS). I rith 2005 choinnigh INAB ocht n-eagraíocht cláraithe don EMAS a fuair a gcórais bainistíochta timpeallachta deimhnithe ag EMAS cláraithe de réir an Eco Management and Audit Scheme leagtha amach i Rialachán (CE) Uimh. 761/2001 de Pharlaimint na hEorpa agus na Comhairle.

Baill Bhord an INAB 2005

Dr Marie C. Walsh, Cathaoirleach
Iar-Cheimicí Stáit, Saotharlann an Stáit

Dr Nuala Bannon¹
Cigire, An Roinn Comhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil

An tUasal Donal Connell
Iar-Leas-Uachtarán, 3Com

An Dr Fiona Kenny¹
Micribhitheolaí Comhairleach, Ospidéal Ginearálta Shligigh

An tUasal Tom Beegan
Príomhoifigeach Feidhmiúchán, Health and Safety Authority

An tUasal Richard Howell
Cigire Talmhaíochta, An Roinn Talmhaíochta agus Bia

Fiona Lalor, Uasal²
Ceann Gnóthaí Rialúcháin, An Tionscal Bia agus Dí, IBEC

An tUasal Michael Maloney
Stiúrthóir Gairneoireachta, Bord Bia

An tUasal Vagn Anderson¹
Manager of International Affairs, Danish Accreditation Body (DANAK)

An tUasal Pat O'Mahony
Príomhoifigeach Feidhmiúchán, The Irish Medicines Board

An tUasal Iain Maclean³
Iar-Stiúrthóir, Environmental Protection Agency (EPA)

Joanie Burns, Uasal³
An Roinn Comhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil

An tUasal Paul Kelly⁴
Stiúrthóir, Building Materials Federation IBEC

An Dr John O'Brien
Príomh-Fheidhmeannach, Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann

An tUasal Tom Dempsey (ex-Officio)
Príomh-Fheidhmeannach, INAB

¹ Ceaptha i Meán Fómhair 2005

² Imithe ar scor in Eanáir 2006

³ Imithe ar scor i mBealtaine 2005

⁴ Imithe ar scor i Meitheamh 2005

Dualgais Reachtúla

Baill an Bhoird

De réir Threoirlínte na Roinne Airgeadais do Ghníomhaireachtaí Stáit, cláraíonn Baill Boird Forfás a leasa i ngnóthais eile leis an Rúnaí ar a gceapachán agus i rith a dtréimhse oifige.

An tAcht um Eitic in Oifig Phoiblí, 1995 agus an tAcht um Chaighdeán in Oifigí Poiblí, 2001

De réir fhorálacha an Achta um Eitic in Oifig Phoiblí, 1995 agus an Achta um Chaighdeán in Oifigí Poiblí 2001, déanann Baill Boird Forfás ráitis suime gach bliain don Rúnaí agus tá cóipeanna soláthartha do Rúnaí an Choimisiúin, Standards in Public Office Commission.

Ina theannta, ghéill baill foirne Forfás le poist comharthaithe leis an dá Acht.

Saoráil Faisnéise (SF)

Le héifeacht ó Eanáir 2001, tá Forfás clúdaithe ag forálacha na n-Achtanna um Shaoráil Faisnéise. Bhunaigh na hAchtanna seo trí cheart reachtúil nua:

- ceart dlíthiúil do gach duine teacht ar eolas coinnithe ag comhlachtaí poiblí;
- ceart dlíthiúil do gach duine eolas oifigiúil coinnithe ag comhlacht poiblí a bhaineann leis/leí féin leasaithe nuair nach bhfuil sé críochnaithe, ceart nó míthreorach a bheith aige; agus
- ceart dlíthiúil chun cúiseanna a fháil le cinntí a thógann comhlacht poiblí agus a chuireann isteach ort féin.

Ó 2001 d'fhreagair Forfás do roinnt iarratais um Shaoráil Faisnéise.

Comhionannas

Tá Forfás geallta do pholasaí deiseanna comhionanna agus uchtaíonn sé cur chuige dearfach i dtreo comhionannais san eagraíocht. Feidhmíonn Forfás roinnt scéimeanna, ag soláthar foirne le roghanna maidir lena riachtanais gairme agus pearsanta a shroicheadh, ar nós roinnt-poist, saoire staidéir, cláir oideachasúla agus briseadh gairme.

D'fhorbraíodh polasaí ar Protection of Dignity at Work i 2003.

Acht um Rannpháirtíocht Oibrithe (Fiontair Stáit), 1988

Tá struchtúir comhairleacha an Fho-Bhoird curtha in áit ag Forfás chun cumarsáid agus struchtúr comhairleach na heagraíochta a thacú. Cuirtear fáilte roimh an Joint Participation Forum, a thionólann go míosúil, mar phróiseas dearfach ag an mbainistíocht agus ag an bhfoireann araon.

An tAcht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas, 1989

De réir an Achta um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas (1989), d'ullmhaigh Forfás ráiteas sábháilte a chuimsíonn na gnéithe go léir a chuireann isteach ar leas na foirne agus an chuariteora. Rinneadh nuachóiriú ar seo go luath i 2005.

Cairt Chliant

Rinne Forfás nuachóiriú ar a gCairt Chliant i 2004 (foilsithe ar dtús i 2000) ag leagadh amach a ngeallta d'ard chaighdeán seirbhíse dá gcliaint agus don phobal ginearálta. Áiríonn an Cairt seo modh chun déileáil le gearáin. Ní bhfuarthas aon ghearáin i 2005.

Tíosacht ar Fhuinneamh

Iarrann Forfás na maoiní is tíosaí ar fhuinneamh agus is cairdiúla don chomhshaol ó thaobh an fhuinnimh de atá ar fáil a úsáid i ngach ceantar ábhartha d'úsáid fuinnimh agus seirbhísí dá bhfoirgnimh.

An tAcht um Íoc Pras Cuntas 1997 mar a leasaíodh ag Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íocaíocht Dhéanach in Idirbhearta Tráchtála) 2002.

Leasaíodh an tAcht um Íoc Pras Cuntas 1997 (an tAcht), a tháinig i bhfeidhm ar 2 Eanáir 1998, ag Rialacháin na gComhphobal (Íocaíocht Dhéanach in Idirbhearta Tráchtála) 2002.

Tá na cleachtais íocaíochta Forfás, mar a iarradh ag an Acht, tuairiscithe thíos don bhliain dár críoch 31 Nollaig 2004.

- (a) Is é polasaí Forfás cinntiú go n-íoctar na sonraisc go léir go pras. Tá modhanna sainiúla in áit a ligeann dó sonraisc go léir a leanúint agus a chinntiú go bhfuil íocaíochtaí déanta roimh an dáta dlite. Cláraítear sonraisc go laethúil agus eisítear seiceanna mar atá ag teastáil chun íocaíochtaí prasa a chinntiú.
- (b) Comhshnaidhmeann an córas rialaithe inmheánach srianta agus modhanna dá leithéid a meastar le bheith riachtanach chun géilleadh leis an Acht a chinntiú. Áiríonn córas rialaithe inmheánach na heagraíochta smachta cuntasaióchta agus ríomhaire deartha chun aitheantas sonrasc agus conarthaí le haghaidh íocaíochta laistigh de na dátaí íocaíochta ordaithe sainmhínithe ag an Acht seo a chinntiú. Tá na smachta seo deartha chun árachas réasúnta, agus ní fíor-árachas, i gcoinne neamh-ghéilleadh ábhartha leis an Acht a sholáthar. Táirgeann Roinn na gCuntas tuarascáil a aithníonn sonraisc nach bhfuil íochta go fóill agus déantar athbhreithniú ar an dtuarascáil seo go rialta.

Tá an bhainistíocht sásta gur ghéill Forfás le forálacha an Achta i dtaobh gach gné ábhartha.

Ní raibh aon fhorbairtí ábhartha ó 1 Eanáir 2006.

Comhairlí
Comhairleacha agus
Struchtúr
Bainistíochta Forfás

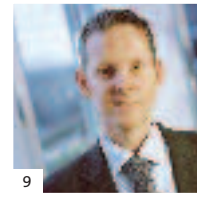
Struchtúr Bainistíochta Forfás

1

2

9

3

6

10

4

7

11

5

8

12

Rannóg um Polasaí Fiontraíochta agus Seirbhísí Corparáideacha

An Rannóg Iomaíochais

1 Martin Cronin
Príomh-Fheidhmeannach

2 Brian Cogan
Stiúrthóir Feidhmiúcháin

3 Marie Bourke
An Roinn Cánach, Airgeadais & Suirbhéanna Fiontraíochta

4 Martin Craig
An Roinn Airgeadais

5 Maria Ginnity
An Roinn Polasaí Fiontraíochta agus Cumarsáidí

6 Eamonn Kearney
An Roinn Córas

7 Michael O'Leary
An Roinn Acmhainní Daonna

8 Ignatius Rossi
An Roinn Áiseanna

9 Andrew McDowell
An Rannóg Iomaíochais

10 Adrian Devitt
An Roinn Iomaíochais Náisiúnta

11 Eoin Gahan
An Roinn Rialaithe, Polasaí Tomhaltóra agus Bonneagair

12 Martin Shanahan
Expert Group on Future Skills Needs

13

14

16

15

17

Rannóg Meabhraíochta Eolaíochta agus Polasaí Eolaíochta, Teicneolaíochta agus Nuálaíochta

- 13 Helena Acheson**
Rannóg Meabhraíochta Eolaíochta agus Polasaí Eolaíochta, Teicneolaíochta & Nuálaíochta
- 14 Seamus Bannon**
An Roinn Polasaí Nuálaíochta Náisiúnta & AE agus Suirbhéanna ETN
- 15 Peter Brabazon**
Discover, Science and Engineering Awareness Programme
- 16 Michael Fitzgibbon**
An Roinn Meastóireachta
- 17 Declan Hughes**
An Roinn um Polasaí Teicneolaíochta agus Eolaíochta Náisiúnta agus AE

18

Secretary's Office

- 18 Michael O'Leary**
Rúnaí

19

Irish National Accreditation Board

- 19 Tom Dempsey**
*Bainisteoir
Irish National
Accreditation Board*

Anne Heraty Uasal
Cathaoirleach

Expert Group on Future Skills Needs

Cathaoirleach

Anne Heraty Uasal CPL Resources PLC

Baill

An tUasal Senan Cooke	Bainisteoir, Oiliúint agus Cumarsáid	Waterford Crystal Ltd
An tUasal Jack Golden	Stiúrthóir, Acmhainní Daonna	Cement Roadstone Holdings PLC/IEI
Una Halligan Uasal	Bainisteoir, Gnóthaí Poiblí agus Rialtais d'Éirinn	Hewlett Packard
An tUasal Joe McCarthy	Stiúrthóir	Arkaon Ltd
An Dr Sean McDonagh	<i>Iar-Stiúrthóir</i>	IT Dhún Dealgan
Aileen O'Donoghue Uasal	Stiúrthóir, FSAI	IBEC
An tUasal Peter Rigney	Oifigeach Tionscail	ICTU
Linda Tanham Uasal	Eagraí Rannach	Sainordú
An Dr. Brendan Murphy ¹	Stiúrthóir	Institiúid Teicneolaíochta Chorcaí

Comhairleoirí don Ghrúpa

An tUasal Pat Hayden ²	Príomhoifigeach	An Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta
Ruth Carmody Uasal	Príomhoifigeach	An Roinn Oideachais agus Eolaíochta
An tUasal Andrew McDowell ³	Bainisteoir, An Rannóg Iomaíochais	Forfás
An tUasal Fergal Costello	Ceannaire ar Dháileadh TF	An tÚdarás um Ard-Oideachas
An tUasal Roger Fox	Stiúrthóir ar Phleanáil, Thaighde, agus Ghnóthaí AE	Fás
Ann Nolan Uasal	Príomhoifigeach	An Roinn Airgeadais
An tUasal Martin Shanhan	Ceann Rúnaíochta	Forfás

1 An Dr Brendan Murphy, Institiúid Teicneolaíochta Chorcaí a ceapadh le héifeacht ó Bhealtaine 2005

2 Pat Hayden, DETE, a tháinig in áit David Barry, DETE, le héifeacht ó Lúnasa 2005

3 Tháinig Andrew McDowell, Forfás, in áit Brian Cogan, Forfás, le héifeacht ó Lúnasa 2005

D'éirigh David Lowe, Goodbody Stockbrokers, as a phost le héifeacht ó Fheabhra 2005

An Dr. Don Thornhill
Cathaoirleach

National Competitiveness Council

Cathaoirleach

An Dr. Don Thornhill Cathaoirleach

Members

An tUasal Rory Ardagh	Stiúrthóir	Leap Broadband
An tUasal Brendan Butler	Stiúrthóir, Polasaí Sóisialta	IBEC
An tUasal Donal Byrne	Cathaoirleach	Cadbury Ireland Ltd
An tUasal Martin Cronin	Príomh-Fheidhmeannach	Forfás
An tUasal Patrick Delaney	Stiúrthóir	Small Firms Association
Thia Hennessy Uasal	Geilleagraí	Teagasc
Annette Hughes Uasal	Geilleagraí	DKM Economic Consultants
An tUasal Patrick O'Brien	Páirtí	Arthur Cox
An tUasal Seamus O'Morain	Rúnaí Cúnta	An Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta
An tUasal William Prasifka	Cathaoirleach	An tÚdarás Iomaíochta
An tUasal William Slattery	Príomh-Fheidhmeannach	State Street International (Ireland)
An tUasal Paul Sweeney	Comhairleoir Geilleagrach	Irish Congress of Trade Unions
An tUasal John Travers	Príomh-Fheidhmeannach	Forfás
An tOllamh Ferdinand von Prondzinski	Uachtarán	Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath

D'éirigh an Dr. John Fingleton, Iar-Chathaoirleach an Údaráis Iomaíochta, as a phost le héifeacht ó Mheán Fómhair 2005.

D'éirigh An tUasal Peter McLoone, Ard-Rúnaí, IMPACT, as a phost le héifeacht ó Shamhain 2005.

An tUasal Leo Enright
Cathaoirleach

Discover Science & Engineering Steering Group

Cathaoirleach

An tUasal Leo Enright Cathaoirleach

Baill

Helena Acheson Uasal	Bainisteoir, Rannóg Meabhraíochta Eolaíochta agus Polasaí Eolaíochta, Teicneolaíochta agus Nuálaíochta	Forfás
An tUasal John Cahill	Bainisteoir an Aonaid Eolaíochta agus Teicneolaíochta	FÁS
Ruth Carmody Uasal	Príomhoifigeach	Roinn Oideachais agus Eolaíochta
An Dr Sheila Donegan	Stiúrthóir, CALMAST	Institiúid Teicneolaíochta Phort Láirge
Siobhan Greer Uasal	Iar-Chathaoirleach	Irish Science Teachers' Association
Una Halligan Uasal	Bainisteoir Gnóthaí Poiblí agus Rialtais	Hewlett Packard
An tUasal Mattie McCabe*	Stiúrthóir Rúnaíochta agus Caidrimh Eachtraigh	Science Foundation Ireland
An tUasal Paul Holden	Stiúrthóir Bainistíochta	Rédacteurs Ltd
An tUasal Kevin Kernan	Ard-Stiúrthóir,	Engineers Ireland
An tUasal Matt Moran	Stiúrthóir	Pharmaceutical Ireland, IBEC
An Dr Pat Morgan	Dámh na hEolaíochta	Ollscoil na hÉireann, Gaillimh
Ellen MacCafferty Uasal	Leas-Phríomhoide	Office of Science & Technology
An tUasal Frank Turpin	Bainisteoir Oideachais	Intel Ireland
An Drj68		
Siobhán O'Sullivan	Oifigeach Idirchaidrimh agus Tacaíochta/Léachtóir in Oideachas Eolaíochta	An Dámh Bia, Eolaíochta agus Teicneolaíochta, Coláiste na hOllscoile, Corcaigh

* Thóg an tUasal Mattie McCabe áit An Dr. William Harris, Ard-Stiúrthóir, Science Foundation Ireland.

Foilseacháin – 2005/2006

Waste Management Benchmarking Study A Baseline Assessment	Meitheamh 2006
Meitheamh 2006 Report of the Small Business Forum Small Business is Big Business	Bealtaine 2006
SME Management Development in Ireland Expert Group on Future Skills Needs	Bealtaine 2006
A Baseline Assessment of Ireland's Oil Dependence	Aibreán 2006
International Trade & Investment Report 2005	Feabhra 2006
Research and Development in Ireland, 2005 – at a glance	Feabhra 2006
State Expenditure on Science and Technology and Research and Development 2004 and 2005	Feabhra 2006
Survey of Research and Development in the Higher Education Sector 2004	Eanáir 2006
Benchmarking Ireland's Broadband Performance	Nollaig 2005
Data Analysis of In-Employment Education and Training in Ireland Expert Group on Future Skills Needs	Nollaig 2005
Science Foundation Ireland: The First Years 2001-2005 Report of an International Evaluation Panel	Nollaig 2005
National Code of Practice for Managing and Commercialising Intellectual Property from Public-Private Collaborative Research Advisory Council for Science Technology and Innovation	Samhain 2005
Competitiveness Challenge National Competitiveness Council	Samhain 2005
National Skills Bulletin Expert Group on Future Skills Needs	Samhain 2005
Skills Needs in the Irish Economy: The Role of Migration Expert Group on Future Skills Needs	Deireadh Fómhair 2005
Economic Consequences of the Doha Round For Ireland	Deireadh Fómhair 2005
Annual Competitiveness Report National Competitiveness Council	Meán Fómhair 2005
Tuarascáil Bhliantúil 2004	Meitheamh 2005
Languages and Enterprise - The Demand & Supply of Foreign Language Skills in the Enterprise Sector Expert Group on Future Skills Needs	Meitheamh 2005
Business Expenditure on Research & Development (BERD) Ireland 2003/2004	Bealtaine 2005
Make Consumers Count: A New Direction for Irish Consumers Report of the Consumer Strategy Group	Bealtaine 2005
Annual Employment Survey, 2004	Aibreán 2005
An Impact Assessment of the Proposed EU Chemical Policy (REACH) on Irish Industry	Aibreán 2005
International Trade & Investment Report, 2004	Aibreán 2005

Suímh Idirlín Forfás

Tá foilseacháin Forfás agus na gcomhairlí comhairleacha neamhspleácha dá soláthraíonn sé tacaíocht riaracháin agus taighde ar fáil ar shuíomh idirlín Forfás www.forfas.ie

Cuireann na suímh idirlín a bhainistíonn Forfás eolas cuimsitheach ar obair agus clár Forfás agus a choistí comhairleacha ar fáil.

Forfás	www.forfas.ie
Advisory Council for Science, Technology and Innovation	www.sciencecouncil.ie
Expert group on Future Skills Needs	www.skillsireland.ie
Irish National Accreditation Board	www.inab.ie
National Competitiveness council	www.forfas.ie/ncc
National Consumer Agency	www.consumerconnect.ie

Suímh Idirlín Discover Science & Engineering

Discover Science & Engineering	www.science.ie
Discover Primary Science	www.primaryscience.ie
The Greenwave Mass Experiment	www.greenwave.ie
Science Week	www.scienceweek.ie
Clár Teilifíse SCOPE	www.science.ie/scope

Chun fógra a fháil go díreach ar do bhosca ríomhphoist ar na fógraí, nuacht-eisiúintí agus fhoilseacháin is deireanaí, cuir d'ainm síos le do thoil, dár bhfógraí ríomhphoist tríd ár suíomh idirlín.

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le cur i láthair Thithe an Oireachtais

Tá ráitis airgeadais Forfás don bhliain dar chríoch 31 Nollaig 2005 iniúchta agam faoin Acht um Fhorbairt Tionscail, 1993.

Tá na ráitis airgeadais, a ullmhaíodh faoi na beartais chuntasaíochta arna leagan amach sn ráitis, comhdhéanta de na Beartais Chuntasaíochta, an Cuntas Ioncaim agus Caiteachais, an Clár Comhardaithe, an Ráiteas ar Shreabhadh Airgid, Ráiteas Gnóthachan agus Caillteanas Aitheanta agus na nótaí gaolmhara.

Freagrachtaí an Bhoird agus an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste faoi seach

Tá Forfás freagrach as na ráitis airgeadais a ullmhú de réir an Achta um Fhorbairt Tionscail, 1993 agus as rialtacht n-idirbheart a chinntiú. Ullmhaíonn Forfás na ráitis airgeadais de réir Cleachtais Chuntasaíochta a nGlactar Leis go Coitianta in Éirinn. Tá freagrachtaí cuntasaíochta Chomhaltai an Bhoird leagtha amach sa Ráiteas ar Fhreagrachtaí Bhaill an Bhoird.

Is é m'fhreagrachta ná na ráitis airgeadais a iniúchadh de réir ceanglas ábhartha dlí augs rialúcháin agus Caighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (Ríocht Aontaithe agus Éire).

Tuairiscím mo thuairim le cibé an dtugann na ráitis airgeadais léargas fíorcheart de réir Cleachtais Chuntasaíochta a nGlactar Leis go Coitianta in Éirinn. Tuairiscím freisin cibé, dar liom, an raibh leabhair chúí cuntais a coinnithe. Lena chois sin, deirim cibé and dtagann na ráitis airgeadais leis na leabhair chuntais.

Tuairiscím ar aon chás ábhartha nár feidhmíodh suimeanna airgid chun na gcríoch a bhí beartaithe nó sa chás nach leanann na hidirbhearta do na húdaráis a rialaíonn iad.

Tuairiscím freisin mura bhfuil fhaisnéis agus na mínithe ar fad faighte agam agus atá riachtanach chun críocha m'iniúchta.

Scrúdaím an Ráiteas maidir le Rialú Inmheánach Airgeadais le féachaint an léirithe ar ann gur chomhlíon Forfás an Cód Cleachtais maidir le Rialú Comhlachtaí Stáit agus tuairiscím aon chás ábhartha nach ndéanann sé amhlaidh, nó más rud é go bhfuil an ráiteas mithreorach nó nach dtagann sé le faisnéis eile atá ar eolas agam de bharr na ráitis airgeadais a bheith iniúchta agam. Ní cheanglaítear orm breithniú cibé an gclúdaíonn an Ráiteas maidir le Rialú Inmheánach Airgeadais na prícaíl agus na rialú airgeadais, ná teach tar thuairim maidir le héifeachtacht na nósanna imeachta maidir le prícaíl agus rialú

An Bunús atá le mo Thuairim ar na Ráitis

I mbun m'fheidhme mar Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste, rinne mé m'iniúchadh ar na ráitis airgeadais de réir Caighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (An Ríocht Aontaithe agus Éire) arna n-eisiúint ag an mBord um Chleachtais Iniúcháireachta agus trí thagairt a dhéanamh do na nithe ar Leith is gá a chur san áireamh i ndáil le cúrsaí bainistíochta agus oibriúcháin a ghabhann le comhlachtaí Stáit. Déantar scrúdú mar chuid den iniúchadh, ar bhonn tástála, ar fhianaise a bhaineann le suimeanna agus rialtacht na n-idirbheart airgeadais a chuirtear san áireamh sna ráitis airgeadais agus leis na hidirbhearta a fhoilsítear iontu. Chomh maith leis sin, cuimsíonn an t-iniúchadh measúnacht ar na meastacháin agus ar na breitheanna suntasacha a rinneadh le linn na ráitis airgeadais a ullmhú, agus measúnacht agus ar na breitheanna suntasacha a beartais chuntasaíochta don chail atá ar chúrsaí Forfás, ar feidhmíodh na beartais sin ar bhealach leanúnach agus ar foilsíodh iad ar bhealach sásúil.

Phleanáil mé agus rinne mé m'iniúchadh as chaoi is go bhfaighinn an fhaisnéis agus na mínithe ar fad a mhead mé a bheith riachtanach ionas go mbeadh leordhóthain fianaise agam a d'fhágfadh cinnteacht réasúnach ann go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíríteas ábhartha, cibé calaíos nó neamhrialtacht nó earráid eile is cúis leis sin. I dteacht ar mo thuairim, rinne mé meastóireacht ar a shásúla, is a cuireadh faisnéis i láthair sna ráitis airgeadais san iomlán freisin.

Tuairim

Is é mo thuairim go dtugann na ráitis airgeadais léargas fíorcheart, de réir Cleachtais Chuntasaíochta a nGlactar Leis go Coitianta in Éirinn, ar riocht ghnóthaí Forfás ag 31 Nollaig 2005 agus ar a ioncam agus ar a chaiteachas don bhliain dar chríoch.

Is é mo thuairim go raibh leabhair chuntais chúí coinnithe ag Forfás. Tá na ráitis airgeadais ag teacht leis na leabhair cuntais.

John Purcell

Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

13 Meitheamh 2006

Ráitis Airgeadais

Ráiteas ar Dhualgais Bhaill an Bhoird

Do na Ráitis Airgeadais Bhliantúla 2005

Faoi Alt 7(2) den Chéad Sceideal don Acht um Fhorbairt Tionscail, 1993 tá ar Forfás, ina leithéid de fhoirm agus atá molta ag an Aire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta le cead an Aire Airgeadais, gach cuntas ceart agus coitianta a choimeád do airgead faighte nó caite aige.

Agus na ráitis airgeadais seo á ullmhú, tá se riachtanach do Forfás:

- polasaithe cuntais oiriúnacha a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach;
- cinneadh agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnta agus stuama;
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthach leantach mura bhfuil sé míchuí a cheapadh go leanfaidh Forfás ag feidhmiú;
- aon imeacht ábhartha ó Chaighdeáin Chuntasaíochta feidhmeacha a nochtach agus a mhíniú.

Tá an Bord freagrach as leabhair chuntais chearta a choimeád a taispeánann le cruinneas réasúnta a stádas airgeadais ag aon am agus a chuireann ar a chumas a chinntiú go bhfuil na ráitis airgeadais géillsineach do Alt 7(2) den Chéad Sceideal don Acht um Fhorbairt Tionscail, 1993. Tá na leabhair chuntais seo áitithe i gceanncheathrú na Gníomhaireachta, Teach Pháirc Wilton, Plás Wilton, Baile Átha Cliath 2. Tá an Bord freagrach chomh maith as a shócmhainní a chosaint agus mar sin céimeanna réasúnta a tógáil chun camastaíl agus neamhrialtachtaí eile a aithint agus a chosc.

Thar cheann an Bhoird

Eoin O'Driscoll
Cathaoirleach

Martin Cronin
Príomh Oifigeach Feidhmiúcháin

Ráiteas ar an gCóras Rialaithe Airgeadais Inmheánaigh

Thar cheann an Bhoird glacaim lenár bhfreagracht as cinntiú go bhfuil córas rialaithe airgeadais inmheánaigh cuí á choimeád agus á chur i bhfeidhm sa Ghníomhaireacht.

Ní féidir leis an gcóras ach deimhniú réasúnta a sholáthar seachas deimhniú cinnte dearfa go bhfuil sócmhainní cosanta, idirbhearta údaraithe agus taifeadta i gceart, agus go bhfuil dearmadaí ábhartha coiscithe nó aitheanta in am nó i dtréimhse tráthúil.

Tá céimeanna tógtha ag an mBord lena chinntiú go bhfuil timpeallacht rialaithe cuí in áit trí:

- Ghnáthaimh fhoirmiúla a bhunú chun monatóireacht a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí agus chun sócmhainní na heagraíochta a chosaint;
- Dhualgais agus cumhachtaí bainistíochta a shainmhíniú go soiléir;
- Chultúr freagrachta a fhorbairt trasna na leibhéal uile den eagraíocht.

Tá próiseas bunaithe ag an mBord chun rioscaí gnó a aithint agus a mheas trí:

- Nádúir méid agus impleacht an riosca atá i gcoinne an chomhlachta a aithint, ag cur san áireamh an méid agus na catagóirí a bhraitheann siad a bheadh inghlachta;
- Mheasúnú a dhéanamh ar an seans go dtarlóidh an riosca;
- Oibriú go dlúth leis an Rialtas agus le Gníomhaireachtaí éagsúla lena chinntiú go bhfuil tuiscint soiléir ar spriocanna Forfás agus tacaíocht do straitéisí Forfás chun na spriocanna sin a bhaint amach.

Tá an córas rialaithe airgeadais inmheánaigh bunaithe ar chreatlach de eolas bainistíochta rialta, ghnáthaimh riaracháin leis an leithscaradh de dhualgais san áireamh, agus chóras tiomnaithe agus freagrachta. Go mór mhór tá:

- Córas cuimsitheach buiséadaithe le buiséad bliantúil atá athbhreithnithe agus aontaithe ag an mBord;
- Athbhreithniú rialta ag an mBord agus tuarascálacha airgeadais tréimhsiúla agus bliantúla a thaispeánann feidhmíocht airgeadais i gcoinne réamhaisnéisí;
- Spriocanna a leagadh síos chun feidhmíocht airgeadas agus eile a thomhas;
- Smachta foirmiúla bainistíochta tionscadail.

Tá an feidhm iniúchta inmheánaigh tugtha amach ag Forfás, a oibríonn de réir an Framework Code of Best Practice atá leagtha amach sa Code of Practice on the Governance of State Bodies agus a thuirscíonn díreach chuig an gCoiste Iniúchta. Tá obair an iniúchta inmheánaigh curtha ar an eolas trí anailís den riosca a bhfuil os comhair an chomhlachta, agus tá na pleananna iniúchta inmheánaigh bliantúla bunaithe ar an anailís seo. Tá an anailís riosca agus an plean iniúchta inmheánaigh molta ag an gCoiste Iniúchta. Tionóla an Coiste Iniúchta go ráithiúil chun athbhreithniú a dhéanamh leis an Iniúcháir Inmheánach ar thorthaí a gcuid iniúchta agus chun fóntacht agus éifeachtacht leantach an chórais Rialaithe Airgeadais Inmheánaigh a chinntiú.

Tá athbhreithniú agus monatóireacht ar éifeachtacht an chórais rialaithe airgeadais inmheánaigh curtha ar an eolas ag obair an iniúcháir inmheánaigh agus ag an gCoiste Iniúchta a dhéanann maoirseacht ar obair an iniúcháir inmheánaigh agus ar an rialú a chleachtann na bainisteoirí feidhmíocháin laistigh de Forfás atá freagrach as forbairt agus cothabháil na creatlaí rialaithe airgeadais. Dearbhaím go ndearna an Bord athbhreithniú ar an gcóras rialaithe airgeadais inmheánacha, maidir leis an bhliain go 31 Nollaig 2005.

Sínithe thar cheann an Bhoird

Eoin O'Driscoll

Cathaoirleach

Polasaithe Cuntasaíochta

Achtanna um Fhorbairt Tionscail 1993, 1995, 1998 agus 2003

Forfás, an bord comhardaithe agus comhairleach polasaí do fhorbairt tionsclaíochta agus eolaíocht agus teicneolaíocht in Éirinn, Bunaíodh Forfás ar an 1 Eanáir, 1994, faoi fhorálacha an Achta um Fhorbairt Tionscail 1993, mar atá leasaithe ag reachtaíocht ina dhiaidh sin. Is é an comhlacht trína thiomnaítear cumhachtaí go Enterprise Ireland, chun tionscal dúchais a chur chun cinn, agus do IDA Ireland, don chun chur cinn de infheistíocht isteach.

Chomh maith lena phríomh fheidhm chomhairleach agus comhordaithe, tá freagracht breise ag Forfás as costas pinsin do bhaill fhoirne scortha ó Forfás, IDA Ireland, Enterprise Ireland, Science Foundation Ireland agus roinnt iar-ghníomhaireachtaí ar leith eile, faoi na hAchtanna um Fhorbairt Tionscail 1993, 1998 agus 2003, mar atá leagtha amach i Nóta 7 de na Ráitis Airgeadais seo.

(1) Bunús na Cuntasaíochta

Tá na Ráitis Airgeadais seo ullmhaithe faoin gcoinbhinsiún costais stairiúil san fhoirm molta ag an Aire Fiontar, Trádála agus Fostaíochta le cead an Aire Airgeadais faoin Acht um Fhorbairt Tionscail 1993. Tá na Ráitis Airgeadais ullmhaithe ar bhonn fabhráithe, ach amháin nuair atá sé ráite thíos agus tá siad de réir cleachtadh cuntasaíochta inghlactha go coitianta. Glactar Caighdeáin Tuairiscithe Airgeadais molta ag an mBord um Chaighdeáin Chuntasaíochta faoi mar a thagann siad i bhfeidhm.

(2) Aitheantas Ioncaim

Léiríonn ioncam ó Dheontas Oireachtais fáltais airgid tirim sa bhliain.

(3) Sócmhainní Seasta agus Dímheas

Tá Sócmhainní Seasta déanta suas de shócmhainní seasta inláimhsithe atá faoi úinéireacht Forfás agus atá tuairiscithe ar chostas lúide dímheas carntha. Tá dímheas ríofa chun costas shócmhainní seasta a dhíscríobh thar a saolta úsáideacha measta. Tá Fearais, Feistis agus Trealamh Ríomhaire faoin tairseach caipitlithe de €1,000 caite sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais sa bhliain ina gceannaítear iad.

(4) Cuntas Caipitiúil

Léiríonn an Cuntas Caipitiúil an maoiniú neamh-amúchta úsáidte chun Sócmhainní Seasta a cheannach.

(5) Airgeadraí Coigríche

Tá sócmhainní agus fiachais airgeadaíochta ainmnithe in airgeadraí eachtracha aistrithe ag na rátaí malairte i bhfeidhm ar dáta an chláir chomhardaithe. Tá ioncaim agus costais aistrithe ag na rátaí malairte i bhfeidhm ar dáta na n-idirbheart bunúsaigh.

(6) Costais Phinsin

Oibríonn Forfás ceithre scéim pinsin sochair sainmhínithe neamh-mhaoinithe, atá maoinithe go bliantúil ar bhonn íoc mar a théann tú ó airgid atá ar fáil dó, airgid soláthartha ag an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta agus ó ranníocaíochtaí bainte ó tuarastail fhoirne san áireamh. Ina theannta, íocann dhá scéim sochair sainmhínithe deolchaire scoir agus pinsean bhliantúil, socraithe ag am scoir. Tá méaduithe pinsin infheidhme do bhaill sna scéimeanna seo maoinithe ar bhonn íoc mar a théann tú ó airgid soláthartha ag an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta.

Léiríonn costais phinsin na sochair atá tuillte ag fostaithe sa tréimhse agus taispeántar iad glan ó ranníocaíochtaí pinsin foirne atá coinnithe ag Forfás. Aithnítear méid a fhreagraíonn don táille pinsin mar ioncam sa mhéid is go bhfuil sé inathghafa, agus cúitithe ag deontais faighte sa bhliain chun íocaíochtaí pinsin a ghlanadh.

Léirítear gnóthachain agus cailiteanais achtúire a thagann suas ar fhiachais scéime sa Ráiteas um Ghnóthachain agus Cailiteanais Aitheanta agus aithnítear coigeartú comhfhreagrach sa mhéid atá inathghafa ón Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta.

Seasann fiachais pinsin don luach reatha d'íocaíochtaí pinsin sa todhchaí tuillte ag foireann go dtí seo. Seasann maoiniú pinsin atá ar athló an tsócmhainn comhfhreagrach a bheidh aisghafa i dtréimhsí sa todhchaí ón Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta.

De réir riachtanais an FRS17 – aithníonn an Sochair Scoir, an Cuntas Ioncaim agus Caiteachais, Ráiteas um Ghnóthachain agus Cailiteanais Aitheanta agus an Clár Comhardaithe idirbhearta pinsin, gluaiseachtaí agus comharduithe a bhí taispeánta roimhe mar nóta do na Ráitis Airgeadais amháin. Dá bharr sin, tosaíodh figiúirí na bliana comhfhreagraí arís.

(7) Léasanna Oibríochta

Tá cíos faoi léasanna oibríochta tuairiscithe de réir mar a thagann siad isteach.

Cuntas Ioncaim agus Caiteachais

Bliain dar Críoch 31 Nollaig 2005

	Nótaí	2005 €'000	2004 €'000
Mar a Athshonraítear			
Ioncam			
Deontas Oireachtais	1	27,576	22,395
Táillí Gairmiúla – National Accreditation Board	2	767	742
Eile	3	779	692
Cláir Rannacha	5	3,431	2,290
Maoiniú ar Athló Glan	7 (c.ii)	29,382	31,199
		61,935	57,318
Caiteachas			
Riarachán agus Costais Ghinearálta	4	15,115	13,710
Dímheas	6	215	216
Costais Phinsin	7 (c.iii)	43,144	41,035
Cláir Rannacha	5	3,431	2,290
		61,905	57,251
Farasbarr don Bhliain		30	67
Iarmhéid ag tosach na bliana		1,758	1,591
Aistriú (go)/ón gCuntas Caipitiúil	8	(19)	100
Iarmhéid ag deireadh na bliana		1,769	1,758

RÁITEAS AR NA GNÓTHACHAIN AGUS CAILLTEANAIS AITHEANTA IOMLÁNA

Farasbarr don Bhliain		30	67
(Caillteanas) Achtúire ar Fhiachais Phinsin	7 (c.iii)	(132,845)	(85,324)
Coigeartú do Mhaoiniú ar Athló	7 (c.iii)	132,845	85,324
Farasbarr Iomlán don Bhliain		30	67

Tá na Polasaithe Cuntasaíochta, an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid agus na Nótaí 1 go 15 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

Thar cheann an Bhoird:

Martin Cronin

Príomh Oifigeach Feidhmiúcháin

Eoin O'Driscoll

Cathaoirleach

Clár Comhardaithe

Ar 31 Nollaig 2005

	Nótaí	2005 €'000	2004 €'000
Mar a Athshonraítear			
Sócmhainní Seasta			
Sócmhainní Seasta Inláimhsithe	6	278	259
Sócmhainní Seasta Iomlán		278	259
Sócmhainní Reatha			
Cuntais Fhála	9	3,748	5,048
Banc		40	48
		3,788	5,096
Cuntais Iníoctha	10	2,019	3,338
Sócmhainní Reatha Glan		1,769	1,758
Sócmhainn Maoinithe ar Athló	7 (c.iv)	817,742	657,477
Fiachas Pinsin	7 (c.v)	(817,742)	(657,477)
Sócmhainní Iomlána Lúide Fiachais Reatha		2,047	2,017
Léirithe Ag:			
Cuntas Caipitiúil	8	278	259
Cuntas Ioncaim agus Caiteachais		1,769	1,758
		2,047	2,017

Tá na Polasaithe Cuntasaíochta, an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid agus na Nótaí 1 go 15 mar chuid de na Ráitis Airgeadais seo.

Thar cheann an Bhoird:

Eoin O'Driscoll
Cathaoirleach

Martin Cronin
Príomh Oifigeach Feidhmiúcháin

Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid

Bliain dar Críoch 31 Nollaig 2005

	Nótaí	2005 €'000	2004 €'000
Mar a Athshonraítear			
Réiteach de Ghluaiseacht Ghlan don Bhliain go Sreabhadh Airgid Tirim ó Oibríochtaí			
Gluaiseacht Ghlan don Bhliain		30	67
Ús Bainc		(31)	(40)
(Brabús)/Caillteanas ar Chur de Láimh de Shócmhainní		(3)	20
Cuntais Fhála			
- Sócmhainní Seasta Inláimhsithe	6	215	216
(Méadú)/Laghdú i gCuntais Fhála		1,300	(624)
Méadú/(Laghdú) i gCuntais Iníoctha		(1,319)	423
Sreabhadh Airgid Tirim ó Oibríochtaí		192	62

Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid

Sreabhadh Airgid Tirim ó Oibríochtaí		192	62
Aischiur ar Infheistíocht agus Fónamh ar Mhaoiniú			
Ús Bainc		31	40
Sreabhadh Airgid roimh Chaiteachas Caipitiúil		223	102
Maoiniú Caipitiúil			
Sócmhainní Seasta Inláimhsithe a Chur de Láimh		3	-
Sócmhainní Seasta Inláimhsithe a Cheannach	6	(234)	(136)
Sreabhadh Airgeadais tar éis Caiteachais Chaipitiúil		(8)	(34)
(Laghdú)/Méadú in Airgead Tirim		(8)	(34)

Réiteach de (Laghdú)/Méadú in Airgead go Airgead sa Bhanc

Gluaiseacht in Airgead Tirim don Bhliain		(8)	(34)
Airgead sa Bhanc ar 1 Eanáir		48	82
Airgead sa Bhanc ar 31 Nollaig		40	48

Nótaí do na Cuntais

Bliain dar Críoch 31 Nollaig 2005

(1) Deontas Oireachtais

	2005 €'000	2004 €'000
Forfás		
Riarachán agus Costais Ghinearálta	27,576	22,395

- a) Faoi Alt 35 den Acht um Fhorbairt Tionscail (Science Foundation Ireland), 2003, ní chóir don mhéid comhiomlán de na deontais tugtha ag an Aire do Forfás agus dá Ghníomhaireachtaí, chun cur ar a gcumas a ndualgais agus bhfiachais a scaoileadh, dul thar €3,400,000,000. Ar 31 Nollaig, 2005 ba é an méid comhiomlán a cuireadh ar fáil ná €2,467,326,030.
- b) Faoi Alt 14(3) den Acht um Fhorbairt Tionscail, 1986, Alt 37 den Acht um Fhorbairt Tionscail, 1969, agus Ailt 2 agus 3 den Acht um Fhorbairt Tionscail, 1977, ní chóir don mhéid comhiomlán de na deontais tugtha ag an Aire do Forfás agus dá Ghníomhaireachtaí, chun cur ar a gcumas a ndualgais agus bhfiachais a chomhlíonadh maidir le bunairgead agus ús ar scór Ráthaíochta Iasachta faoi aon cheann de na hailt seo, dul thar €158,717,260. Ar 31 Nollaig, 2005 ba é an méid comhiomlán a cuireadh ar fáil ná €13,547,211.

(2) Táillí Gairmiúla – National Accreditation Board

Bunaíodh an Irish National Accreditation Board (INAB) mar Choiste de Forfás faoi Alt 10 den Acht um Fhorbairt Tionscail, 1993 mar a leasaíodh ag Alt 46 den Acht um Fhorbairt Tionscail (Enterprise Ireland), 1998 chun na feidhmeanna sainmhínithe thíos a dhéanamh.

Is é an comhlacht náisiúnta é atá freagrach as an gcreidiúnú de eagraíochtaí bainteach le calabrú, scrúdú, agus deimhniú cáilíochta, táirge, agus córais bhainistíochta pearsanta in Éirinn agus tá sé mar an údarás reachtúil monatóireachta géilliúlachta GLP (Good Laboratory Practice) chomh maith. Tá Táillí Gairmiúla ginte ó na gníomhaíochtaí seo atá bainteach le comhlachtaí deimhniúcháin agus saotharlanna a mheas. Tá na costais a bhaineann leis an ioncam seo a gineadh curtha san áireamh faoin gceannteideal caiteachais ábhartha.

(3) Ioncam Eile

	2005 €'000	2004 €'000
Ioncam Cíosa	743	637
Ioncam Ilchostais	5	15
Ús Bainc	31	40
Iomlán	779	692

Nótaí do na Cuntais (ar lean)

Bliain dar Críoch 31 Nollaig 2005

(4) Riarachán agus Costais Ghinearálta	2005	2004
	€'000	€'000
Luach Saothair agus Costais Bhaill an Bhoird	301	289
Costais Phá	7,318	6,897
Costais Phearsanra Eile	366	380
Costais Taistil	427	470
Seirbhísí Gairmiúla agus Sainithe	886	855
Taighde agus Staidéir	1,178	1,289
Cíosanna, Rátaí, Deisiúcháin agus Cothabháil ¹	2,245	1,984
Costais Oibríochta Eile	1,663	1,435
Office of the Chief Science Adviser ²	351	96
Interim National Consumer Agency ³	362	-
Táille Iniúchta	18	15
Iomlán	15,115	13,710
I gCostais Phá tá:		
Pá agus Tuarastail	6,785	6,420
Costais Leasa Shóisialaigh	393	371
Costais Phinsin	140	106
Iomlán	7,318	6,897

- Tá siad seo glan ó chíos faighte ó fo-thionntaí de fhoirgnimh a bhíodh mar cheanncheathrúna an Industrial Development Authority roimhe.*
- Bhunaigh an Rialtas an Office of the Chief Science Adviser ar 1 Meán Fómhair 2004 chun comhairle shainiúil neamhspleách a chur ar fáil ar aon ghné de Eolaíocht, Theicneolaíocht agus Nuálaíocht (ETN) mar a iarr an Rialtas. Maidir le na feidhmeanna seo oibríonn sé go neamhspleách ó agus nil sé freagrach don Bhord ná le bainistíocht Forfás. Tá riachtanais buiséad lá go lá na hOifige CSA agus a fhoireann maoinithe ag Forfás. Tuairiscíonn Oifig an CSA do Phríomh Oifigeach Feidhmiúcháin Forfás ar shaincheisteanna riaracháin agus tá air cloí le polasaithe agus gnáthaimh Forfás agus dualgais rialachais eile.*
- Tá Forfás ag riaradh gníomhaíochtaí an Interim National Consumer Agency ar shon na Roinne Fiontar, Trádála agus Fostaíochta. Is é méid iomlán an caiteachais ar an gclár seo i 2005 ná €542,000 – €362,000 maoinithe ó acmhainní Forfás agus €180,000 de mhaoiniú díreach ón Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta (Nóta 5).*

(5) Cláir Rannacha - Ioncam agus Caiteachas

Tá na Cláir seo riartha ag Forfás, thar ceann na gcomhlachtaí maoinithe liostáilte thíos:

Clár		2005	2004
		€'000	€'000
Discover Science & Engineering	1	2,471	1,751
Expert Group on Future Skills Needs	2	525	324
Comhairle Bitheitice na hÉireann	3	255	215
Interim National Consumer Agency	4	180	-
Iomlán		3,431	2,290

Details of Funding Bodies:

- Oifig Eolaíochta & Teicneolaíochta na Roinne Fiontar, Trádála & Fostaíochta
- Ciste Náisiúnta Traenála na Roinne Fiontar, Trádála & Fostaíochta
- An Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta
- An Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta

Nótaí do na Cuntais (ar lean)

Bliain dar Críoch 31 Nollaig 2005

(6) Sócmhainní Seasta Inláimhsithe	Trealamh Ríomhaire €'000	Feithiclí Mótair €'000	Fearais agus Feistis €'000	Iomlán €'000
COSTAS				
Ar 1 Eanáir 2005	1,380	59	3,388	4,827
Breise	158	-	76	234
Cur de láimh	(57)	-	(76)	(133)
Ar 31 Nollaig 2005	1,481	59	3,388	4,928
DÍMHEAS				
Ar 1 Eanáir 2005	1,279	44	3,245	4,568
Táille don Bhliain	120	15	80	215
Cur de láimh	(57)	-	(76)	(133)
At 31 Nollaig 2005	1,342	59	3,249	4,650
MÉID GLAN DE RÉIR AN LEABHAIR				
Ar 1 Eanáir 2005	101	15	143	259
Gluaiseacht Ghlan don Bhliain	38	(15)	(4)	19
Ar 31 Nollaig 2005	139	-	139	278

Tá an costas de Shócmhainní Seasta Inláimhsithe díscríofa ag tráthchoda cothroma thar a saolta úsáideacha ionchais mar seo a leanas:

(i)	Trealamh Ríomhaire	3 bliain
(ii)	Feithiclí Mótair	4 bliain
(iii)	Fearais agus Feistis	5 bliain

Nótaí do na Cuntais (ar lean)

Bliain dar Críoch 31 Nollaig 2005

(7) Aoisliúntas

- (a) Tá Forfás freagrach as na costais phinsin do bhaill fhoirne scortha Forfás, IDA Ireland, Enterprise Ireland, Science Foundation Ireland agus roinnt iar-ghníomhaireachtaí eile, faoi na hAchtanna um Fhorbairt Tionscail 1993, 1998 agus 2003. Tagann na costais seo suas faoi théarmaí na scéimeanna seo a leanas -

SCÉIM	FOIREANN CLÚDAITHE	CINÉAL
Forfás	Clúdaíonn scéim Forfás na catagóirí foirne seo a leanas i Forfás agus a Ghníomhaireachtaí - (a) foireann earcaithe suas go dtí 5 Aibreán 1995 a tháinig i dteideal pinsean tar éis an dáta sin, (b) foireann earcaithe tar éis 5 Aibreán 1995, (c) roinnt bheag foirne a bhí clúdaithe cheana faoi Scéim Aoisliúntais an Gharda Síochána, (d) roinnt bheag foirne a bhí clúdaithe cheana ag Scéimeanna FÁS/AnCO.	Ranníocaíoch, Sochar Sainmhínithe, Neamh-mhaoinithe. Tá roinnt bheag dóibh seo atá i gcatagóir (b) san áireamh ar bhonn neamh-ranníocaíoch.
Industrial Development Authority mar a bhí	Foireann de chuid an IDA mar a bhí agus iad siúd earcaithe ag Forfás agus a Ghníomhaireachtaí sna gráid chuí idir 1 Eanáir 1994 agus 5 Aibreán 1995.	Ranníocaíoch, Sochar Sainmhínithe. Maoinithe chun costais phinsin a chomhlíonadh ag am scoir. Tá méaduithe iar-scoir neamh-mhaoinithe agus íoctha ag Forfás ó Dheontais Oireachtais.
Eolas mar a bhí	Foireann Eolas mar a bhí (seachas iad siúd clúdaithe ag an iar-scéim NBST thíos) agus iad siúd earcaithe ag Forfás agus a Ghníomhaireachtaí sna gráid chuí idir 1 Eanáir 1994 agus 5 Aibreán 1995.	Neamh-Ranníocach, Sochar Sainmhínithe, Neamh-mhaoinithe.
National Board for Science and Technology (NBST) mar a bhí	Roinnt bheag foirne den NBST mar a bhí ag obair ar 31 Nollaig 1987.	Ranníocaíoch, Sochar Sainmhínithe, Neamh-mhaoinithe.
Irish Goods Council mar a bhí	Roinnt bheag foirne den Irish Goods Council mar a bhí ag obair ar 31 Lúnasa 1991.	Ranníocaíoch, Sochar Sainmhínithe. Maoinithe chun costais phinsin a chomhlíonadh ag am scoir. Tá méaduithe iar-scoir neamh-mhaoinithe agus íoctha ag Forfás ó Dheontais Oireachtais.
An Bord Tráchtála (ABT) mar a bhí	Foireann de chuid an ABT mar a bhí (seachas iad siúd clúdaithe ag scéim an Irish Goods Council thuas) a bhí i dteideal pinsin ar 22 Iúil 1998.	Ranníocaíoch, Sochar Sainmhínithe, Neamh-mhaoinithe.

Seachas an Irish Goods Council Scheme a bhíodh ann, tá Scéimeanna Céilí agus Leanaí san áireamh sna Scéimeanna eile go léir.

- (b) Comhlíonann Forfás na costais ghlan a thagann ó ghnáthscoir. Íoctar iad seo as ioncam reatha. Úsáidtear ranníocaíochtaí a fhaigheann Forfás óna fhoireann sna scéimeanna ranníocacha neamh-mhaoinithe léirithe thuas chun fiachais phinsin leanúnacha a mhaoiniú i bpáirt.

Nótaí do na Cuntais (ar lean)

Bliain dar Críoch 31 Nollaig 2005

(7) Aoisliúntas (ar lean)

(c) FRS 17 Socair Scoir

Do thréimhsí cuntasáíochta ag críochnú ar nó tar éis 1 Eanáir 2005, beidh sé riachtanach de réir Financial Reporting Standard 17 (FRS17) do ráitis airgeadais na sócmhainní agus fiachais a thagann ó dhualgais aoisliúntais an fhostóra a thaispeáint ar luach cothrom chomh maith le haon mhaoiniú bainteach agus aitheantas a thabhairt do na costais de shocair aoisliúntais a chur ar fáil sna thréimhsí cuntasáíochta ina bhfuil siad tuilte ag na fostaithe.

Tá an luacháil atá úsáidte le haghaidh nochtadh FRS17 bunaithe ar luacháil achtúire iomlán ar 31 Nollaig 2005 a rinneadh ag achtúire cháilithe neamhspleách chun aird a thógáil de na riachtanais den FRS17 d'fhonn fiachais na scéime ar 31 Nollaig 2005 a mheas. Is iad seo a leanas na toimhde airgeadais a úsáideadh chun fiachais scéime faoi FRS17 a ríomh:

(c.i) Modh luachála:	Aonad Measta:			
	2005	2004	2003	2002
Ráta Lascaine	4.10%	4.70%	5.25%	5.50%
Méaduithe Tuarastail	4.00%	4.00%	4.00%	4.00%
Méaduithe Pinsin	3.50%	3.50%	3.50%	3.50%
Ráta Boilscithe	2.25%	2.25%	2.25%	2.25%

Ba é margadhluach na sócmhainní sna scéimeanna pinsin, an dáta aischuir ionchais agus fiachais na scéime ar 31 Nollaig, 2005 ná:

	Aischuir Ionchais 2005	Aischuir Ionchais 2004	Margadhluach ar 31 Nollaig 2005 €'000s	Margadhluach ar 31 Nollaig 2004 €'000s
Cothromais	7.10%	7.30%	141,610	112,879
Bannaí	3.10%	3.80%	21,772	21,999
Maoin	6.00%	5.30%	13,495	11,379
Eile	2.50%	3.00%	3,059	5,462
			179,936	151,719
Luach Reatha fhiachais na scéime pinsin			997,678	809,196
Easnamh glan sa scéim phinsin			(817,742)	(657,477)
Fiachas cánach iarchurtha coibhneasta			-	-
Sócmhainn/(fiachas) pinsin glan			(817,742)	(657,477)

(c.ii) Maoiniú Glan ar Athló do Phinsin sa bhliain	2005 €'000s	2004 €'000s
Maoiniú inathghafa maidir le costais pinsin na bliana reatha	47,774	43,514
Íocaíochtaí pinsin agus ranníocaíochtaí fostaithe (maoinithe)	(18,392)	(12,315)
	29,382	31,199

Nótaí do na Cuntais (ar lean)

Bliain dar Críoch 31 Nollaig 2005

(7) Aoisliúntas - FRS 17 Sochair Scoir (ar lean)

(c.iii) Anailís na táille phinsin iomláin	2005 €'000s	2004 €'000s
Costais Sheirbhíse	19,586	17,320
Ús ar Fhiachais na Scéime Phinsin	28,188	26,194
Ranníocaíochtaí Fostaithe	(4,630)	(2,479)
	<u>43,144</u>	<u>41,035</u>
 Anailís ar Chostais Sheirbhíse		
Costas Seirbhíse Reatha	19,385	16,212
Sean-Chostas Seirbhíse	201	1,108
	<u>19,586</u>	<u>17,320</u>
 Anailís ar Ús ar Fhiachais na Scéime Phinsin		
Ús ar fhiachais na scéime	37,972	36,023
Aiscur ionchais ar shócmhainní na scéime	(9,784)	(9,829)
	<u>28,188</u>	<u>26,194</u>
 Anailís ar an méid aitheanta sa ráiteas de ghnóthachain agus cailteanais aitheanta iomlána		
Aiscur iarmhír lúide aiscur ionchais ar shócmhainní na scéime	20,260	3,429
Gnóthachain agus (cailteanais) taithí	(51,159)	(19,547)
Athrú i bhfoshuíomh	(101,946)	(69,206)
	<u>(132,845)</u>	<u>(85,324)</u>

(c.iv) Aithníonn Forfás na méideanna seo mar shócmhainn atá comhfhreagrach don fhiachas neamh-mhaoinithe atá ar athló do phinsin ar bhonn an tacair thoimhde atá tuairiscithe thuas agus líon iar-eachtraí. Tá an bonn reachtúil do bhunú na scéimeanna aoisliúntais, agus an polasaí agus cleachtas atá i bhfeidhm i láthair na huaire maidir le pinsin na seirbhíse phoiblí a mhaoiniú chomh maith le ranníocaíochtaí déanta ag fostaithe agus an próiseas meastacháin bliantúil san áireamh sna heachtraí seo. Níl aon fhianaise ag Forfás nach leanfaidh an polasaí maoinithe seo suimeanna dá leithéid a chomhlíonadh de réir an chleachtais reatha.

Is é an tsócmhainn maoinithe atá ar athló do phinsin mar a bhí ar 31 Nollaig 2005 ná €818 milliún (2004: €657 milliún).

Tá cainníocht an fhiachais bunaithe ar na toimhde airgeadais atá leagtha amach i Nóta 7 (c.i). Tá na toimhde atá in úsáid, atá bunaithe ar chomhairle achtúire ghairmiúil, molta don Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta ach ní aontaítear go foirmiúil orthu leis an Roinn.

Nótaí do na Cuntais (ar lean)

Bliain dar Críoch 31 Nollaig 2005

(7) Aoisliúntas - FRS 17 Sochair Scoir (ar lean)

(c.v) Tá anailís ar an ngluaiseacht in easnamh i rith na bliana mar seo a leanas:	2005	2004
	€'000s	€'000s
Easnamh ag tosach na bliana	(657,477)	(547,201)
Costas seirbhíse reatha	(19,385)	(16,212)
Íocaíochtaí neamh-mhaoinithe do phinsinéirí	17,185	15,598
Ranníocaíochtaí (maoinithe)	3,169	2,964
Sean-chostas seirbhíse	(201)	(1,108)
Ioncam/(táilli) airgeadais eile	(28,188)	(26,194)
Gnóthachan/(caillteanas) achtúire	(132,845)	(85,324)
Easnamh ag deireadh na bliana	(817,742)	(657,477)

(c.vi) Stair ghnóthachain agus cailteanais taitithe	2005	2004	2003	2002
An difríocht idir an t-aischur ceaptha agus iarbhír ar shócmhainní scéime				
méid (€'000)	20,260	3,429	7,327	(39,724)
céatadán na sócmhainní scéime	11.3%	2.3%	5.2%	-31.5%
(Gnóthachain)/Cailteanais taitithe ar fhiachais na scéime				
méid (€'000)	(51,159)	(19,547)	(65,770)	(5,890)
céatadán an luacha reatha de scéimeanna fiachais	-5.1%	-2.4%	-9.6%	-1.0%
Méid iomlán aitheanta in STRGL				
méid (€'000)	(132,845)	(85,324)	(86,977)	(89,634)
céatadán an luacha reatha de scéimeanna fiachais	-13.3%	-10.5%	-12.6%	-15.8%

(d) Tionchar an Athraithe ar Pholasáí Cuntasaíochta

Tá tionchar an athraithe sa pholasáí cuntasaíochta ag teacht ón tabhairt isteach de FRS17 chun costais na bpinsean tuillte sa bhliain a aithint mar chaiteachas in ionad na híocaíochtaí a tugadh do phinsinéirí, agus méid maoinithe comhfhreagrach. Ina theannta, aithníonn an Clár Comhardaithe an fiachas charnach do phinsin tuillte ag fostaithe mar a bhí ar 31 Nollaig 2005 in éineacht le sócmhainn comhfhreagrach, cé go raibh an fiachas seo nochta cheana ag nóta amháin.

(8) Cuntas Caipitiúil

	€'000	€'000
Ar 1 Eanáir 2005		259
Aistriú go dtí/ó Cuntas Ioncaim agus Caiteachais		
- Breis Costais	234	
- Cur de láimh Costais	(133)	
- Breis Dímheasa	(215)	
- Cur de láimh Dímheasa	133	
		19
Ar 31 Nollaig 2005		278

Nótaí do na Cuntais (ar lean)

Bliain dar Críoch 31 Nollaig 2005

(9) Cuntais Fhála	2005 €'000	2004 €'000
Féichiúnaithe Ginearálta	1,950	3,068
Réamh-íocaíochtaí	1,586	1,725
Iarmhéideanna Idir-Ghníomhaireachta	212	255
Iomlán	3,748	5,048

San áireamh i bhFéichiúnaithe Ginearálta tá €585,885 (2004: €1,579,905) CBL inathghabhála ag Forfás thar ceann Ghrúpa CBL Forfás (Forfás, IDA Ireland & Enterprise Ireland).

Interagency Balances represents amounts due, if any, from the Forfás Agencies (IDA Ireland, Enterprise Ireland and Science Foundation Ireland).

(10) Cuntais Iníochta	2005 €'000	2004 €'000
Féichiúnaithe Ginearálta	248	24
Fabhráithe	979	1,101
Párolla	8	58
Iarmhéideanna Idir-Ghníomhaireachta	784	2,155
Iomlán	2,019	3,338

Léiríonn Iarmhéideanna Idir-Ghníomhaireachta méideanna dlite, má tá aon ceann, do Ghníomhaireachtaí Forfás (IDA Ireland, Enterprise Ireland agus Science Foundation Ireland) agus tá CBL iníochta de €620,696 san áireamh (2004: €1,850,212) go IDA Ireland agus Enterprise Ireland, nuair atá sé aisíochta ag an Ard-Bhailitheoir.

(11) Gealltanais faoi Léasanna Oibríochta

Tá táille ghlan de €1,497,000 (2004: gearrtha maidir le léasanna oibríochta ar fhoirgnimh i gcuntais Forfás. Tá gealltanais ag Foras de €7,158,000 le n-íoc i rith 2006 maidir le léasanna atá ag dul in éag mar atá leagtha amach thíos. Roinnfear costais ag éirí ó na gealltanais seo i 2006 idir Ghníomhaireachtaí Forfás agus tionóntaí i gcomhréir le spás oifige comhaontaithe gafa. Tá scair ghlan Forfás de na costais seo i 2006 ceaptha a bheith timpeall €2,484,000.

	€'000
(i) 2006	153,000
(ii) 2007 - 2010	-
(iii) 2011 Ar aghaidh	7,005,000

Nótaí do na Cuntais (cont.)

Bliain dar Críoch 31 Nollaig 2005

(12) Cánachas

Díolmhaíonn Alt 227 den Acht Comhdhlúite Cánacha, 1997, Forfás ó thuilleadh cánachais ar ioncam cíosa Chás IV agus Cás V atá that an cánachas sin a bhaintear ag an bhfoinse.

(13) Baill an Bhoird – Idirbhearta a Nochtadh

I ngnáth chúrsa gnó, d'fhéadfadh Forfás dul isteach socruithe conradh le gnóthas ina mbeadh Baill de Bhord Forfás fostaithe nó le suim i slí éigin eile ann. Tá gnáthaimh glactha ag Forfás de réir treoirlínte ón Roinn Airgeadais maidir le leas a nochtadh ag Baill an Bhoird agus tá clóite leis na gnáthaimh seo ag Forfás i rith na bliana.

I rith 2005, rinneadh íocaíochtaí de €237,962 le heagraíochtaí ar a ndearbhaigh Baill den Bhord leas ann, maidir le seirbhísí a chuir na heagraíochtaí sin ar fáil don Ghníomhaireacht. Ní bhfuair na baill a bhí i gceist aon cháipéisí ar na hidirbhearta agus níor ghlac na baill aon pháirt agus níor fhreastail siad ar aon chruinniú an Bhoird a bhain le na ceisteanna seo.

(14) Teagmhais agus Caingne Dlí

Níl aon teagmhas ná caingne dlí a bhfuil foráil ar leith riachtanach dó sna Ráitis Airgeadais.

(15) Na Ráitis Airgeadais a Fhormheas

Bhí na Ráitis Airgeadais formheasta ag Bord Forfás ar 21 Márta, 2006.